

TILINPÄÄTÖS

VUODELTA 2023

Kunnanhallitus 17.4.2024 § 83

Kunnanvaltuusto 27.5.2024 §

SISÄLLYSLUETTELO

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS.....	4
Kunnan hallinto	6
Talouden kehitys	7
TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN	14
Investoinnit	17
Tase	19
Kuntakonsernin toiminta ja talous	25
Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt	25
Konsernin toiminnan ohjaus.....	26
Konsenituloslaskelma ja tunnusluvut	28
Konsernin rahoituslaskelma ja tunnusluvut	29
Konsernitase ja sen tunnusluvut	30
Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja keskeiset johtopäätökset	32
Tilikauden tuloksen käsittely	33
Käyttötalouden toteutuminen	34
2002 VALTUUSTO JA KONSERNIJOHTO	35
3002 KONSERNIPALVELUT	49
5001 SIVISTYSLAUTAKUNTA	53
7000 TEKNINEN LAUTAKUNTA	83
Investointien toteutuminen	107
Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta 2023	112
Tilinpäätöslaskelmat	115
Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	123
Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista	126
Tasetta koskevat liitetiedot	129
Käyttöomaisuuden muutokset.....	130
Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	134
Konsernin liitetiedot.....	136
Kunnan vesihuoltolaitos	139
Vesihuoltolaitoksen tase	140
Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	145
Toistaiseksi palkatun henkilöstön määrä kunnan toimialoittain 31.12.2023	145

Intressitahotapahtumat	146
Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista 2023.....	147
Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä	148

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Paluu kestäväälle kasvu-uralle on Uuraisten kunnan strategian keskeinen visio eli tavoitetilä. Vuonna 2023 toimimme tämän tavoitteen mukaisesti toiminnassa; kunnan markkinoinnissa, ja palveluiden tuottamisessa. Ennakkotiedon mukaan väkiluku kasvoi 23 henkilöllä, siihen vaikutti luonnollinen väestökasvu ja nettomaahanmuutto. Uurainen oli yksi harvoista kunnista, joissa syntyvyys oli kuolleisuutta korkeampaa, ja väestö suhteessa väkilukuun Keski-Suomen nuorekkainta. Väkiluku 31.12.2023 oli 3615 henkilöä.

Sote-uudistuksen voimaantulo teki vuodesta 2023 historiallisen. Uudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen järjestämistä vastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille ja siirtyviä kustannuksia vastaava määrä kuntien tuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Tämä aiheutti ja aiheuttaa haasteita sekä kunnan toiminnassa että kuntataloudessa.

Kunnan palvelutoiminnassa painottuivat perusopetus, varhaiskasvatus, tekniseen toimeen liittyvät palvelut, hallinto, maankäyttö ja elinvoimatyö. Päämäärätietoisesti toiminnasta toisin esille tuloksellisen ja osallistavan tiimi- ja työryhmätyöskentelyn, josta olen joitakin esimerkkejä poiminut. Työhyvinvointia kehittävä ryhmä teki parannuksia työhyvinvointia ja -kykyä edistävään toimintaan. Viestinnän tiimi toteutti viestintään liittyviä toimenpiteitä. Luottamushenkilöt osallistuivat myös valmisteluun tiimien kautta. Perusopetuksen kehittämistyöryhmä teki ansiokasta työtä, joka palvelee kunnan toiminnan ja talouden toteutusta jatkossakin. Maankäyttötyöryhmässä käsiteltiin kaavahankkeita, joilla oli merkitystä Uuraisten elinvoiman kannalta. Merkittävistä maakaupoista mainittakoon Karlog Oy:lle myyty maa-alue ja jo aiemmin toteutunut kiinteistökauppa Osk Keskimään kanssa. Keskimää teki helmikuussa 2023 päätöksen uuden S-Marketin rakentamisesta. Kuntakonsernin yhteistyöryhmä linjasi Uuraisten Valokuituverkot Oy:n ja Kiinteistö Oy Uuraisten Virastotalon omistajaohjausta. Päätöksenteossa linjaukset toteutuivat valokuituliiketoiminnan myymisenä 1,3 miljoonalla eurolla ja Virastotalo rakennuksen osakkeiden hankkimisena kunnan omistukseen.

Kunnassa toimivien eri yhteisöjen yhteistyöstä mainittakoon vesityöryhmä, mikä teki merkittävää pohjatyötä kunnan alueella toimivien vesilaitosten yhdistymisen selvittämiseksi. Ja erityisesti kunnan kotouttamistyöryhmä, mikä koordinoi ja toteutti koko vuoden ajan vastaanottopalveluita sotaa paenneille ukrainalaisille, joita vuoden aikana asui 40-50 henkilöä Uuraisten Vuokratilat Oy:ltä vuokratuissa asunnoissa. Tunnustuksena hyvin tehdystä työstä Punaisen Ristin Länsi-Suomen piiri valitsi vuoden 2023 Ennakkoluuloton edelläkävijä -tunnustuksen saajaksi Uuraisten kunnan. Tunnustus luovutettiin maaliskuussa 2023 rasisminvastaisella viikolla. Tunnuksessaan SPR mainitsi seuraavaa: *Uuraisten kunta solmi kuntasopimuksen aseellista konfliktia paenneiden perheiden vastaanottamisesta yhteistyössä Punaisen Ristin vastaanottokeskuksen kanssa. Kunta toteutti suunnitelmallisesti ja ennakoiden heille kuuluvaa roolia vastaanottotoiminnassa. Tämän lisäksi Uuraisten kunta koordinoi esimerkillisesti paikallista järjestöjen, yhdistysten ja seurakuntien yhteistyöstä kuntaan tulleiden perheiden tueksi. Tällä toiminnalla kunta loi paikkakunnalle ilmapiiriä, joka oli vastaanottava ja avoin uudelle tilanteelle. Toiminnassa näkyi Uuraisten vahva yhteisöllisyys ja yhdessä tekemisen taito. Uuraisten kunta on omalla toiminnallaan edistänyt paikallista asenneilmastoa ja tukenut paikkakunnalle pakolaisina tulleiden asettumista ja kotoutumista haastavassa elämäntilanteessa.*

Olemme tunnuksesta ylpeitä, ja aiheesta. Autoimme lähimmäisiämme arvojemme mukaisesti.

Kunnan tilinpäätös 2023 muodostui alijäämäiseksi – 1.044.920 euroa. Hyväksytyssä talousarviossa alijäämä oli -373.487 euroa. Toteutuneessa tuloksessa on huomioitava kertaluonteiset tappiot, joita aiheutui valokuituverkon liiketoimintakaupan seurauksena. Näitä olivat satunnainen erä -525.000 euroa ja muissa rahoituskuluissa arvottomien osakkeiden -204.745 euroa alaskirjaus

Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Tilinpäätöksessä toimintakatteen toteuma oli -12.438.610 €, mikä on pienempi eli parempi kuin talousarvion toimintakate - 12.590.000 €. Tämä osoittaa, että kokonaisuudessaan kunnan toiminnan budjetissa pysyimme.

Verotulokertymä 6.830.582 € sitä vastoin oli alhaisempi kuin arvioimme (7.016.000 €). Loppuvuoden tilitykset olivat alkuvuotta pienemmät. Tulovero ja osuus yhteisöveron tuotosta aiheuttivat ennakoitua pienemmän kertymän. Sitä vastoin kiinteistöverokertymä pysyi ennusteessa, ja kunta on jo useampana vuonna päivittänyt kiinteistöverorekisteriä ajan tasalle.

Valtionosuuskertymä oli 6.447.530 € (talousarvio 6.412.000 €). Rahoitustuottojen ja kulujen jälkeen vuosikate oli 588.100 euroa. Poistot olivat -1.122.875 euroa. Vuosikatteen, investointien neton (n.1,2 milj. euroa) ja lainan lyhennysten jälkeen rahoitustarvetta katettiin velan otolla, jota vuoden vaihteen tilanteen mukaan oli otettu 2,6 miljoonaa euroa. Tällä turvasimme hyvin kunnan maksuvalmiuden. Kuitenkin nettovelka kasvoi noin 1,6 miljoonaa euroa, joka tapauksessa velka/asukas oli n. 4378 euroa, mikä on alempi kuin vuonna 2020 (4647 €/asukas).

Juha Valkama
kunnanjohtaja

KUNNAN HALLINTO

Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta kuntalain 14 §:n mukaisesti. Uuraisten kunnanvaltuusto valittiin kuntavaaleissa 2021.

Valtuuston poliittiset voimasuhteet kuntavaalien 13.6.2021 tuloksen mukaan 1.8.2021 alkaen ovat:

Suomen Keskusta	8
Perussuomalaiset	5
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	4
Suomen Kristillisdemokraatit	2
Kansallinen Kokoomus	1
Vasemmistoliitto	1

Kunnanhallitus

Uuraisten kunnanhallitukseen kuului seitsemän jäsentä, joilla kullakin oli henkilökohtainen varajäsen. Kunnanhallituksen esittelijänä toimi kunnanjohtaja Juha Valkama. Kunnanhallitus toimikaudelle 2021 – 2023 valittiin vuoden 2021 elokuussa. Kunnanhallitus kokoontui vuonna 2023 yhteensä 21 kertaa, käsitellen kaikkiaan 268 pykälää.

Kunnanhallitus 31.12.2023

Liisa Stenman-Kässi, puheenjohtaja	varajäsen Susanna Kettunen
Virpi Salminen, varapuheenjohtaja	varajäsen Viktoria Rätty
Veli-Matti Arponen	varajäsen Matleena Kivelä
Olli Humalajoki	varajäsen Jari Muhonen
Veli Hytönen	varajäsen Janne Kari
Antti-Pekka Kotilainen	varajäsen Simo Koskinen
Satu Nieminen	varajäsen Joni Leppänen

Lautakunnat

Kunnassa toimi neljä lautakuntaa: sivistyslautakunta, tarkastuslautakunta, tekninen lautakunta ja sen alainen ympäristöjaos sekä keskusvaalilautakunta. Kunnanhallituksen ja lautakuntien alaisuudessa voi lisäksi toimia erikseen valittuja työryhmiä, joita ovat mm. taloustyöryhmä, maankäyttötyöryhmä, metsätyöryhmä, työ- ja elinkeinoryhmä, vapaa-aikatyöryhmä, vesityöryhmä, sisäilmastotyöryhmä.

TALOUDELLINEN KEHITYS

Julkisyhteisöjen alijäämä on 2,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Alijäämä heikkenee vuonna 2024 3,5 prosenttiin heikon talous- ja työllisyyskasvun sekä hitaan verotulojen kasvun vetämänä. Julkisyhteisöjen alijäämä kohenee jatkuvuosina noin 3,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen, kun hallituksen sopeutustoimet alkavat purra, ja kun talous ja työllisyys alkavat kasvaa ennustejakson lopulla. Kaikesta tästä huolimatta julkisyhteisöjen alijäämä on syvä.

Valtionhallinnon alijäämä pysyy mittavana koko ennustejakson. Verotulot kasvavat maltillisesti, ja sopeutustoimista huolimatta menojen kasvu pysyy nopeana. Nopea hintojen ja palkkojen nousu, varautumiseen ja turvallisuuteen tehtävät mittavat panostukset sekä kasvavat velanhoitomenot pitävät valtion menot kasvussa läpi ennustejakson.

Hyvinvointialueet suunnittelevat sopeutustoimia, joita on ennusteessa huomioitu vuodelle 2024 n. 0,3 miljardin euron edestä. Siitä huolimatta vuoden 2024 alijäämän ennustetaan pysyvän vuoden 2023 tasolla eli noin 0,5 prosentissa suhteessa BKT:hen. Alijäämä ei myöskään ole korjaantumassa ennustejakson aikana. Lisäksi kuntahallinnon ennustetaan olevan alijäämäinen läpi koko ennustejakson. Työeläkelaitokset sen sijaan pysyvät huomattavan ylijäämäisinä, ja muut sosiaaliturvarahastot pysyvät lähellä tasapainoa ennustejaksolla. Valtion ja paikallishallinnon alijäämien sekä hitaan talouskasvun seurauksena velkasuhde jatkaa kasvuaan, eikä se ole kääntymässä laskuun näköpiirissä olevalla talouden kehityksellä. Vuoden 2023 velkasuhde asettuu hieman päälle 75 prosentin suhteessa BKT:hen ja vuonna 2026 ollaan jo yli 83 prosentin. (Valtiovarainministeriön julkaisuja 2023:95)

Oman alueen kehitys

Uuraisten kunnan väestökehitys oli nouseva vuoden 2023 aikana. Kunnan asukasmäärä 31.12.2023 oli 3615 henkilöä. Nousua edellisvuoteen oli yhteensä 23 henkeä, mikä tarkoittaa noin 0,6 %:n nousua väkilukuun. Muutamana edellisenä vuonna kunnan väkiluku oli laskenut verrattuna edellisiin vuosiin.

Vuonna 2023 väestö kasvoi Keski-Suomessa Jyväskylässä, Luhangassa, Muuramessa ja Uuraisilla. Vain kahdessa Keski-Suomen kunnassa syntyvyys ylitti kuolleisuuden vuonna 2023, Muuramessa (+13) ja Uuraisilla (+12). Työikäisten (15-64 v.) määrä kasvoi poikkeuksellisesti Keski-Suomessa (+673) vuonna 2023. Kasvua saivat Jyväskylä, Uurainen, Muurame ja Laukaa.

Keski-Suomessa oli joulukuun 2023 lopussa yhteensä 17 617 työtöntä työnhakijaa. Se on 13,9 % (2 446 henkilöä) enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuoden 2022 joulukuusta kokoaikaisesti lomautettujen määrä nousi 1 135:llä henkilöllä. Uuraisilla työttömiä työnhakijoita oli joulukuun lopulla Tilastokeskuksen mukaan 180 henkilöä, mikä on 13 henkilöä enemmän kuin edellisvuonna.

Tilikauden olennaiset tapahtumat

Kunnan toimintaan vaikutti, että perusturvapalvelut siirtyivät hyvinvointialueiden vastuulle vuoden 2023 alusta alkaen. Muun muassa kunnan henkilöstöstä siirtyi noin kolmasosa Keski-Suomen hyvinvointialueen palvelukseen. Se vastaa noin 273 000 keskisuomalaisen sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen palveluista. Uuraisten kunnan talouden kokonaisuuteen tämä muutos vaikutti n. 10 000 000 euron verran. Lapsirikkaana kuntana Uuraisille jäi vielä perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja muun sivistystoimen palveluja niin, että yli puolet aiemmasta kunnan toiminnasta säilyy.

Vuoden 2023 aikana saatiin valmiiksi Uuraisten valokuituverkot Oy:n lopettamistoimet. Valokuituverkon liiketoiminnan kauppa oli keskeinen syy arvioitua isompaan alijäämään. Uuraisten Valokuituverkot Oy:n liiketoimintakaupasta aiheutuneet tappiot -525.000 euroa ovat tilinpäätökseen kirjattu satunnaisena eränä, joka koostuu ylimääräisistä takaustappioista ja anteeksiannetuista regressisaatavista,

alaskirjattavaa vähensi tilinpäätöksen 2021 takaustappiovarauksen (626.000 euroa) purku. Lisäksi osakepääoma n. 205.000 alaskirjattiin arvottomana muissa rahoituskuluissa.

Prosessi lähti liikkeelle jo 2010-luvun alussa laajakaista lain toteuttamisena. Uuraisten Valokuituverkot Oy:n (jälj. yhtiö) toiminta-aikana kunnan alueelle on rakennettu valokuituverkko, joka palvelee kunnan asukkaita vuosikymmeniä eteenpäin. Uuraisten kunta toimi yhtiön rakennusaikaisen lainan takaajana, ja sen johdosta joutui rahoittamaan yhtiötä useampana vuonna. Vuoden 2023 alussa yhtiö siirtyi kokonaan kunnan omistukseen.

Uuraisten Valokuituverkot Oy:n hallitus kilpailutti yhtiön verkkoliiketoiminnan myynnin, ja kilpailutuksen perusteella sai kolme tarjousta valokuituverkko liiketoiminnan yrityksiltä, joista yksi peruutti tarjouksensa. Kahdesta tarjouksesta parhain oli Valokuitunen Oy:n liiketoiminnan ostamisesta tehty tarjous, jonka perusteella liiketoiminta myytiin 1.300.000 eurolla. Uuraisten kunnanvaltuusto päätti 6.11.2023 antaa suosituksensa liiketoiminnan myynnille ja samassa yhteydessä valtuusto ohjeisti kunnanhallitusta ja yhtiökokousedustajaa tekemään tarvittavat päätökset akordin antamiseksi velan anteeksiantamiseksi yhtiölle siltä osin, kun yhtiö ei pysty maksamaan velkaansa ja regressisaataviaan kunnalle, sekä antamaa tarvittavaa omistajaohjausta yhtiökokousedustajalle yhtiön asettamiseksi selvitystilaan liiketoiminnan kaupan sekä muiden järjestelyjen toteuduttua ottaen kuitenkin huomioon kokonaisuuteen liittyvien toimintatarpeiden tarkoituksenmukaisen hoitamisen. Yhtiöllä oli lainaa jäljellä Kuortaneen Osuuspankille n. 1,7 milj euroa, jonka Uuraisten kunta takaajana suoritti liiketoimintakauppahinnan tulouduttua kunnalle.

Tilikauden aikana liikenneväyliin ja kunnallistekniikkaan investoitiin mm. rakentamalla Keskisenraitti ja Sarkolan alueen kunnallistekniikka. Hirvaskankaan asemakaavateitä kunnostettiin, sekä rakennettiin urheilukentän valaistu latu.

Palkanlaskentapalvelut kunta osti edelleen Monetra Keski-Suomi Oy:ltä. Toiminta on pysynyt kohtuullisen hyvällä tasolla vuoden 2023 aikana. Uuraisten kunta kilpailutti yhdessä Kinnulan ja Kyyjärven kuntien kanssa kirjanpito- ja palvelujen tuottamisen. Tarjouskilpailun jälkeen palveluntuottajaksi valittiin Kuntalaskenta Oy, jonka kanssa toteutettiin em. kuntien yhteinen käyttöönottoprojekti uuden palvelun aloittamiseksi vuoden 2023 alusta alkaen. Ulkoistuksesta huolimatta myös kunnassa on säilynyt taloushallinnon palvelujen tuotantoa.

Aluearkkitehtipalvelut on ostettu edelleen Saarijärven kaupungilta. Järjestely on todettu hyväksi ja kustannustehokkaaksi. Vuonna 2023 ympäristötoimen palvelut on hoidettu kunnan omana toimintana.

Kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus astui voimaan 1.5.2022 ja on voimassa 30.4.2025 saakka. Kunnan työntekijöiden palkkoja tarkistettiin sopimuksen mukaisesti.

Strategiansa mukaisesti kunnan palveluita järjestettiin ja kehitettiin. Se on osa kunnan normaalia toimintaa. Valtuusto on hyväksynyt Uuraisten kuntastrategian (13.12.2021 § 74) seuraavasti:

VISIO

Kestävällä kasvu-uralla

Uurainen on poikkeuksellisesti ollut lähes koko 2000 –luvun kasvukunta ja väestörakenteemme on hyvä ja visiomme on päästä takaisin kasvu-uralle.

Kestävän kehityksen kasvu on mahdollista ja siitä meillä on näyttöä:

Päästöt/asukas vähentyivät -25% vuosina 2005-2019

ja samaan aikaan väestömme kasvoi 3100 asukkaasta 3700 asukkaaseen.

#kasvuuralla

ARVOT

[Suosittelun muuttaminen linkki](#)

Inhimillinen

Uurainen on inhimillinen, aito ja lähestyttävä sekä turvallinen. Ihmiset ovat auttavaisia ja yhteisöllisiä.

Hyväntuulinen

Uurainen on hyväntuulinen, näkeehän sen jo suun muodosta. Meillä on syytä hymyyn, olemme positiivisia ja ratkaisukeskeisiä. Vahvistamme hyvinvointia ja viihtyvyyttä monipuolisesti niin työssä kuin vapaa-ajallakin.

Uudistuva

Uurainen on samalla sekä perinteikäs että uudistuva. Vahvistamme vuorovaikutteista, ideoivaa, osallistuvaa ja kestävää toimintakulttuuria.

STRATEGIA

Strategian muuttaminen 2023

1

Kuntaorganisaatio:

#sujuva
toimintakulttuuri
ja digiloikka

2

Kuntalaiset ja
yritykset:

#viihtyisä,
hyvinvoiva ja
kestävä
Uurainen

3

Katse
ulospäin:

#tunnettu
Uurainen

Strategian muuttaminen 2023

#Sujuva

1

Kuntaorganisaatio:

#sujuva
toimintakulttuuri
ja digiloikka

Strategian 1. vaiheessa käänämme katseemme kuntaorganisaation toiminnan kehittämiseksi sujuvaksi. Toimintakulttuurimme mahdollistaa ja rohkaisee uudistamaan kaikkia keskeisiä palveluitamme ja toimintojamme. Hyödynnämme digitaalisuutta niin, että se lisää arvoa palvelutoiminnassa ja -kohtaamisissa. Strategiakauden päättyessä olemme digiloikassamme pitkällä ja sujuvat palvelumme tekevät kotikunnastamme viihtyisän ja aktiivisen paikan niin työnteolle, asumiselle kuin yrittämiselle.

Suorakulmion muotoinen leike

2

Kuntalaiset ja yritykset:

**#viihtyisä,
hyvinvoiva ja
kestävä
Uurainen**

#Viihtyisä

Strategiamme 2. vaiheessa käänämme katseemme kuntalaisiin, yrityksiin, 3.sektorin toimijoihin sekä vapaa-ajan asukkaisiin. Rakennamme viihtyisää, hyvinvoivaa ja kestävää Uuraista. Monin eri tavoin lisäämme hyvinvointia ja kannamme myös vastuuta sekä itsestä että asuin- ja toimintaympäristöstämme. Aktiiviset ja viihtyvät asukkaat ja yrittäjät rakentavat yhteisöllisyyttämme.

Suorakulmion muotoinen leike

3

Katse ulospäin:

**#tunnettu
Uurainen**

#Tunnettu

Strategian 3. vaiheessa kohdistamme huomion ulospäin ja tehdään Uuraista tunnetuksi. Kuntaviestinnän ja –markkinoinnin avulla lisäämme Uuraisten #tunnettuutta ja vetovoimaa. Kannustamme kaikki uuraislaiset mukaan viestimään ylpeästi erityisesti somekanavissa ja tykkäämään ja kertomaan tarinoita #sujuvasta ja #viihtyisästä Uuraisista. Hyödynnämme ansaittua mediaa ja viestimme modernisti. Tuotamme myös potentiaalisille uusille asukkaille, työntekijöillemme ja yrittäjille kunnastamme, tonteistamme ja vapaa-ajan mahdollisuksistamme laadukasta tarinaa ja markkinointimateriaalia.

UURAINEN

Sen näkee suun muodosta

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

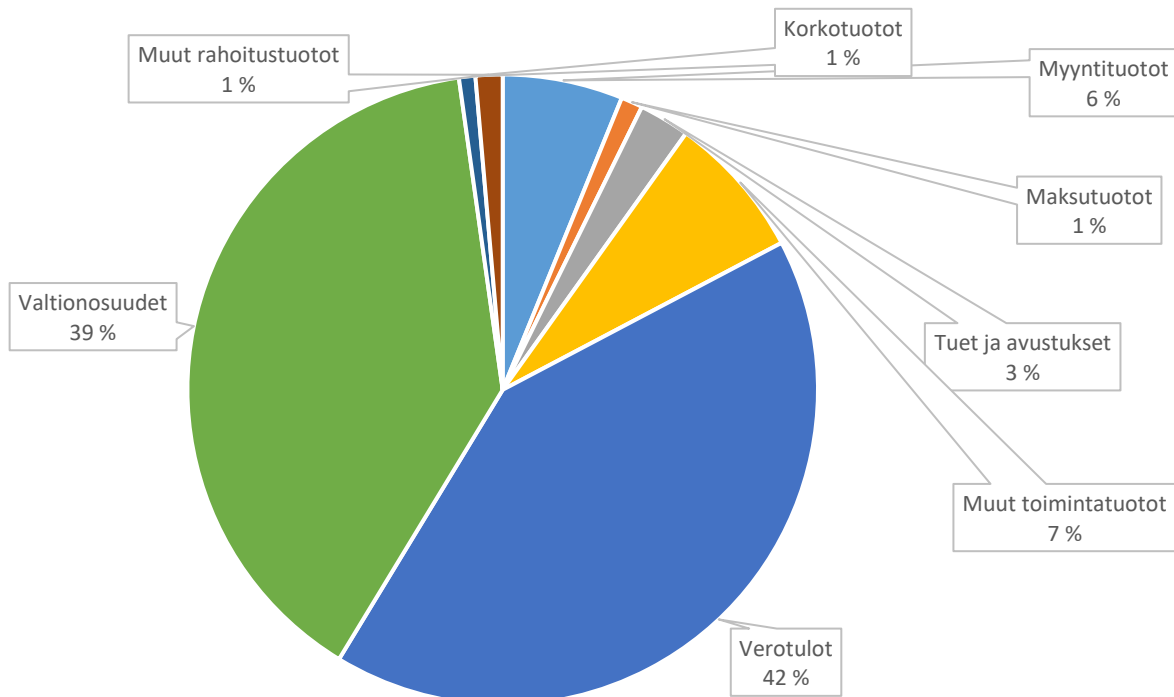
Vuoden 2023 alussa voimaan tullut valtakunnallinen sote-uudistus on muuttanut kuntien toimintaympäristöä historiallisen paljon. Suomeen on muodostettu hyvinvointialueita, joilla on vastuu sote-palvelujen tuottamisesta. Kun nämä vastuut ovat poistuneet kunnilta, tärkeimmäksi kunnan toimialaksi on muodostunut sivistyspalvelujen (koulu-, kulttuuri-, kirjasto-, nuoriso- ja liikuntapalvelut) järjestäminen kunnan asukkaille. Uuraisten kunta on väestöltään hyvin lapsivoittoinen, joten em. sivistystoimen palvelut tulevat olemaan jatkossakin kunnan toiminnan painopiste. Edelleen tulevaisuuden keskiössä on muutoksen hallinta, innovointi, ennakointi, kokeilut ja toiminnan kehittäminen. Niiden avulla toimintaa uudistetaan ja kehityksessä pysytään mukana.

Sote-uudistuksen myötä kunnan talous supistui noin kolmasosalla entisestä. Ensimmäiset vuodet (3+1) hyvinvointialue on sitoutunut maksamaan vuokraa kunnan sote-kiinteistöistä, mutta sen jälkeinen tilanne on vielä hieman epäselvä ja tarkentunee ajan kuluessa. Hyvinvointialueen toiminnan vakiintuessa myös sen toiminnassa tarvittavien kiinteistöjen ja toimitilojen määrä tarkentuu. Vuoden 2023 alusta asti kunta sai vuokratuloja hyvinvointialueen vuokraamista toimitiloista. Tämä on kunnalle varsin edullista, mutta on syytä alkaa varautua siihen, että hyvinvointialue ei vuokraa kaikkia tiloja siirtymäajan jälkeen. Kuntatalous näyttää kiristyvän entisestään lähitulevaisuudessa ja kuntien on sopeuduttava pienempien verotulojen ja valtionosuuksien mukanaan tuomaan taloudelliseen niukkuuteen.

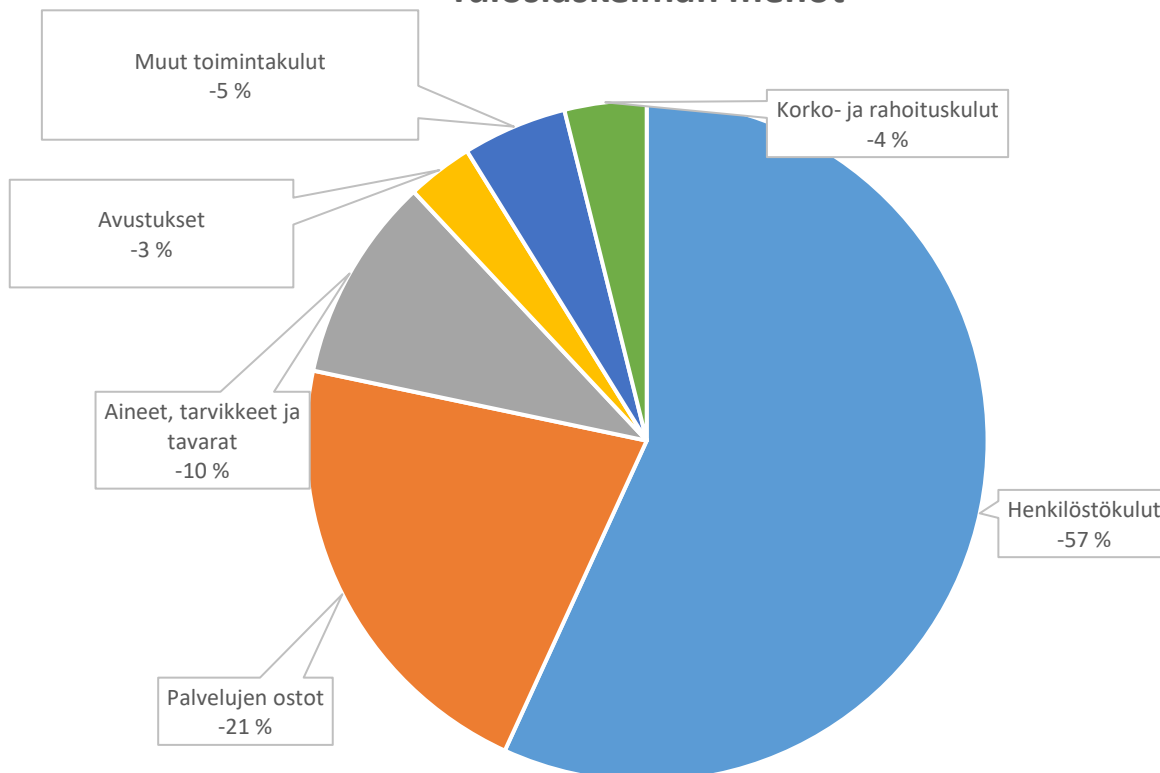
Myös Uuraisilla joudutaan edelleen tarkastelemaan kunnan toimintaa ja sen painopistealueita. Kunnasta on tullut ns. sivistyskunta, joka tuottaa suurimmaksi osaksi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluja. Myös kunnan teknisen infrastruktuurin ylläpito tulee vaatimaan panostuksia entiseen malliin, joten teknisen toimen peruspalveluja tarvitaan yhä edelleen. Yleisestä hallinnosta joudutaan tinkimään ja selviytymään yhä pienemmillä resursseilla.

Vuonna 2021 valitun valtuuston suurena haasteena tulee olemaan kunnan talouden tasapainon säilyttäminen. Uuden kuntastrategian mukaisesti Uuraisten kunnalla on hyviä kehitysnäkymiä, kun sitä kehitetään edelleen tasapainoisena ja houkuttelevana asuinpaikkana jatkuvasti kasvavalla jyväseudulla.

Tuloslaskelman tulot

Tuloslaskelman menot

TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT		
(ulkoinen)		
	2023	2022
	1000 euroa	1000 euroa
Toimintatuotot	2 851	3 492
Valmistus omaan käyttöön		
Toimintakulut	-15 290	-26 804
Toimintakate	-12 439	-23 312
Verotulot	6 831	13 238
Valtionosuudet	6 448	10 832
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	138	4
Muut rahoitustuotot	228	182
Korkokulut	-352	-117
Muut rahoituskulut	-266	-253
Vuosikate	588	574
Poistot ja arvonalentumiset	-1 123	-1 357
Satunnaiset kulut	-525	
Tilikauden tulos	-1 060	-783
Tilinpäätössierrot	15	15
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 045	-768
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	18,65	13,03
Vuosikate/Poistot, %	52,36	42,30
Vuosikate, euro/asukas	162,66	160,07
Asukasmäärä	3 615	3 586

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla, joka lasketaan kaavasta:

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$$= 100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$$

Kunnan koko, toimintojen yhtiöittäminen, liikelaitostaminen ja oppilaitosten ylläpitäminen vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut seuraava tunnusluku:

Vuosikate prosenttia poistoista

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$$

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenosta valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Investointitaso määritetään voimassa olevasta investointisuunnitelmasta, jonka aikajänne on riittävä keskimäärän osoittamiseksi. Jos poikkeuksellisen suuri poistonalainen investointihanke ajoittuu suunnitelmakaudelle tai investointeja on taloussuunnitelmassa leikattu ja siirretty suunnitelman ulkopuolelle, on investointitasoa arvioitava taloussuunnitelmakautta pitemmällä jaksolla.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Jos vuosikate on alijäämäinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja toimintojen organisointi ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat vuosikatetavoitteen määrittämiseen kunnassa.

RAHOITUSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT

	2023	2022
	1000 euroa	1000 euroa
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	588	574
Satunnaiset erät	-525	
Tulorahoituksen korjauserät	-15	-74
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 487	-1 011
Rahoitusosuudet investointimenoihin	35	32
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	221	164
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 183	-315
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-75	
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		4 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-971	-4 836
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 623	
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-81	1 068
Rahoituksen rahavirta	1 496	232
Rahavarojen muutos	313	-84
Rahavarat 31.12. 1 000 €	5 622	5 309
Rahavarat 1.1. 1000 €	5 309	5 392

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	2 027	6 561
Investointien tulorahoitus, %	47,79	58,64
Laskennallinen lainanhoitokate	0,40	0,37
Kassan riittävyys, pv	31	58,68
Asukasmäärä	3 615	3 586

Investoinnit

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €:

Rahoituslaskelman välitulokseksi Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvoiton ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoittona on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %:

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

LAINANHOITO

Laskennallinen lainanhoitokate:

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

MAKSUVALMIUS

Rahavarat 31.12.:

= Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

Kassasta maksut, M€

Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

Investointimenot

Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Kassan riittävyys (pv):

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

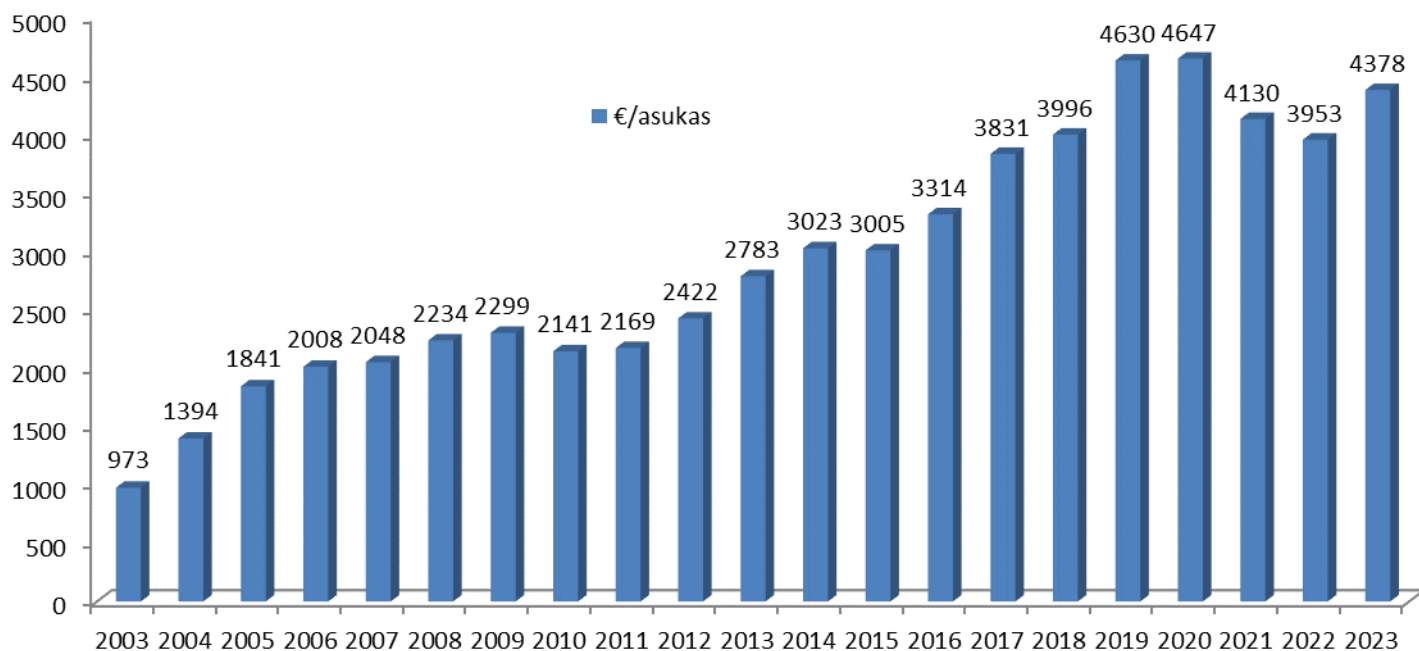
Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Rahavarat ja kassasta maksut otetaan kaavaan edellä esitetyllä tavalla laskettuna.

RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

Toimintakertomuksessa tasetiedot tulee esittää siten eriteltyinä, että niistä voidaan laskea taseen tunnusluvut. Toimintakertomuksen tasetarkastelu voidaan tehdä miljoonan tai tuhannen euron tarkkuudella. Kuntajaoston taseen laatimisesta antaman yleisohjeen mukaisesti tarkempi erittely, sentin tarkkuudella laadittu tase esitetään tasekirjan tilinpäätöslaskelmat-osassa.

LAINAKANTA €/asukas

Tase

VASTAAVAA

	2023	2022
	1000 euroa	1000 euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT	24 010	24 944
Aineettomat hyödykkeet	180	259
Aineettomat oikeudet	58	
Muut pitkävaikutteiset menot	122	259
Aineelliset hyödykkeet	20 558	20 603
Maa- ja vesialueet	3 199	3 205
Rakennukset	13 623	14 179
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 693	3 147
Koneet ja kalusto	42	63
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0	9
Sijoitukset	3 272	4 083
Osakkeet ja osuudet	2 364	2 879
Muut lainasaamiset	484	779
Muut saamiset	425	425
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0	5
Valtion toimeksiannot	0	5
Lahjoitusrahastojen varat		
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 338	6 678

Vaihto-omaisuus	228	234
Muu vaihto-omaisuus	228	234
Saamiset	488	1 135
Pitkäaikaiset saamiset	0	75
Lainasaamiset	0	75
Lyhytaikaiset saamiset	488	1 061
Myyntisaamiset	284	634
Lainasaamiset	0	26
Muut saamiset	135	115
Siirtosaamiset	69	285
Rahoitusarvopaperit	4 098	3 960
Muut arvopaperit	4 098	3 960
Rahat ja pankkisaamiset	1 523	1 348
VASTAAVAA YHTEENSÄ	30 348	31 628

VASTATTAVAA	2023	2022
	1000 euroa	1000 euroa
OMA PÄÄOMA	10 644	11 825
Peruspääoma	7 196	7 333
Muut omat rahastot	3 249	3 249
Edellisten tilikausien ylijäämä(alijäämä)	1 244	2 012
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 045	-768
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
VARAUKSET	456	471
Poistoero	456	471
PAKOLLISET VARAUKSET	311	937
Muut pakolliset varaukset	311	937
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	4	9
Lahjoitusrahastojen pääomat	4	9
Muut toimeksiantojen pääomat		
VIERAS PÄÄOMA	18 932	18 385
Pitkäaikainen	12 528	13 475
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 177	13 149
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Liittymismaksut ja muut velat	341	315
Siirtovelat	10	12
Lyhytaikainen	6 404	4 910
Joukkovelkakirjalainat	2 300	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 348	1 004
Lainat julkisyhteisöiltä	0	21
Saadut ennakot	0	1
Ostovelat	1 162	1 664
Liittymismaksut ja muut velat	156	287
Siirtovelat	1 438	1 933
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	30 348	31 628
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	36,58	38,88
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	70,49	68,45
Kertynyt yli-/alijäämä, 1.000 €	199	1 244
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	55	347
Lainakanta 31.12., 1.000 €	15 826	14 174
Lainakanta 31.12., €/asukas	4 378	3 953
Lainat ja vastuut, 31.12., 1.000 €	16 726	15 074

Lainat ja vastuut, €/asukas	4 627	4 204
Lainasaamiset 31.12., 1.000 €	484	779
Asukasmäärä	3615	3586

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %:

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %:

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötulouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyt alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätös-
vuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitokset ja muut taseyksiköt on yhdistelty rivi riviltä.

Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

Valtionosuudet merkitään tuloihin tulonvähennyksenä silloin, kun niiden määrä on negatiivinen. Vähennyseriä tuloissa ovat lisäksi *Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot* ja menoissa *Valmistus omaan käyttöön, Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot ja Pakollisten varausten muutos* silloin, kun varausten määrä on tilikaudella kasvanut.

Lyhytaikaisten lainojen ja Oman pääoman muutokset esitetään kumpikin nettoeränä joko tulona tai menona.

Kunnan kokonaistulot ja -menot

(ulkoinen)

2023

Tulot	1000 euroa	%
Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	2 851	15,77
Verotulot	6 831	37,79
Valtionosuudet	6 448	35,67
Korkotuotot	139	0,77
Muut rahoitustuotot	228	1,26
Satunnaiset tuotot		
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-63	-0,35
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	35	0,19
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	221	1,22
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	648	3,58
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0,00
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	737	4,08
Oman pääoman lisäykset		
Kokonaistulot yhteensä	18 073	100,00
Menot		
Varsinainen toiminta		
Toimintakulut	19 063	87,48
- Valmistus omaan käyttöön		0,00
Korkokulut	352	1,61
Muut rahoituskulut	266	1,22
Satunnaiset kulut	525	2,41
Tulorahoituksen korjauserät		
Pakollisten varaustan muutos		
Pakoll.var. lis.(-), väh.(+)	-626	-2,87
- Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustappiot		
Investoinnit		
Investointimenot	1 263	5,80
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	947	4,35
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0,00
Oman pääoman vähennykset	0	0,00
Kokonaismenot yhteensä	21 790	100,00

KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS**Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt****Omistukset muissa yhteisöissä**

31.12.2023

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %
Tytäryhteisöt			
*Uuraisten Vuokratalot Oy	Uurainen	100	100
*Kiinteistö Oy Uuraisten Virastotalo	Uurainen	87	87
*Uuraisten Valokuituverkot Oy	Uurainen	100	100
Kuntayhtymät			
*Jyväskylän koulutuskuntayhtymä (konserni)	Jyväskylä	1,8304	1,8304
*Äänekosken ammatillisen koulutuksen ky (konserni)	Äänekoski	1,47	1,47
*Keski-Suomen liitto	Jyväskylä	1,10851	1,0851
Osakkuusyhteisöt			
*As.Oy Uuraskoto	Uurainen	35	35

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin osalta yhdistely loppunut
31.12.2022.

Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntalain mukaan kunnan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Valtuusto linjaa kuntastrategiassa kunnan omistajapolitiikan. Omistajaohjauksen periaatteet ovat luonteeltaan pysyviä toimintaperiaatteita, jotka määrittelevät sen, miten kunnan omistamia yhtiöitä johdetaan, ohjataan ja valvotaan. Valtuuston linjaamat periaatteet ohjaavat konsernijohdolle kuuluvaa omistajaohjauksen käytännön toteuttamista ja siihen liittyvää päätöksentekoa niin kuntakonserniin kuuluvissa yhteisöissä kuin laajemminkin osaomistusyhteisöissä, kuntien yhteistoimintaorganisaatioissa ja kunnan sopimussuhteissa. Omistajaohjauksella pyritään varmistamaan kuntastrategiaan sisältyvän omistajapolitiikan toteutuminen. Omistajaohjauksen linjaukset ovat tulleet kuntalakiin vasta kuntalain uudistuessa vuonna 2017.

Uuraisten kuntastrategian yhtenä painopisteenä on toimiva johtamisjärjestelmä ja yhdessä valmistelu, jonka mukaisesti omistajapolitiikka ja omistajaohjaus konserniohjeineen rakentuu. Kunnanvaltuusto hyväksyi 20.03.2017 §11 Kunnan omistajapolitiikan ja konserniohjeen. Samassa yhteydessä hyväksyttiin omistajapolitiikalle strategiset tavoitteet ja niiden arviontikriteerit ja tavoitetasot. Kunnan tytäryhteisöille vuonna 2008 valtuuston hyväksymät tavoitteet ovat pysyneet pääosin ajankohtaisina.

Omistajaohjauksen väline on konserniohje, jonka tavoitteena on yhdenmukaistaa menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kunnan kokonaisuus huomioon ottaen. Uuraisten kuntakonserniohje hyväksyttiin myös tytäryhtiöiden yhtiökokouksissa ja hallituksissa.

Kuntalain 47 §:ssä on määritelty konserniohjeen vähimmäissisältö. Konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin:

- 1) kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta;
- 2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;
- 3) tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta;
- 4) velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa;
- 5) konsernin sisäisistä palveluista;
- 6) kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä;
- 7) kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Kuntakonsernin toiminta ja talous muodostavat keskeisen lähtökohdan konserniohjaukselle. Kuntakonsernia tarkastellaan entistä enemmän myös taloudellisena kokonaisuutena: talousarviossa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet, kaikkien kuntien tulee laatia täydellinen konsernitilinpäätös ja ns. kriisikuntakriteerit on ulotettu konsernitasolle

Kuntalain 46 §:n mukaan omistajaohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä aktiivisesti myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Myötävaikuttaminen perustuu kuntastrategiaan, omistajapolitiikkaan ja yhteisölle asetettuihin tavoitteisiin sekä yhteisöistä ja toimintaympäristön muutoksista saatuun tietoon perustuviin arviointeihin. Toimenpiteet voivat liittyä mm. perustamissopimukseen, yhtiöjärjestysmääräyksiin, muihin sopimuksiin, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille tai muuhun kunnan määräysvallan käyttöön. Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Aktiiviseen omistajaohjaukseen kuuluu vuoropuhelu tytäryhteisön kanssa eli se on molempipuolista myötävaikuttamista.

Tilintarkastusyhteisö Sk-Reviisorit Oy:n suosituksesta kunnanhallitus päätti perustaa 30.1.2023 kunta-konsernin yhteistyöryhmän: Kunnan omistukset eri yhteisöissä ja yrityksissä ovat muuttunut 1.6.2017 voimaantulleen kunnan kuntakonserniohjeen laadinnan jälkeen. Lähtötilanne on se, että kuntaomistajana Uuraisten kunnan täytyy yhdessä kuntakonsernin kuuluvien tytäryhteisöjensä kanssa ratkaista tytäryhteisöjen taloudellisia ja toiminnallisia asioita kestäväällä ja pitkäjänteisellä tavalla sekä reagoida akuuttiluontoisiin tarpeisiin. Työryhmä kokoontui vuoden aikana kolme kertaa, joiden pohjalta linjattiin Uuraisten Valokuituverkot Oy:n ja Kiinteistö Oy Uuraisten Virastotalon omistajaohjausta. Keskeisinä muutoksina olivat kuntakonsernin luopuminen valokuituliiketoiminnasta ja valokuituverkosta sekä Virastotalo rakennuksen osakkeiden hankkiminen kunnan omistukseen.

Valokuituverkon liiketoiminnan kauppa oli keskeinen syy arvioitua isompaan alijäämään. Uuraisten Valokuituverkot Oy:n liiketoimintakaupasta aiheutuneet tappiot -525.000 euroa ovat tilinpäätökseen kirjattu satunnaisena eränä, joka koostuu ylimääräisistä takaustappioista ja anteeksiannetuista regressisaatavista, alaskirjattavaa vähensi tilinpäätöksen 2021 takaustappiovarauksen (626.000 euroa) purku. Lisäksi osakepääoma n. 205.000 alaskirjattiin arvottomana muissa rahoituskuluissa. Kokonaisuudessaan kunnan tilinpäätös muodostui alijäämäiseksi – 1.044.920 euroa. Hyväksytyssä talousarviossa alijäämä oli -373.487 euroa.

Prosessi lähti liikkeelle jo 2010-luvun alussa laajakaista lain toteuttamisena. Uuraisten Valokuituverkot Oy:n (jälj. yhtiö) toiminta-aikana kunnan alueelle on rakennettu valokuituverkko, joka palvelee kunnan asukkaita vuosikymmeniä eteenpäin. Uuraisten kunta toimi yhtiön rakennusaikaisen lainan takaajana, ja sen johdosta joutui rahoittamaan yhtiötä useampana vuonna. Vuoden 2023 alussa yhtiö siirtyi kokonaan kunnan omistukseen.

Uuraisten Valokuituverkot Oy:n hallitus kilpailutti yhtiön verkkoliiketoiminnan myynnin, ja kilpailutuksen perusteella sai kolme tarjousta valokuituverkko liiketoiminnan yrityksiltä, joista yksi peruutti tarjouksensa. Kahdesta tarjouksesta parhain oli Valokuitunen Oy:n liiketoiminnan ostamisesta tehty tarjous, jonka perusteella liiketoiminta myytiin 1.300.000 eurolla. Uuraisten kunnanvaltuusto päätti 6.11.2023 antaa suosituksensa liiketoiminnan myynnille ja samassa yhteydessä valtuusto ohjeisti kunnanhallitusta ja yhtiökokousedustajaa tekemään tarvittavat päätökset akordin antamiseksi velan anteeksiantamiseksi yhtiölle siltä osin, kun yhtiö ei pysty maksamaan velkaansa ja regressisaataviaan kunnalle, sekä antamaa tarvittavaa omistajaohjausta yhtiökokousedustajalle yhtiön asettamiseksi selvitystilään liiketoiminnan kaupan sekä muiden järjestelyjen toteuduttua ottaen kuitenkin huomioon kokonaisuuteen liittyvien toimintatarpeiden tarkoituksenmukaisen hoitamisen. Yhtiöllä oli lainaa jäljellä Kuortaneen Osuuspankille n. 1,7 milj euroa, jonka Uuraisten kunta takaajana suoritti liiketoimintakauppahinnan tulouduttua kunnalle.

Liiketoimintakaupalla ei ole negatiivisia vaikutuksia liittymänhaltijoiden asemaan. Pikemminkin liittymänhaltijoiden asema tulee parantumaan, sillä Valokuitunen Oy:llä on käytössään laajemman organisaation resurssit ja asiantuntemus liittymäasiakkaiden palvelemiseksi.

Päätöksessään kunnanvaltuusto totesi, että käytettävissä olevan selvityksen perusteella toimintamallin mukainen liiketoimintakauppa oli markkinaehtoinen. Kunta teetti BDO:lla valtiotukisääntelyyn liittyvä markkinataloustoimijatestin. Markkinataloustoimijatestin mukaan lopputuloksena olisi joko yhtiön vapaaehtoinen likvidointi tai konkurssi. Likvidoinnissa (vaihtoehto A) Kunta joutuu takausvastuunsa perusteella maksamaan jäljellä olevan pankkilainan pankille. Kunnan tappioksi muodostuu siten pankkilainojen maksun sekä yhtiön omaisuuden realisoinnista saatavan myyntihinnan erotus. Toisena vaihtoehtona (vaihtoehto B) on, että Kunta olisi rahoittanut yhtiön toimintaa niin, että yhtiö selviää pankkilainansa koroista sekä lyhennyksistä eikä ajaudu konkurssiin. Kun yhtiö olisi saanut pankkilainan maksettua, voisi Kunta yhtiön velkojana halutessaan ottaa yhtiön omaisuuden haltuunsa. Markkinatoimija valitsisi näistä kahdesta vaihtoehdosta sen, joka tuottaisi pienimmän tappion ottaen huomioon yhtiöön sitoutuvan pääoman tuottovaatimuksen. Markkinataloustoimijatestin mukaan vaihtoehto A tuotti kunnalle pienimmän tappion.

KONSERNITULOSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT

	2023	2022
	1000 euroa	1000 euroa
Toimintatuotot	5 823	9 983
Toimintakulut	-19 368	-33 929
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta(tappiosta)		
Toimintakate	-13 545	-23 946
Verotulot	6 798	13 238
Valtionosuudet	8 348	12 681
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	28	8
Muut rahoitustuotot	211	374
Korkokulut	-639	-202
Muut rahoituskulut	91	-264
Vuosikate	1 292	1 889
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 531	-1 986
Omistuksen eliminointierot	-294	-1
Arvonalentumiset		-6
Satunnaiset erät	-525	99
Tilikauden tulos	-1 058	-5
Tilinpäätössiirrot	-1	-4
Laskennalliset verot		
Vähemmistöosuudet	-7	-14
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 066	-23

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	30,1	29,4
Vuosikate/Poistot, %	84,4	95,1
Vuosikate, euroa/asukas	357	527
Asukasmäärä	3615	3586

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT

	2023	2022
	1000 euroa	1000 euroa
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 292	1 889
Satunnaiset erät	-525	99
Tulorahoituksen korjauserät	722	-241
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 449	-1 233
Rahoitusosuudet investointimenoihin	35	39
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 587	201
Toiminnan ja investointien rahavirta	173	754
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys		0
Antolainasaamisten vähennys	295	
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8	4 133
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 644	-5 328
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 456	46
Oman pääoman muutokset		-5
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	94	28
Vaihto-omaisuuden muutos	12	8
Saamisten muutos	707	-791
Korottomien velkojen muutos	-913	975
Rahoituksen rahavirta	-985	-934
Rahavarojen muutos	678	-180
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	6 341	5 894
Rahavarat 1.1.	5 663	6 074
	678	-180

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta (t €)	4 674	-5
Investointien tulorahoitus, %	128,29	148,5
Laskennallinen lainanhoitokate	0,7	0,7
Kassan riittävyys, pv	129,3	52,5

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT
euro

VASTAAVAA	2023	2022
	1000	1000
	euroa	euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT	29 256	35 841
Aineettomat hyödykkeet	180	780
Aineettomat oikeudet	50	402
Muut pitkävaikutteiset menot	130	359
Ennakkomaksut		19
Aineelliset hyödykkeet	28 094	33 551
Maa- ja vesialueet	3 664	3 900
Rakennukset	20 537	25 800
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 700	3 346
Koneet ja kalusto	179	445
Muut aineelliset hyödykkeet	4	20
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	10	40
Sijoitukset	983	1 510
Osakkuusyhteisöosuudet		67
Muut osakkeet ja osuudet	556	703
Muut lainasaamiset		295
Muut saamiset	427	445
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	87	91
VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 158	8 708
Vaihto-omaisuus	237	315
Saamiset	580	2 499
Pitkäaikaiset saamiset		95
Lyhytaikaiset saamiset	580	2 404
Rahoitusarvopaperit	4 232	4 083
Rahat ja pankkisaamiset	2 109	1 811
VASTAAVAA YHTEENSÄ	36 501	44 640

VASTATTAVAA	2023	2022
	1000	1000
	euroa	euroa
OMA PÄÄOMA	12 758	13 982
Peruspääoma	7 196	7 333
Muut omat rahastot	3 249	4 126
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	3 379	2 546
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 066	-23
VÄHEMMISTÖOSUUDET	129	281
PAKOLLISET VARAUKSET	311	840
Muut pakolliset varaukset	311	840
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	200	116
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	15 444	22 167
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	365	327
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	4 072	1 733
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	3 221	5 194
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	36 501	44 640

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	35,31	31,95
Suhteellinen velkaantuneisuus	110,18	81,94
Kertynyt ylijäämä(alijäämä), 1000 €	2 313	2 523
Kertynyt ylijäämä(alijäämä), €/asukas	640	704
Konsernin lainat, euro/asukas	5 371	6 665
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 euro	19 416	23 900
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1000 €	20 373	26 170
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	5 636	7 298
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 euro	0	295
Kunnan asukasmäärä	3 615	3 586

Konsernin omavaraisuusaste prosentteina lasketaan seuraavan kaavan mukaisesti:

Omavaraisuusaste, %= 100 x (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / Koko pääoma – Saadut ennakot)

Konsernin tunnusluvun laskennassa otetaan mukaan oman pääoman lisäksi vähemmistöosuus ja konsernireservi. Koko pääoma edellä olevassa kaavassa tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Kun käytetään lyhennettyä konsernikaavaa, laskennassa voidaan jättää saadut ennakot pois.

Muut konsernitaseen tunnusluvut lasketaan vastaavalla tavalla konsernitaseen eristä kuin kunnan taseen tunnusluvut.

SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ JA KESKEISET JOHTOPÄÄTÖKSET

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa. Samalla se on riippumaton hallituksen ja ylimmän johdon tukitoiminto. Sisäisen tarkastuksen työ kohdistuu koko organisaation toiminnan sisäiseen valvontaan, riskienhallintaan sekä johtamis- ja hallintoprosesseihin. Riskienhallinnan tulee sisältyä kuntakonsernin ja sen organisaatioiden normaaliin toimintaan. Kyse ei ole erillisestä prosessista.

Kuntalain 121 §:n mukaan valtuuston asettaman tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi ohjaa päätöksentekoa ja sen tulee johtaa kehittämiseen. Talousarviota laadittaessa on kiinnitetty huomiota mahdollisimman konkreettisten ja mitattavissa olevien, keskeisten ja yksiselitteisten mittareitten käyttöön.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 3.9.2013 Uuraisten kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet 1.1.2014 alkaen. Lisäksi kunnanhallitus on antanut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportointiohjeen 20.6.2016.

Kunnanhallitus ja lautakunnat on veloitettu antamaan toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä toimialoillaan. Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa siitä, miten sisäinen valvonta ja riskien hallinta on järjestetty koko kunnassa, onko valvonnassa havaittu puutteita ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla suunnittelukaudella.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on edistää

- a. strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista;
- b. toiminnan lainmukaisuutta;
- c. hyvän hallintotavan toteutumista;
- d. riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa

Organisaation tulee johtamis- ja hallintojärjestelmänsä avulla varmistaa toiminnassaan seuraavat asiat:

- Lainmukaisuus
- Vastuulliset taloudenhoidon ja toiminnan menettelyt
- Vaikuttavuudeltaan tehokkaat palveluntuotantojärjestelmät
- Systemaattiset seurannan ja arvioinnin menettelyt

Sisäisen valvonnan ohje veloittaa toimielimet ja viranhaltijat tekemään oman tehtäväalueensa osalta sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan suunnitelman sekä huolehtimaan sen asianmukaisesta täytäntöönpanosta. Lisäksi toimielimet ja tilivelvolliset viranhaltijat ovat velvollisia vuosittain valmistelemaan vastuualueeltaan kunnanhallitukselle selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuudesta.

Tilikauden 2023 olennaiset tapahtumat ja toimenpiteet

- EU:n tietosuojasetuksen mukaiseksi tietosuojatoimenpiteiden vastuuhenkilöksi nimettiin hallintosäännössä 1.6.2023 alkaen hallinto- ja HR-asiantuntija.
- Uuraisten kunnan tilintarkastusyhteisönä on toiminut vuoden 2023 osalta SK-Reviisorit Oy.
- Kunnanhallituksen alaisten toimintojen sekä lautakuntien osalta sisäisen valvonnan raportit sisältyvät tilinpäätöskirjan toimintakertomuksiin.

- Tilinpäätöksessä on eri toimialoittain käsitelty toimialan tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä toimialan sisäinen valvonta.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Toimialajohtajat ja vastuualueiden esimiehet ovat huolehtineet siitä, että oman toimialan menot suoritetaan, tulot kannetaan oikeamääräisinä ajallaan ja että sisäinen valvonta on riittävää.

Kunnanhallitus on seurannut kunnanjohtajan sekä talous- ja hallintopäällikön tekemiä päätöksiä ja kunnanjohtaja ja lautakunnat toimialajohtajien päätöksiä säännöllisesti. Esimiehet ovat vastaavasti seuranneet alaistensa päätöksiä. Seurannalla on varmistettu, että päätöksenteon kaikilla tasoilla noudatetaan lainsäädäntöä, hallintosääntöä ja hankintaohjeita.

Kunnanhallitukselle on raportoitu talousarvion toteutumisesta neljännesvuosittain ja sijoituksista vuosittain. Kyseistä seuranta tehtiin myös johtoryhmässä.

Työtehtävien järjestelyissä on pyritty välttämään vaarallisia työyhdistelmiä. Vakuutusturvan kattavuus ja ajantasaisuus on tutkittu vuosittain yhdessä vakuutusmeklarin kanssa. Vakuutukset kilpailutettiin 2022.

Konserniohjeet on päivitetty vuonna 2017. Yhtiökokousedustajille ja yhtiön hallintoelimissä toimiville edustajille on tarvittaessa annettu tapauskohtaisen harkinnan perusteella ohjeistus. Erityiskysymyksiä on tarkasteltu yhdessä yhtiöiden hallintoelimien edustajien ja kunnanhallituksen edustajien kanssa. Kunnanjohtaja on lisäksi osallistunut yhtiöiden erityiskysymysten käsittelyyn.

Sisäisen valvonnan toiminnassa ei ole havaittu ongelmia kertomusvuonna eikä poikkeavuuksista toiminnassa ole raportoitu. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty tyydyttävällä tasolla. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmän ajantasaisuuteen kiinnitetään huomiota jatkuvasti.

TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Kunnanhallituksen on kuntalain mukaan toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelyä sekä talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi.

Tilikauden alijäämä katetaan ensisijaisesti edellisten tilikausien ylijäämällä ja taloussuunnitelmavuosien ylijäämillä ja toissijaisesti rahastopääomalla ja peruspääomalla.

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien (Kuntalaki 110.3 §)

Tilikauden 1.1. – 31.12.2023 tulos ennen poistoeron (14.967,06) ja rahastojen vähennystä (0,00) on -1.059.887,07 €. Tilikauden alijäämäksi muodostuu -1 044 920,01 euroa.

Kunnanhallitus ehdottaa kunnanvaltuustolle tilikauden tuloksen käsittelystä, että tilikauden 1.1.–31.12.2022 alijäämä -1 044 920,01 euroa kirjataan taseen omaan pääomaan kohtaan edellisten tilikausien yli-/alijäämä. Taseen ylijäämä on ennen vuotta 2023 1.244.190,56 €.

Vuoden 2023 alijäämän kirjaamisen jälkeen taseeseen jää jäljelle 199.270,55 euroa aikaisempien kausien ylijäämää.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Toteutusvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutusvertailussa on lisäksi käytävä ilmi, onko meno, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määrättyllä tavalla. Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin rahavarojen käyttöä ja muita maksuvalmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Toteutusvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutusvertailu laaditaan sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteen, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- tai tuloerälle.

Toteutusvertailun laadinnasta vastaa kunnanhallitus sekä tilivelvolliset toimielimet ja viran- ja toimenhaltijat. Selvitys tavoitteiden toteutumisesta annetaan toimintakertomuksen toteutusvertailuosassa. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista.

Toteutusvertailuun otetaan alkuperäinen talousarvio, talousarviomuutokset, muutettu talousarvio ja toteutuma sekä poikkeama toteuman ja muutetun talousarvion välillä. Lisäksi vertailutietona esitetään edellisen tilikauden toteutuma.

Toteutusvertailun jälkeen esitetään **suunnitelmapoistot** (toiminnasta johtuvat poistot yli 10.000 euron hankinnoista, jotka eivät ole tilapalvelun poistoja. Poistosuunnitelma on selitetty tarkemmin liitetiedoissa) ja **laskennalliset erät**, jotka sisältävät keskitetysti hoidettavat tehtävät (osa konsernipalvelujen tehtävistä, tilintarkastus) sekä palautusjärjestelmän mukaisen alv:n.

2002 VALTUUSTO JA KONSERNIJOHTO

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA -muu- tokset	TA 2023 muu- tosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	369 693	410 880	0	410 880	547 865	136 985
Toimintakulut	-1 037 992	-1 288 330	0	-1 288 330	-1 269 172	19 158
Toimintakate	-668 299	-877 450	0	-877 450	-721 307	156 143

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Yleishallinto, kunnan metsätilat ja maankäytön suunnittelu.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Toimintakate oli -721 307 euroa, ja toimintakateen nettotappio muodostui 156 143 euroa paremmaksi kuin talousarviossa. Vuoden 2023 toimintatuotot muodostuivat arvioitua isommiksi, osaltaan sitä selittää SPR:n kanssa sopimusteitse solmittu kuntamalli, jolla tuotimme koko vuoden ajan vastaanottopalveluita sotaa paenneille ukrainalaisille, joita vuoden aikana asui 40-50 henkilöä Uuraisten Vuokratalot Oy:ltä vuokratuissa asunnoissa. Kuntamalli päättyi 31.12.2023. Toiminnan tavoitteiden toteutuminen ja painopisteet on kuvattu toimialan tehtäväaluekohtaisissa tarkasteluissa.

2101 Yleishallinto

Määrärahat

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA -muu- tokset	TA 2023 muu- tosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	89 883	100 880	0	100 880	192 607	91 727
Toimintakulut	-899 722	-1 122 000	0	-1 122 000	-1 069 364	52 636
Toimintakate	-809 839	-1 021 120	0	-1 021 120	-876 757	144 363

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus Yleishallinnon tehtäväalueeseen sisältyvät kunnanvaltuuston, tilintarkastuksen, kunnallisverotuksen sekä kunnanhallituksen vastualueet. Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallituksen tehtäväalueeseen sisältyvät tilintarkastus, kunnallisverotus, työ- ja elinkeinotoimi ja metsätilat sekä vuonna 2023 myös maahanmuuttopalvelut. Uuraisten kunta kuuluu Laukaan kunnan hallinnoimaan maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen.

Yleishallinnon toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Vuoden 2023 aikana kunnanhallitus kokousti 20 kertaa ja teki 268 päätöstä. Valtuusto kokoontui 7 kertaa ja teki 64 päätöstä. Kunnanhallituksen iltakouluja oli 1 kpl, ja valtuuston iltakouluja 3 kpl, mm. vuoden 2024 talousarvion säästökohteita käytiin läpi valtuuston iltakoulussa työryhmätyöskentelynä.

Yleishallinnon tulot ylittivät budjetoidun ja kulut pysyivät budjetoidussa; toimintakatteen nettotappio muodostui 144.363 euroa paremmaksi kuin talousarviossa.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Väestökehitys		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Kestävällä kasvulla	- väestönmuutoksen ennakkotiedot kuukausittain/vuotuisesti - vetovoimaiset omakotitalotontit	- Muuttotase vuoden lopussa vähintään ± 0 - Panostus (€) aktiiviseen maankäyttöön – valmiit alueet, kaavoituksessa olevat alueet, maanhankinta.
toteutuminen	<ol style="list-style-type: none"> Ennakkotiedon mukaan väkiluku kasvoi 23 henkilöllä, siihen vaikutti luonnollinen väestökasvu ja nettomaahanmuutto. Sarkolan asemakaava sai lainvoiman, ja alueen kunnallistekniikan rakentaminen alkoi. Kisatien tontit olivat myynnissä. Hirvikulman asemakaavan muutosta asuinrakentamiseen vietiin eteenpäin. 	

Kriittinen menestystekijä: ansiotulo- ja kiinteistöveroprosentin pitäminen kohtuullisena ja nopea reagointi talouden muutoksiin.		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
tasapainoinen ja kestävä talous	kohtuulliset veroprosentit Toiminnan tuottavuus ja tehokkuus	<p>tulovero 8,86 %, Kiinteistövero: yleinen 1,05 %, vakituisten asuinrak. 0,48 %, muiden asuinrak. 1,20 %, yleishyödyll.yhteisön 0,0%, rak. rakennuspaikan 3,0 %</p> <p>Kunnallisverotus kustannuspaikalta rahoitetaan kiinteistöjen rekisteritietojen kehittämishanke, Valtuusto teki elokuussa 2021 strategisen periaatepäätöksen, että hanke toteutetaan koko kunnan alueella vaiheittain.</p> <p>Toimitilojen tilatehokkuus, tilapalvelujen tehokas toiminta.</p> <p>Kustannustehokkuus verrattuna lähimpiin kuntaverrokkeihin.</p> <p>Uusia toimia ja virkoja tulee perustaa, jos lainsäädäntö velvoittaa lisäämään henkilöstöä. Tästä poikkeavat tilanteet tulee perustella erityisen hyvin ja</p>

	<p>Varainhankinnan toimivuus ja lainakan- nan riittävä suojaaminen korkoriskiltä</p> <p>Sijoitussuunnitelma toteutus</p>	<p>riittävän ajoissa ennen toimielinkäsit- telyä.</p> <p>Varainhankinnan tavoitteena on tur- vata Uuraisten kunnan maksuvalmius kaikissa markkinatilanteissa. Pitkäai- kaista lainaa otetaan vuonna 2023 enintään 3,0 miljoonaa euroa. Tila- päisrahoitusta otetaan kerralla enin- tään 3,0 milj. euroa. Tavoitteena on, että kunnan velka €/asukas tunnus- luku pysyy taloussuunnitelmavuosina 2023-25 vuoden 2020 tasolla. Vähin- tään 20 % lainoista pyritään suojaa- maan korkojen nousun varalta. Kun- nanjohtaja päättää hallintosäännön mukaan kunnanvaltuuston hyväksy- missä rajoissa pitkäaikaisen lainoituk- sen hankkimisesta sekä tilapäislainan ottamisesta.</p> <p>Kunnan varojen sijoitustoimintaa määrittelee valtuuston hyväksymä si- joitussuunnitelma. Kunnan sijoituk- sista on mahdollista kotiuttaa talous- arviovuoden aikana enimmillään 1,0 milj. euroa. Kotiutettuja sijoituksia käytetään ohjeellisen käyttösuunnitel- man mukaisesti investointien rahoitta- miseen ja käyttötalousosassa olevan investointiavustuksen kattamiseen. Kunnanhallitus hyväksyy erikseen oh- jeellisen käyttösuunnitelman, mikäli sijoitusten kotiuttaminen on tarpeel- lista.</p>
<p>toteutuminen</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valtuusto päätti 6.11.2023 veroprosenteista vuodelle 2024: <ul style="list-style-type: none"> - Uuraisten kunnan tuloveroprosentiksi vuodelle 2024 vahvistetaan 9,00 %. - Uuraisten kunnan vuoden 2024 kiinteistöveroprosenteiksi vahvistetaan: <ul style="list-style-type: none"> - yleinen kiinteistöveroprosentti 1,30 - vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,48 - muiden asuinrakennusten veroprosentti 1,30 - yleishyödyllisten yhteisöjen veroprosentti 0,00 - rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 3,00 2. Kiinteistöjen rekisteritietojen kehittämishankkeen selvitystyö kohdistettiin pääasiassa Kyynämöisen ja sen lähijärvien ympäristöön; Verottajan tietoi- hin verrattuna kokonaisala kasvoi tarkastusalueella 13 132m² eli n. 50 % ja Uuraisten kunnan rakennustyyppikohtaisten verotuskeskiarvojen perus- teella kunnan potentiaalinen kiinteistöverotulon nousu selvitettyjen raken- nusten osalta on n. 12 500 € vuodessa 	

	<p>3. Kokonaisuudessaan henkilöstömenot ylittivät talousarvion n. 100 000 eurolla, mihin on jatkossa kiinnitettävä huomioita.</p> <p>Tilavuokraus- ja tukipalveluiden saatavissa olevat tunnusluvut on vuodelta 2022 (vertikal): Uurainen -1412€/asukas, Petäjävesi -1312€/asukas ja Toivakka -1013€/asukas. Jatkossa tarkasteltava eritoten toimitilojen tilatehokkuutta.</p> <p>4. Lyhytaikaista luottoa käytettiin maksuvalmiuden turvaamiseksi, pitkäaikaista lainaa ei nostettu vuonna 2023. Velka/asukas oli 4378 euroa, mikä on alempi kuin vuonna 2020 (4647 €/asukas). Vähintään 20 % lainoista on suojattu korkojen nousun varalta.</p> <p>5. Sijoitusvuoden 2023 tuotot ylittivät sijoitussuunnitelmaan asetetun tuottotavoitteen ja -odotuksen 3,0-4,0 % vuositasolla ennen kuluja:</p> <p>Op varainhoito 8,41 % (+188054 euroa) ja Evli 9,21% (+150200 euroa). Sijoituksia ei kotiutettu tilikaudella 2023.</p>
--	--

Kriittinen menestystekijä:

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Sujuva toimintakulttuuri ja digiloikka	<ul style="list-style-type: none"> - henkilöstökysely - Vuoropuhelu, matala kynnys kohdata toisia ja tarttua asioihin luo uskaltamisen ja tekemisen kulttuurin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tulokset vähintään hyvällä tasolla (asteikko 4,2 -4,9) - Jokaisella on ainakin yksi työystävä: <ul style="list-style-type: none"> • työystävä on sellainen, jonka kanssa on kiva tehdä töitä. • työystävä kohtelee sinua ystävällisesti, kannustaen ja arvostavasti. • työystävä työskentelee rinnallasi yhteistä hyvää tavoitellen, ei kilpaile kanssasi. Hän hoitaa oman tonttinsa vastuullisesti ja voit luottaa häneen. • Työystävälle uskaltaa kertoa, ettei tänään ole paras päivä ja hän näkee sinut kokonaisena ihmisenä, ei vain työntekijänä.

Toteutuminen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Henkilöstökysely toteutettiin vuonna 2022, se toteutetaan joka toinen vuosi eli vuonna 2023 sitä ei toteutettu. 2. Kunnassa aloitti toimintansa Tyhy-tiimi, jokaideoi, uudisti ja toteutti muutoksia henkilöstön tyhy ja tyky-toimintaan, mm. ePassin saldoa/työntekijä lisättiin, valmisteltiin työsuhdepyöräetä ja suunniteltiin koulutuksia sekä henkilökunnan työhyvinvointia edistäviä tapahtumia. 	

Kriittinen menestystekijä:

2

Kuntalaiset ja yritykset:

#viihtyisä, hyvinvoiva ja kestävä Uurainen

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
<p>Työhömme ja palveluihin tyytyväiset asiakkaat</p> <p>Elinvoimaiset yritykset ja hyvä työllisyyskehitys</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Asiakaspalautte ja -tyytyväisyyskyselyt. - työ- ja elinkeinopalvelut palvelevat uuraislaisia yrityksiä - yrittäjä voi hankkia juuri omaan tarpeeseensa sopivaa asiantunte- musta ja neuvontaa. - Matkailun, erityisesti luontomatkailun edistä- minen - Rahoitusta uuraislais- ten yhteisöjen kehittä- miseen - Yrittäjyyskasvatus yh- dessä opetustoimen ja yritysten kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> - Sen näkee suun muodosta eli tu- loksena 😊 - työllistämisen rinnalla on tarkoi- tus vahvistaa elinkeinopalveluja (yrityspalveluja). Toiminta on kunnanhallituksen alaista toimin- taa. - yrityspalveluseteli - Hankitaan Gradian Yritysidean alkavien yritysten neuvontapal- veluja (sopimusperustainen) - maakunnallisen matkailuorgani- saation ja kunnan välinen yhteis- työ - Yhdessä kunnan kanssa yrityk- set hyödyntävät aktiivisesti erilai- sia rahoituslähteitä toimintansa kehittämiseen mm. jyväsriihi. - Elinkeinotoimi osallistuu Yritys- kyläkonseptin rahoittamiseen.

Toteutuminen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Happy or Not laitteella kyseltiin eri yksiköissä asiakastytyvyyttä. Pääasiassa tuloksena 😊. 2. Perustettiin elinkeinoneuvojan toimi (ennen työsuunnittelija). 3. Yrityspalvelusetelillä tuettiin kolmen yrityksen toimintaa. 4. Kunnassa laitettiin kuntoon luontopolkuja ja tulisijoja sekä maakunnallisen hankkeen kautta muodostui Uuraisten läpi kulkevia pyöräilyreittejä. 5. Jyväskylään avulla sai rahoitusta mm. Jetset Crew Oy, Lentokonehotelli-matkailurakennushanke Vaihe 1, investointituki, hankenumero 255007 Hankkeen tarkoituksena on luoda Uuraisille ainutlaatuinen uusi majoitus- ja lomakohde. Yrittäjät ovat hankkineet omistukseensa liikennelentokäytöstä poistetun 35-paikkaisen Saab 340b- matkustaja-lentokoneen, jonka ympärille on tarkoitus rakentaa majoituskapasiteettia noin 10 hengelle ja tarjota majoittujille elämispalveluita. Hanke koostuu kolmesta vaiheesta, joista ensimmäisessä vanha matkustajakone saneerataan majoitus- ja kokouskäyttöön sopivaksi. Koneeseen rakennetaan majoitus- ja oleskelutilaa, saunatilat saunoineen sekä luodaan tyhjälle tontille tarvittava infra- ja talotekniikka. Kokonaisuuden toteuttamisesta syntyy Lentokonehotelli - monipuolinen majoitus- ja kokoustila, jota vuokrataan varausjärjestelmien (mm. Booking.com, eBookers, Airbnb) kautta kotimaisille ja ulkomaalaisille matkailijoille sekä alueen yrityksiä asiakkaille. Hanke on saanut tukipäätöksen Keski-Suomen ELY-keskuksesta. 	<ol style="list-style-type: none"> 6. Elinkeinotoimi osallistui Yrityskyläkonseptin rahoittamiseen.

<p>Kriittinen menestystekijä:</p> <div style="text-align: center;"> <p>3</p> <p>Katse ulospäin: #tunnettu Uurainen</p> </div>		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Säännöllinen markkinointiviestintä eri kanavissa ja eri työkaluilla.	<ul style="list-style-type: none"> - kävijä-, tykkäys-, klikkaustilastot - näkyvyys netti- ja printtijutuissa 	<ul style="list-style-type: none"> - Viestintätiimin aktiivinen toiminta: Moniammattillinen ja poikkihallinnollinen viestintätö
Toteutuminen	Uuraisten kunnassa kokoontui säännöllisesti (n. 2 krt kk) monialainen viestintätiimi, joka suunnitteli ja toteutti kuntamarkkinointia verkkosivuilla, somessa ja printissä. Paikallisuutisten kuntatiedotetta (kuntaviesti) uusittiin niin, että se julkaistaan kerran kuukaudessa. Päätösviestintä ja sen pohjalta laadittu uutiskirje	

	<p>teetetään ulkopuolisella. Viestintää vahvistettiin perustamalla toimisto- ja viestintäassistentin toimi (ent. toimistos sihteeri).</p> <p>Vuoden 2023 aikana toteutettiin kaksi Radiokampanjaa, ensimmäinen kesä-heinäkuussa (jota tuki myös maksettu verkkomainonta) ja lokakuussa. Pääpaino oli markkinoida kuntaa asuinpaikkana.</p> <p>Toiminnalla saatiin näkyvyyttä netti- ja printtijulkaisuissa.</p> <p>Google päivitti oman markkinointityökalunsa (Google Analytics 4 -> Google Universal) , mikä liittyy siihen, että EU on tiukentanut linjaa siitä, mitä tietoja kävijöistä saa tallentaa, kun he vierailivat kotisivuilla.</p> <p>Uuraisilla ei otettu analytiikkaa käyttöön, koska se mm. vaatii ilmoituksen kävijöille siitä, mitä tietoja tallennamme, edellyttää seuranta ja aiheuttaa kustannuksia. Vaihtoehtoisesti hankittiin .fi -päätteisiä osoitteita aina kampanjaa varten. Osoite ilmoitetaan esim. somessa jne. josta on edelleen ohjaus esim. uurainen.fi/tontit -osoitteeseen. Näin saamme kustannustehokkaalla ja laillisella analytiikkasovelluksella selville ainakin tuota osoitetta käyttäneet kävijät.</p>
--	---

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Yleistavoitteet				
1. 1. Talous				
Tulorahoituksen riittävyys	vuosikate €/asukas	416	≥ 300	165
Vieraan pääoman (velan) määrä	konsernin laskennallinen lainanhoitokate	0,85	≥ 1	0,7
2. Elinvoima				
yrittäjätilaisuudet	kpl	2	5	2
uudet yritykset	kpl	14	5	21 (tieto 9/23, uusia 21, lopettaneita 16)
yrittäjäpalvelusetelin käyttö	kpl	2	3	3
kontaktoidut yritykset (yritystonttien markkinointi)	kpl	4	5	5
Asiakastyytyväisyys	asteikolla 1-5	3	4	4

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle:

Kunnan takausriskiä pieneni olennaisesti edellä kuvattu Uuraisten valokuituverkot Oy:n myymisen johdosta. Tähän liittyvien järjestelyjen myötä kunnan takausriski poistui kokonaan. Kunnanhallitus arvioi yleishallinnon sisäistä valvontaa ja riskien hallintaa tilinpäätöksen 2023 yhteydessä.

Työllistäminen

Toiminnan kuvaus: Työllistämistoiminnalla edesautetaan uuraislaisten työttömien työllistymistä tai sijoittumista työllistymistä edistäviin palveluihin. Työllistämistoiminnan keskeiset menetelmät olivat vuoden 2022 loppuun saakka palkkatuetut työsuhteet, työkokeilut, kuntouttava työtoiminta sekä niihin sisältyvä työ- ja työhönvalmennus. Lisäksi työllistämistoiminnalla tuetaan nuorten kesätyöllistymistä. Vuoden 2023 alussa kuntouttava työtoiminta siirtyi Keski-Suomen hyvinvointialueen vastuulle.

Tilikauden olennaisimmat tapahtumat: Uuraisten kunnan vuoden 2023 keskimääräinen työttömyysaste oli 10 prosenttia. Työttömyysaste nousi hieman, sillä edellisen vuoden keskimääräinen työttömyysprosentti oli 9,7.

Kunta työllisti palkkatuella yhteensä 11 henkilöä ja työkokeilussa kunnalla oli kolme henkilöä. Vuoden 2023 alussa Hyvän Tuulen pajan toiminta ja kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen siirtyivät Keski-Suomen hyvinvointialueen vastuulle. Nuorten työpajatoiminnasta luovuttiin kokonaan.

Yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneista uuraislaisista työttömistä maksetaan työmarkkinatuen kuntaosuutta 50 prosenttia työmarkkinatuen kokonaiskustannuksista. Yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneiden kohdalla kunnan osuus on 70 prosenttia. Tehokkain, mutta myös kallein, keino saada pitkäaikaistyötön pois kuntaosuuslistalta on työllistää hänet ja kartuttaa työssäoloa täyteen. Työllistettyjen osalta pysyttiin budjetin raameissa. Työmarkkinatuen kuntaosuutta maksettiin vuonna 2023 yhteensä 212 384,24 euroa.

Vuonna 2020 Uuraisten kunta luopui nuorten kesätyöllistämisyhteistyöstä 4H-yhdistyksen kanssa. Työnantajat hoitivat työnantajavelvoitteet itsenäisesti ja työllistämisen budjettiin kirjattiin 6 000 euron määräraha yritysten ja muiden y-tunnuksellisten tahojen harjoittaman nuorten kesätyöllistämisen tukemiseen. Kesällä 2023 Uuraisilla työllistyi kesätyöllistämistuen avulla yhteensä 56 nuorta erimittaisiin työsuhteisiin tai oman 4H-yrityksen kautta. Kampanjassa kunta tuki yrityksiä kesätyöllistämistuella, joka oli 150 euroa kahden viikon työsuhteesta ja 300 euroa neljän viikon mittaisesta työsuhteesta. 4H-yrittäjien oli mahdollista saada 150 euron suuruinen tuki, jos yrityksen liikevaihto ylitti 100 euroa. Suuren suosion vuoksi määrärahaa lisättiin ja alkuperäinen budjetti ylittyi 3 470 eurolla. Kunta myös työllisti itse 12 nuorta suoraan teknisen toimen, varhaiskasvatuksen sekä kulttuuritoimen tehtäviin. Yhteensä kunnan työllistämiä tai kunnan maksaman tuen kautta työllistyneitä nuoria oli 68.

Vuoden 2016 alussa käynnistynyt lakisääteinen TYP-toiminta jatkui. Uurainen kuuluu Keski-Suomen eteläiseen alueeseen ja lähiyhteistyöverkosto muodostettiin Jyväskylän ja Muuramen kanssa. Vuoden 2023 alussa myös varsinainen TYP-toiminta siirtyi Keski-Suomen hyvinvointialueen vastuulle ja Uuraisten kunnalla säilyi enää edustus Keski-Suomen Eteläisen TYP-verkoston johtoryhmässä.

Yhteenveto: Työllistämisen talousarvio kokonaisuutena alittui. Tuottoja kertyi kaikkiaan 20 368,36 euroa ja ne koostuivat työllistetyistä saaduista työllistämistuista. Kuntouttavan työtoiminnan järjestämiskorvauksia ei vuoden 2022 jälkeen enää makseta kunnille.

Budjetoitua enemmän kuluja aiheutui työmarkkinatuen kuntaosuuksista. Kaikkiaan työllistämistoiminnan budjetoidut toimintakulut alittuivat 64 627,97 eurolla. Toimintakate oli 69 873,67 euroa alijäämäinen, mikä on kuitenkin 62 496,33 euroa ennakoitua parempi tulos. Selittäviä tekijöitä ovat työllistämistoimintaan budjetoitujen kulujen aiempaa parempi jakautuminen muiden

yksikköjen kesken, velvoitetöyllistettävien edellisvuotta pienempi määrä sekä se, ettei yllä ole-
vaan taulukkoon kirjattuihin lukuihin enää sisälly työmarkkinatuen kuntaosuutta.

Strategiset tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
1. Kunnassa kirjoilla olevien pitkäaikaistyöttömien määrän vähentyminen.	Vaihtuvuus ja määrrien vähentyminen työmarkkinatuen kuntaosuuslistalla.	Työmarkkinatuen kuntaosuuden pienentyminen. Työttömien aktivointiin panostetaan erityisesti työkokeilujen ja osa-aikaisten työsuhteiden osalta.
2. Työ- tai opiskelupaikkojen löytäminen hyvinvointialueen työpajan ulkopuolelta.	Asiakkaiden saamat työ- tai opiskelupaikat.	Vailla ammatillista koulutusta olevien työttömien määrän vähentyminen. Nuoria ja muita työnhakijoita ohjataan ammatilliseen tai osaamista täydentävään koulutukseen.
3. Sujuva yhteistyö Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa.	Palautekeskustelut ja asiakastilanteen kehitys.	Asiakkaiden luonteva siirtyminen kunnasta hyvinvointialueen palveluihin. Elämänhallintaa edistävien toimenpiteiden tarjoaminen ja kehittäminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.
Toteutuminen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Työmarkkinatuen kuntaosuuslistalla oli keskimäärin 20 henkilöä kuukaudessa 300 päivän ja 17 henkilöä 1 000 päivän listalla. Vuoden 2022 vastaavat määrät olivat 18 ja 16 henkilöä. Kunta työllisti vuonna 2023 yhteensä 11 pitkäaikaistyöttöä ja tarjosi kolme työkokeilupaiikkaa. 2. Koulutusmahdollisuuksia räätälöitiin yhteistyössä Gradian ja Poken kanssa. Vuonna 2024 toteutetaan yhteinen yrittäjyyskoulutus Saarijärven kaupungin kanssa. Kunta tuki nuorten kesätyöllistymistä ja myös palkkasi suoraan nuoria kesätöihin. Yhteensä työllistyneitä nuoria oli 68. 3. Yhteistyö hyvinvointialueen ylläpitämän työpajatoiminnan kanssa on toiminut hyvin. Valmentautujien määrä on pysynyt samoissa lukemissa kuin edeltävinä vuosina. Elinkeinoneuvoja on osallistunut hyvinvointialueen sosiaaliohjaajan kutsu- mana aktivointisuunnitelmien päivityksiin, kun se on ollut asiakkaan tilanne huomioiden tarpeellista. 	

Tuotannolliset ja taloudelliset tavoitteet

Tavoite	Mittari	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
1. Työttömien työnhakijoiden työllistyminen	Työllistetyt:	20	17	15	11
	oppisopimukset:	3	2	2	0
2. Kesätyöntekijöiden työllistyminen	Nuorten määrä:	11	32	29	68

Hyvinvointialueen edunvalvonta ja vanhusneuvosto

Toiminnan kuvaus: Vanhusneuvoston toiminta jatkui osana yleishallintoa vuonna 2023. Edunvalvonnan ja vaikuttamisen sisältöä ja toimintatapoja tarkasteltiin kokonaisuudessaan hyvinvointialuemuutoksen yhteydessä. Analyysin ja johtopäätöksen perusteella peruspalvelulautakunta lakkautettiin, ja vaikuttamistoimielintoiminta keskitettiin kunnanhallitukselle.

2200 Maa- ja metsätilat**Määrärahat**

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA -muutokset	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	162 824	250 000	0	250 000	279 001	29 001
Toimintakulut	-21 342	-49 690	0	-49 690	-108 006	-58 316
Toimintakate	141 482	200 310	0	200 310	170 995	-29 315

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Kunnan metsien hyödyntäminen ja hoito metsäsuunnitelman 2027 mukaan.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Metsäsuunnitelman mukaisesti myytiin puuta kunnan metsistä. Metsätyöryhmä määritteli myytävät kohteet metsänhoitoyhdistyksen (mhy) ehdotuksesta. Mhy kilpailutti puunhankintatoimijat, ja työryhmän vertailun perusteella kunnanjohtaja esitti kunnanhallitukselle metsän myyntiä. Kohteet eivät toteudu yhden tilikauden aikana, ja täten edellisten vuosien metsäkauppoja tuloutui myös vuonna 2023 ja vuonna 2023 tehtyjä metsäkauppoja tuloutunee vuonna 2024. Samaten kestävän metsänhoidon kannalta tarpeellisia istutuksia ja metsänhoidolliset toimenpiteitä on haastavaa ennakoida. Viime vuonna näistä johtuvat toimintakulut ylittivät budjetoidun.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Metsäomaisuuteen liittyvä riski myrskyn, tulipalon, saastumisen tai muun luonnonkatastrofin johdosta. Puunmyyntitulojen vaihtelut, tulot vaihtelevat vuosittain ja vaikuttavat talousarvion laadintaan.

2300 Maankäytön suunnittelu**Määrärahat**

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA -muutok- set	TA 2023 muu- tosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	116 986	60 000	0	60 000	76 257	16 257
Toimintakulut	-116 929	-116 640	0	-116 640	-91 802	24 838
Toimintakate	57	-56 640	0	-56 640	-15 545	41 095

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Uuraisten kunnan kaavoituksen keskeiset tavoitteet pohjautuvat kunnanvaltuuston hyväksymään kuntastrategiaan. Kunnan omien tavoitteiden lisäksi kaavoitusta ohjaavat maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) sekä –asetus (MRA), valtioneuvoston asettamat valtakunnalliset alueidenkäyttötaavoitteet, jotka vaikuttavat ohjaamalla maakuntatason kaavoitusta. Maakuntakaava puolestaan ohjaa osaltaan yleis- ja asemakaavoitusta. Kunta on asettanut tavoitteekseen toimivan ja houkuttelevan elinympäristön luomisen sekä yritysten liiketoiminnan kasvun edellytysten turvaamisen.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset: Aluearkkitehtitoiminta:

Aluearkkitehtitoiminta ostettiin Saarijärven kaupungin kaavoituspalveluilta. Yhteistyö on alkanut vuonna 2019.

Kaavoitus

Vuonna 2023 jatkettiin aiemmin aloitettuja kaavahankkeita.

Sarkolan asemakaavassa osoitettiin kunnan omistamalle alueelle uusia omarantaisia sekä kuivanmaan omakotitalotontteja hyödyntämällä alueen maisemalliset arvot sekä huomioiden alueen luontoarvot. Kunnanvaltuusto hyväksyi Sarkolan asemakaavan keväällä 2022, mutta päätöksestä valitettiin hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen ja Sarkolan asemakaava kuulutettiin voimaan vuonna 2023.

Uuraisten kunnan vesistöjen rantaosayleiskaavan muutos ja laajennus Akonniemen alueella on käynnistynyt tarpeesta päivittää alueen käyttötarkoituksia. Akkojärvi sijoittuu taajama-alueen läheisyyteen ja alue on luontevaa asemakaava-alueen laajentumisaluetta. Yleiskaavamuutoksella mahdollistetaan alueen asemakaavoitus asuinkäyttöön. Kaavatyö on edennyt ehdotusvaiheeseen ja eteneminen riippuu Akonniemen asemakaavan etenemisestä. Hanke on tällä hetkellä keskeytetty.

Akonniemen asemakaavan tavoitteena on lisätä omakotitalotonttitarjontaa alueella. Tavoitteena on alueen muodostuminen väljähkönä ja järvimaisemaan tukeutuvana, luonnonläheisenä pientaloalueena. Alueen toteutukseen liittyy Marjonimentien liittymän siirron tutkiminen sekä liikenneturvallisuuden että toiminnallisuuden kannalta. Kaavatyö on edennyt ehdotusvaiheeseen. Hanke on tällä hetkellä keskeytetty.

Keskustan asemakaavanmuutoksen tavoitteena on päivittää vanhentuneen rakennuskaavan käyttötarkoituksia urheilukentän läheisyydessä sekä mahdollistaa alueelle mm. seniori- ja /tai palveluasumista, asuin-, liike ja toimistorakennusten aluetta sekä urheilu- ja virkistystoimintaa. Asemakaavalla tutkitaan

myös suunnittelualueelle sijoittuvien, yleiskaavoituksella suojeltujen rakennusten suojelumääräykset sekä niiden taso. Keskustan asemakaavamuutoksessa tavoitteet ja aluerajaus ovat vielä osin auki, joten kaavatyö ei edennyt vuonna 2023.

Hirvikulman asemakaavamuutos on käynnistetty loppuvuodesta 2022. Kaavatyön tavoitteena on uuden pientaloalueen muodostaminen kunnan omistamalle maa-alueelle Kangashäkkiin lähelle Hirvaskankaan koulua. Asemakaavasta valmistui vuonna 2023 kaksi kaavaluonnosvaihtoehtoa. Vuonna 2024 kaavan on tavoitteena edetä hyväksymiskäsittelyyn.

Hirvaskankaan osayleiskaavan ja rantayleiskaavan muutoksen osittainen kumoaminen Hirvaskylän alueella on käynnistetty vuonna 2022. Kaavatyö liittyy Vehniä-Äänekoski välillä tehtävään valtatie 4:n kehittämishankkeeseen. Kaavan kumoaminen tuli voimaan vuonna 2023.

Mursketien asemakaavamuutos oli tavoitteen käynnistää vuonna 2023. Kaavatyö liittyy Vehniä-Äänekoski välillä tehtävään valtatie 4:n kehittämishankkeeseen ja uuteen rinnakkaistiehen Mursketien asemakaava-alueella. Kaavatyötä tehdään yhtä aikaa ELY:n tiesuunnittelun kanssa. ELY:n tiesuunnittelu ei edennyt vuonna 2023 vielä niin pitkälle, että kaavamuutos olisi ollut järkevää käynnistää. Kaavatyö käynnistyy vuonna 2024.

Hirvaskankaan asemakaavamuutos Hirvaskylän alueella oli tavoitteena käynnistää vuonna 2023. Tavoitteena on päivittää kaavaa vastaamaan vt 4 rinnakkaistien suunnitelmia sekä vastata alueen yritystonttien kehittämistarpeisiin. Kaavahankkeen etenemiseen vaikuttaa yksityisen maanomistajan kanssa käytävät neuvottelut. Kaavatyö ei käynnistynyt vielä vuonna 2023, mutta on tavoitteena käynnistää vuonna 2024.

Tonttimyynti

Kunnan omistamien tonttien osalta myytävät alueet pyritään rakentamaan valmiiksi infrastruktuurin osalta ennen tonttien myyntiä. Kunnan tonttimyynti on siirretty Louhen karttapalveluun. Sarkolan asemakaava-alueella infra on rakennettu valmiiksi ja asuintontit lohkottu ennen tonttien myyntiä. Työpaikkarakentamisen maa-alue (5 ha) myytiin uraialaiselle Karlog Oy:lle.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Väestökehitys		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Väestökasvu	<p>Vetovoimainen tonttitarjonta.</p> <p>Kohtuuhintaisia ja erikokoisia tontteja tarjolla riittävä määrä.</p> <p>Käynnissä olevien kaavahankkeiden määrä</p> <p>Kunnan maanomistuksen jakautuminen alueellisesti kunnan sisällä.</p>	<p>Omarantaisia asuinrakentamistontteja n. 10 kpl, muita n. 50 kpl. Tonttimarkkinointi yhteistyössä yksityisten maanomistajien kanssa.</p> <p>Tuotannollisissa tavoitteissa mainitut kaavahankkeet.</p> <p>Määritellään maanhankinnan painopistealueet.</p>

	<p>Kaavamääräykset.</p> <p>Kaavoista saadun palautteen määrä ja sisältö.</p> <p>Toimiva ja houkutteleva elinympäristö. Maankäytön suunnittelulla mahdollistetaan hyvinvointia lisäävän elinympäristön toteuttamista. Uudessa hankkeissa huomioidaan aikaisempaa paremmin elämänlaatuun vaikuttavat seikat suunnittelun aikana.</p>	<p>Kaavoitus, jossa huomioidaan osalliset lain edellyttämää määrää enemmän.</p>
Toteutuminen	<ul style="list-style-type: none"> - tonttitarjontaa on toteutettu tavoitteen mukaisesti - Kaikissa v.2023 kaavahankkeissa osallisia on tiedotettu ja kuultu lain velvoitetta enemmän. - Hirvikulman asemakaavatyössä on huomioitu erityisesti liikenteen meluvaikutukset asumiseen ja elämänlaatuun. 	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle:

- Yllättävien selvitystarpeiden esiinnousu kesken hankkeen (budjetti)
- Henkilövaihdokset
- Esteellisyys päätöksenteossa → huolehditaan esteellisyysasiat
- Kaavaprosessin MRL:n mukainen eteneminen: huolehditaan, että ei tule prosessiin virheitä.
- Kaavaprosessin hallinnollinen käsittely: huolehditaan, että päätösprosessi etenee hallintosäännön mukaisesti
- Kaavojen vahvistamista viivästyttävä muutoksenhaun mahdollisuus.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Strategisten tavoitteiden lisäksi toimialat voivat täydentää tavoitteita toiminnallisilla tavoitteilla, jotka eivät kaikilta osin ole valtuustoon nähden sitovia.

Tavoite	Mittari	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
1. Sarkolan asema-kaava	Kaikissa kaavan vaihe + tilattujen selvitysten budjetit	Ehdotusvaihe	Hyväksyminen	Voimaantulo	Voimaantulo
2. Akonniemen yleiskaavamuutos		Valmisteluvaihe	Ehdotusvaihe	Keskeytetty	Keskeytetty
3. Akonniemen asema-kaava		Valmisteluvaihe II	Ehdotusvaihe	Keskeytetty	Keskeytetty

4. Keskustan asema- kaavamuutos		Vireilletulo	Vireilletulo	Ehdotus	Vireilletulo
5. Hirvikulman asema- kaavamuutos		Vireilletulo	Vireilletulo	Ehdotus	Luonnos
6. Hirvaskankaan osayleiskaavan ja ran- tayleiskaavan muutok- sen osittainen kumoami- nen Hirvaskylän alueella				Hyväksyminen	Voimaantulo
7. Mursketien asema- kaavamuutos				Ehdotus	Ei käynnistetty
8. Hirvaskankaan ase- makaavamuutos Hirvas- kylän alueella				Vireilletulo	Ei käynnistetty
9. Asuintonttien myynti (kunnan omistamat) kpl				5	1 + yhden (1) tontin vuok- raus
10. Työpaikkarakentami- sen tonttien myynti (kun- nan omistamat) kpl				1	1

Sisäisen valvonnan suunnitelma vuodelle 2023

- maankäytösopimukset ja maanhankinta-asiakirjat
- tilojen osto- ja myyntiasiakirjat
- kaavoitukseen liittyvät asiakirjat

3002 KONSERNIPALVELUT

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA -muu- tokset	TA 2023 muu- tosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	55 085	35 510		35 510	51 154	15 644
Toimintakulut	-774 618	-764 080		-764 080	-834 403	-70 323
Toimintakate	-719 533	-728 570	0	-728 570	-783 249	-54 679

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Konsernipalvelut vastaa muun muassa valtuuston ja hallituksen kokousjärjestelyistä, ICT-palveluista, asianhallinnasta, informaatiopalveluista, taloussuunnittelusta, kirjanpidosta, maksuliikenteestä sekä keskusarkistonhoidosta. Palkanlaskennan palvelut on tuottanut Monetra Keski-Suomi Oy. Taloushallinnon palvelut on toteutettu kunnan omana toimintana ja ostopalveluna Kuntalaskenta Oy:ltä.

3100 Keskusvirasto

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA -muu- tokset	TA 2023 muu- tosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	15 737	1 510		1 510	7 865	6 355
Toimintakulut	-606 120	-671 900		-671 900	-672 208	-308
Toimintakate	-590 383	-670 390	0	-670 390	-664 343	6 047

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Keskusviraston vastuulla on sisäinen ja ulkoinen asiakaspalvelu. Kunnan puhelin-vaihdetoiminnalla, neuvonnalla, tiedotuksella ja markkinoinnilla vastataan kunnan ulkoisesta kuvasta. Keskusviraston sisäinen asiakaspalvelu vastaa muun muassa taloushallinnon, henkilöstöhallinnon, IT-tuen ja arkistonhoidon tukipalveluista.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Henkilöstössä oli määräaikainen työntekijä edelleen koko vuoden. Hän toimi myös osa-aikaisena postin työntekijänä, jolloin postin toiminta saatiin turvattua hyvin koko vuoden ajan. Lisäksi postissa työskenteli osa-aikaisena työllistetty henkilö. ICT-kehittäjän palvelussuhde vakinaistettiin 1.4.2023 alkaen. Hän kehittää kunnan ICT-palveluja strategian mukaisesti ja toimii mm. ICT-suunnittelijan varahenkilönä. Taloushallinnon palvelun tuotanto kilpailutettiin vuonna 2022 ja yhteistyökumppaniksi tuli Kuntalaskenta Oy vuoden 2023 alusta alkaen. Kunnassa toimii edelleen oma laskentasihteeri ja teknisen toimen toimistos sihteeri tekee toimialansa laskutusta ym. valmistavia taloushallinnon töitä. Talous- ja hallintopäällikön virka lakkautettiin. Hallinnon asioiden valmistelua ja toimeenpanoa varten perustettiin hallinto- ja HR-asiantuntijan virka. Kunnan taloushallinnon johtaminen siirrettiin peruspalvelujohtajan vastuulle. Asianhallinta ja palvelusihteerin toimi muuttui osa-aikaiseksi vuoden 2023 aikana.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Palvelutuotannon muutosten toimeenpano ja muutosjohtaminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
ICT-palveluiden kehittäminen	Arviointikriteerit: -johtamisen, prosessien kehittyminen -riitävät resurssit -käyttöoikeuksien hallinta ja toteutus on tarkemmin ohjattua /seurannassa -suunnitelmallisempi laitteiden ja ohjelmistojen elinkaaren hallinta -johdon/toimialojen ja ICT:n vuorovaikutus lisääntyy -ICT-palvelut ja -prosessit sekä niihin liittyvät roolit, vastuut ja tehtävänkuvat selkeästi määritelty (ml. yhteistyökumppanien osuudet) -ICT:n taloudellinen kokonaisvaikutus on systemaattisemmin arvioitavissa	Tietojärjestelmäkokonaisuuden perusteellisempi kartoitus kehittämisen ja muutoshallinnan parantamiseksi (ml. tietovirrat) - ICT-toimintojen onnistumisen ja kokonaistaloudellisen vaikuttavuuden systemaattinen seuranta (mittaaminen) - ICT:n hyödyntämiseen liittyvän strategisen tahtotilan ja tavoitteiden kirkastaminen - Kehityssuunnitelma tahtotilan saavuttamiseksi (realistisella aikataululla)
Digitalisaation jalkauttaminen kunnan työpaikolle.	Entistä useampi työntekijä osaa käyttää perustietotekniikkaa.	ICT-kehittäjän palkkaaminen tukemaan kehitystoimintaa vuonna 2023
Toteutuminen		
<p>ICT:n hyödyntämisen strategista tahtotilan ja tavoitteiden kirkastamista on tehty ICT-kehittäjän, ICT-suunnittelijan ja hallinnon yhteistyönä. Tietojärjestelmäkokonaisuuksien kartoitusta on tehty ja tietoturva on parannettu mm. kaksivaiheisen tunnistautumisen käyttöönotolla. Kunnan henkilöstölle tarkoitettua uudistettua intranettiä on käytetty aktiivisesti. Sen sisältöä ja ajantasaista tiedottamista on tehty jatkuvasti. ICT-kehittäjän työsuhde on vakinaistettu ja saatu näin lisää resursseja kehittämiseen ja neuvontaan, myös av-puolelle. Kunnan digiloikkaa on edistetty strategian mukaisesti.</p>		

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Riskeinä muun muassa pieni henkilöstömäärä ja mahdollisuus vaarallisen työn yhdistelmiin. Uusia ohjelmistoja on tullut paljon ja pääkäyttäjyyksiä on harvalla: riski tietotaidon ja ohjeistuksen saamiseen esimerkiksi pitkissä sairauslomatapauksissa. Kuntakonsernin kokonaisriskit vaikuttavat kassan riittävyteen ja reskontran toimimiseen.

Sisäinen valvonta: Sisäistä valvontaa on suoritettu ohjeiden mukaisesti eikä mistään poikkeuksista ole raportoitu.

3300 Henkilöstöhallinto

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA -muutok- set	TA 2023 muu- tosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	39 348	34 000	0	34 000	43 289	9 289
Toimintakulut	-168 499	-92 180	0	-92 180	-162 195	-70 015
Toimintakate	-129 151	-58 180	0	-58 180	-118 906	-60 726

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Henkilöstöhallinnon vastuulla on työterveyshuollon järjestäminen, työkykyä ylläpitävä toiminta (tyhy-toiminta) ja työsuojelu.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset: Uuraisten kunnan työterveyshuollon järjestää tällä hetkellä Työterveys Aalto Oy, jonka osakas Uuraisten kunta on. Työterveyshuollon painopiste on vuonna 2023 lakisääteisessä, ennaltaehkäisevässä toiminnassa pitäen sisällään työntekijän palvelut, etävastaanoton, työpaikkatoiminnan, yritysjohton palvelut. Kaikki työkykyyn liittyvät pitkittyneet sairaudet kuuluvat lakisääteiseen palveluun, jossa arvioidaan työ- ja toimintakykyä. Lakisääteinen työterveyshuolto käsittää lääkärin vastaanottoja keskimäärin n. 1 x /kk, työterveyshoitaja 1 x/vko, fysioterapeutin 1 x/kk ja työpsykologin tarvittaessa. Vuonna 2023 työnantajan kustantama sairaanhoito on sisällytetty palveluun. Työperäisten sairauksien tutkimus ja hoito on mahdollista myös työterveyden palvelujen kautta.

Kunnassa toimii työsuojelutoimikunta sekä yhteistoimintaelin, jotka molemmat kokoontuvat säännöllisesti. Tyhy-toimintaa järjestetään ja tuetaan vuosittain kunnanhallituksen päätöksen mukaisesti. Henkilöstön työhyvinvointia on tuettu hyvinvointiseteleillä ja ePassin avulla. Henkilöstöohjelmassa määritellään muut työhyvinvointia tukevat toimenpiteet. Kunnanhallitus palkitsee vuosittain harkintansa mukaan työntekijäjoukon hyvästä työsuorituksesta.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Henkilöstön tyytyväisyys ja hyvin johdettu työpaikka		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Uuraisten kunta on arvostettu ja tavoiteltu työnantaja.	Arviointikriteeri: Henkilöstökysely Kehityskeskustelut	Panostus tiedonkulkuun, hyvään esimiestyöhön, työkykyjohtamiseen, koulutukseen sekä hyvään sisäiseen asiakaspalveluun.
Toteutuminen		
Kunta tuki henkilöstön lounasruokailua kahdella eurolla/ateria. Henkilöstön hyvinvointia tuettiin jatkamalla sähköisen ePassi-sovelluksen käyttöä, ja kunnan omilla hyvinvointiseteleillä.		
Esimiehille järjestettiin esimiesinfoja parin kuukauden välein koko vuoden ajan ja infoissa käytiin läpi ajankohtaisia esimiestyöhön vaikuttavia ja siinä huomioitavia asioita. Kunnan intranetin aktiivista käyttöä ja sisällön tuotantoa on jatkettu.		
Kehityskeskustelut on hajautettu eri toimialoille ja niitä on pidetty tarpeen mukaan. Kunnassa on toteutettu koko kunnan henkilöstöä koskeva henkilöstökysely Feelback Oy:n toteuttamana 2022. Kyselyn perusteella eri toimialat ovat kehittäneet toimintaansa kuntastrategian mukaisesti.		

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Palvelutuotannon muutosten toimeenpano ja muutosjohtaminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Palvelutuotannon muutosten henkilöstönäkökulman huomiointi sekä muutosjohtamisen kehittäminen	Arviointikriteerit: - Viestinnän toimivuus - Palvelutuotannon muutosten toteutumisprosessien sujuvuus	-Palvelutuotannon muutokset; tehokas tiedottaminen ja osallistava valmistelu.
Toteutuminen		
<p>Uuraisten kunnassa on tapahtunut suuri hallinnollinen muutos, kun sote-palvelut ovat siirtyneet Keski-Suomen hyvinvointialueen toiminnaksi. Samalla sinne siirtyi noin 1/3 kunnan työntekijöistä. Muutos on tapahtunut hallinnon kannalta melko hyvin eikä suurempia ongelmia ole ollut. Muutosta on huomioitu jonkun verran kunnan viestinnässä. Kunta on viestinyt (sekä ulkoinen- että sisäinen) mm. kotisivujen ja intranetin jatkuvalla kehittämisellä ja ajan tasalla pitämällä. Myös sosiaalisen median käyttöä ja näkyvyyttä siellä on lisätty. Kuntaan on perustettu erillinen poikkihallinnollinen viestintäryhmä, joka on mukana viestinnän kehittämistyössä.</p>		

Tuotannolliset tavoitteet

Tavoite	Mittari	TP 2022	TA 2023	TP 2023
1. Sairauspoissaolojen vähentäminen	sairaspäivien lkm (kalenteripäivät)	5 517 kpv	3 100 kpv	3 465 kpv
2. Vaikuttavan työsuojelun järjestäminen	Työsuojelun toimintaohjelman toteuttaminen Vaara- ja läheltäpiti tilanneilmoitusten lkm/v	Haitta- ja vaaratekijöiden kartoituksessa saatuihin tuloksiin on puututtu vuoden aikana.	alle 10 kpl	alle 10 kpl

Toteutuminen: Sairauspoissaoloja onnistuttiin vähentämään jonkin verran koko kunnan osalta. Sairauspoissaolojen määrä väheni yli 2 000 kalenteripäivää. Samaan aikaan kunnan työntekijämäärä väheni n. 75 hengellä.

60 %:lla henkilökunnasta on ollut 0 päivää sairauspoissaoloja. 8 % henkilöstöstä muodostaa 73 % koko organisaation sairauspoissaoloista. Vuonna 2023 on 36-45 -vuotiaiden ikäryhmässä ollut eniten sairauspoissaolopäiviä.

Sisäinen valvonta: Henkilöstön sairauspoissaolomääriä ja sitä kautta työhyvinvointia on seurattu. Esi- miesten ja työterveyden kanssa on tehty asian osalta yhteistyötä.

5001 SIVISTYSLAUTAKUNTA

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA -muutokset	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	519 347	475 690	0	475 690	654 260	178 570
Toimintakulut	-10 354 906	-11 376 945	0	-11 376 945	-11 586 853	-209 908
Toimintakate	-9 835 559	-10 901 455	0	-10 901 455	-10 932 592	-31 137

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus:

Sivistyslautakunnan tehtävänä on luoda kunnan kouluille edellytykset perusopetuslain sekä opetus- ja työsuunnitelmien mukaiseen koulutyöhön perusopetuksessa. Lisäksi toimitaan yhteistyössä eri tahojen kanssa kuntalaisten tarvitsemien muiden koulutuspalveluiden kehittämiseksi. Sivistyslautakunnan toimialueeseen kuuluvat myös vapaa-ajan, kulttuurin ja kirjaston palvelut.

Tilikauden olennaiset tapahtumat: kts peruskoulutus, muu opetustoimi ja joukkoliikenne

Tavoitteet ja mittarit: kts peruskoulutus, muu opetustoimi ja joukkoliikenne.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Perusopetuksen oppilasmäärä on vuonna 2019-2020 616 oppilasta, 2020-2021 615 oppilasta, 2021-2022 594 oppilasta, 2022-2023 591 oppilasta ja lukuvuoden 2023-2024 oppilasmäärä on 599. Opetussuunnitelman kehittämistä on jatkettu mm. arviointia kehittämällä. Perusopetuksen kehittämistyöryhmä sai yksimielisen toimenpide-ehdotuksensa valmiiksi. Tavoitteena oli kartoittaa perusopetuksen nykytila ja tulevien vuosien kehitystarpeet oppilasmäärien pienentyessä. Työn tulokset ja toimenpide-ehdotukset raportoitiin sivistyslautakunnalle huhtikuussa 2023.

Sivistyslautakunnan talousarvio ylittyi 0,29%-yksikköä, eli 31 337 euroa. Suurin menojen lisäys alkuperäiseen talousarvioon aiheutui kiinteistöjen sisäisten vuokrien ylityksistä.

Seutuyhteistyö on jatkunut ja siitä on muodostunut pysyvä yhteistyörakenne, johon Uuraisten kunta osallistuu omalla asukasmäärään suhteutetulla maksuosuudellaan (opetustoimen seutustrategian jatko, verkostokaupunkiyhteistyö, hankinnat, henkilöstön täydennyskoulutus). Etsivän työ osalta on käyty yhteistyöneuvotteluja Petäjäveden ja Multian kuntien kanssa. Nuoriso- ja kulttuuritoiminnossa selvitetään myös yhteistyön syventämistä.

Stategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Kuntalaisten hyvinvointi		
Kuntalaisten hyvinvoinnin ko- hentaminen	Mittari arviointikriteeri:	Tavoitetaso 2023

Laajan hyvinvointikertomuksen laatiminen yhdessä hallintokuntien kanssa	Laajan hyvinvointikertomuksen mittaristo	Hyvinvoinnin kohoaminen kaikissa keskeisissä tavoitteissa, erityisenä painopisteenä lapset, lapsiperheet ja nuoret
Toteutuminen Laaja hyvinvointikertomus laadittu. Hyvinvointia on seurattu koululaisten osalta mm. terveystyöskelyn tulosten muodossa. Koulukiusaaminen on valtakunnallisten tilastojen mukaan Uuraisilla selvästi keskimääräistä vähäisempää		

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen äkilliset kysyntämuutokset. Ukrainalaisten oppilaiden valmistava opetus toteutui suunnitellusti.

Sisäinen valvonta: Vuonna 2023 sisäisen valvonnan painopistealueena on sopimusten hallinta ja sopimusten valvonta. Sivistystoimen sisäisessä valvonnassa keskitytään lisäksi erillistilien tarkistamiseen ja omaisuuden turvaamiseen.

5100 Sivistystoimi

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA -muutokset	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-93 478	-94 840	0	-94 840	-95 058	-218
Toimintakate	-93 478	-94 840	0	-94 840	-95 058	-218

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus:

Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on ohjata ja tukea koulujen opetustyötä kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen ja sivistyslautakunnan antamien linjojen ja päätösten mukaisesti, sekä ohjata vapaa-aika-, kulttuuri- ja kirjastotoimea. Lisäksi toimitaan yhteistyössä eri tahojen kanssa kuntalaisten tarvitsemien muiden koulutuspalveluiden kehittämiseksi.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Edistettiin erityisesti seuraavia asioita:

- Jyvässeudun sivistystoimen yhteistyön ja verkostokaupunkiyhteistyön jatkaminen ja alueellisten yhteistyömuotojen kehittäminen; yhteisiin hankkeisiin osallistuminen
- henkilöstön hyvinvointi ja jaksaminen (koulutus, koulujen hyvinvointi-iltapäivät, työnohjaus, tyhy-toiminta, kuntien yhteiset vesot ja hyvien käytänteiden vaihto)

5200 Perusopetus

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA -muutokset	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	214 784	191 050	0	191 050	266 479	75 429
Toimintakulut	-6 256 355	-6 453 154	0	-6 453 154	-6 763 225	-310 071
Toimintakate	-6 041 570	-6 262 104	0	-6 262 104	-6 496 747	-234 643

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus:

Toiminnan kuvaus: Peruskoulun tehtävänä on antaa laadukasta yleissivistävää perusopetusta oppivelvollisille ikäluokille. Perusopetuksen ja kasvatuksen tavoitteena on kehittää oppilasta monipuolisesti henkisesti, sosiaalisesti ja fyysisesti. Talousarvio ylitettiin 3,7%, eli 234 643 euroa. Suurin yksittäinen ylitys oli rakennusten sisäisissä vuokramenoissa, koulunkäynninohjaajien palkkamenot ylittyivät myös, sekä sijaiskulut. Valmistavan opetuksen kulut täydentyivät laskelmaan vasta tilinpäätösvaiheessa.

Valmistava opetus päättyi Kyynämöisten koululla. Uuraisten kunnan koulut antavat hyvää, opetussuunnitelman mukaista, yksilön huomioivaa perusopetusta turvallisessa, oppimista tukevassa ympäristössä. Oppimisympäristöjen tilat ja välineet ovat pääsääntöisesti ajanmukaisia ja niitä on huollettu ja täydennetty vuosittain. Kouluissa on hyvä työskentelyilmapiiri. Koulutuksella ja työnohjauksella on huolehdittu henkilökunnan ammattitaidon ylläpitämisestä ja työssä jaksamisesta.

Yhteistyö esiopetuksen, seurakuntien, kunnan hallintokuntien ja muiden keskeisten yhteistyötahojen kanssa toimii ja on tarkoituksenmukaista. Koulut ja kodit tekevät toimivaa yhteistyötä: kouluilla pidetään riittävästi vanhempainiltoja ym. tapaamisia sekä opettajan, oppilaan ja huoltajien yhteisiä arviointikeskusteluja, huoltajia kutsutaan koulujen erilaisiin tilaisuuksiin. Sähköpostiyhteydet toimivat koulun arjessa. MultiPrimus ja Kurre opiskelija- ja kouluhallinto-ohjelma (mahdollistaa mm. oppilastietojen siirron sähköisesti kunnan koulujen välillä) on käytössä kaikilla kouluilla. Lisäksi kouluilla on käytössä www-liittymä Wilma, jota voivat käyttää; opettajat, huoltajat, koulun henkilökunta, oppilashuolto, kouluterveydenhuolto ja oppilaat. Wilmalla voidaan merkitä/kuitata poissaoloja, nähdä lukujärjestykset, ilmoittaa oppilaiden kokeet, tehdä oppilasarvioinnit, tiedottaa yms.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

OPS 2016 arviointikäytäntöjä edelleen kehitettiin. Kouluterveydenhoitaja, -psykologi ja -kuraattoripalvelut toimivat kaikilla kouluilla. Koulukuraattoritoimintaa on viitenä päivänä viikossa ja koulupsykologitoimintaa neljä päivää viikossa. Valmistava opetus päättyi Kyynämöisten koululla.

Koululaisten iltapäivätoimintaa järjestettiin ostopalveluna (palveluntuottajana 4H-yhdistys). Iltapäivätoimintaryhmät olivat Kirkonkylässä Koulukeskuksen koululla, sekä Hirvasen koululla. Toimintaan osallistui yli 40 lasta.

Uurainen osallistui v. 2023 alla mainittuihin hankkeisiin: Koulujen kerhotoiminnan kehittämiseen, Oppilashuollon kehittämiseen, Covid 19, Tasa-arvo perusopetukseen, Lukuinto lentoon, osaamisen kehittämiseen ja vakiinnuttamiseen.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Uuden teknologian hyödyntäminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2023
Perus- ja esiopetuksen opettajien perehdyttäminen välineistöön, ohjelmistoihin ja käyttöön perusopetuksessa.	arviointikriteeri: Perehdytyspäivien määrä	Jokaisessa opetusryhmässä on opetussuunnitelman mukainen taso opetuksessa
Toteutuminen		
Opettajille on järjestetty perehdytys välineistöön, ohjelmistoihin ja käyttöön. Cromebookit ovat käytössä kaikissa opetusryhmissä entisten laitteiden lisäksi. Laitteistoja uudistettiin vuoden aikana kaikilla kouluilla.		

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Laitteistot ja ohjelmistot eivät toimi suunnitellusti, esim. sähköinen oppimateriaali. Resursointi opettajien perehdytykseen ei ole riittävä ja perehdytettävien motivaatio ei ole riittävä.

Korona epidemia oli ennakoimaton riski.

Toteutuminen: Laitteistoihin ja ohjelmistoihin perehdytys toimii kaikilla kouluilla. Valmistava opetus toteutettiin suunnitellusti.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
1.Laadukas perusopetus	Tuntikehys/ tuntia /koulu - yleisopetus - erityisopetus - kerhotyö - tukiopeutus	Tunti-indeksi HI 1,58 HÖ 1,74 KYY 1,55 KK alakoulu 1,41 yläkoulu 1,83 k.a alakoulut 1,54 Yleisopetus kevät 964 vkt syksy 993 vkt Erityisopetus kevät 148 vkt	Tunti-indeksi HI 1,63 HÖ 1,83 KYY 1,74 KK alakoulu 1,45 yläkoulu 1,87 k.a alakoulut 1,61 Yleisopetus kevät 987 vkt syksy 1013 vkt Erityisopetus kevät 171 vkt	Tunti-indeksi / tavoite: HI 1,64 HÖ 1,77 KYY 1,74 KK alakoulu 1,50 yläkoulu 1,85 k.a alakoulut 1,66	Tunti-indeksi HI 1,73 HÖ 1,89 KYY 1,92 KK alakoulu 1,41 yläkoulu 1,82 k.a alakoulut 1,65 Yleisopetus kevät 1023 vkt syksy 1018 vkt Erityisopetus kevät 167 vkt

		syksy 149 vkt Kerhot 188,50 h Tukiopetus 328,50 h	syksy 174 vkt Kerhot 392 h Tukiopetus 272 h		syksy 167 vkt Kerhot 514,5 h Tukiopetus 266,25 h
2. Kodin ja koulun yhteistyö		Vanhempainillat 14 kpl Arviointikeskustelut 629 kpl Juhlat/retket 4 kpl	Vanhempainillat 10 kpl Arviointikeskustelut 454 kpl Juhlat/retket 4 kpl	Vanhempainillat Arviointikeskustelut Juhlat/retket	Vanhempainillat 15 kpl Arviointikeskustelut 394 kpl Juhlat/retket 31 kpl
3. Pätevät opettajat		Yksi päätoiminen opettaja muodollisesti epäpätevä	Kaikki päätoimiset opettajat muodollisesti kelpoisia	Kaikki päätoimiset opettajat muodollisesti kelpoisia	Kaikki päätoimiset opettajat muodollisesti kelpoisia
4. Hyvät oppimistulokset		Kaikki (9. lk) saivat päättötodistuksen ja pääsivät jatkamaan opiskelua toisen asteen tai muissa oppilaitoksessa Ruotsin ja englannin valtakunnallisiin kokeisiin osallistuttu, tulokset valtakunnallista keskitasoa	Kaikki (9. lk) saavat päättötodistuksen ja pääsevät jatkamaan opiskelua toisen asteen tai muissa oppilaitoksessa Ruotsin ja englannin valtakunnallisiin kokeisiin osallistuttu, tulokset valtakunnallista keskitasoa	Kaikki (9. lk) saavat päättötodistuksen ja pääsevät jatkamaan opiskelua toisen asteen tai muissa oppilaitoksessa	Kaikki (9. lk) saavat päättötodistuksen ja pääsevät jatkamaan opiskelua toisen asteen tai muissa oppilaitoksessa Ruotsin ja englannin valtakunnallisiin kokeisiin osallistuttu, tulokset valtakunnallista keskitasoa
5. Tarkoituksenmukainen kouluverkko		2 perusopetusta vuosiluokille 1-6 antavaa koulua, 1 perusopetusta vuosiluokille 1-4 antava koulu, 1 yhtenäistä perusopetusta toteuttava 1-9 luokilla opetusta antava koulu (Koulukeskus)	2 perusopetusta vuosiluokille 1-6 antavaa koulua, 1 perusopetusta vuosiluokille 1-4 antava koulu, 1 yhtenäistä perusopetusta toteuttava 1-9 luokilla opetusta antava koulu (Koulukeskus)	2 kpl perusopetusta vuosiluokille 1-6 antavaa koulua, 1kpl 1-4 perusopetusta antava koulu. 1 yhtenäistä perusopetusta toteuttava 1-9 luokilla opetusta antava koulu (Koulukeskus).	2 perusopetusta vuosiluokille 1-6 antavaa koulua, 1 perusopetusta vuosiluokille 1-4 antava koulu, 1 yhtenäistä perusopetusta toteuttava 1-9 luokilla opetusta antava koulu (Koulukeskus)
6. Yhtenäisen perusopetuksen kehittäminen		Yhtenäisen perusopetuksen mukainen toiminta jatkuu Kaikilla kunnan kouluilla on käytössä yhteinen Multi- Primus opiskelija-	Yhtenäisen perusopetuksen mukainen toiminta jatkuu Kaikilla kunnan kouluilla on käytössä yhteinen Multi- Primus	Yhtenäisen perusopetuksen mukainen toiminta jatkuu. Kaikilla kunnan kouluilla on käytössä yhteinen Multi- Primus-	Yhtenäisen perusopetuksen mukainen toiminta jatkuu Kaikilla kunnan kouluilla on käytössä yhteinen Multi- Primus opiskelija-hallinto/työjärjestys ohjelma.

	hallinto/työjärjestys ohjelma. Uuden ops:in mukaiset tavat otettu käyttöön, arvioinnin kehittäminen jatkuu edelleen.	opiskelija-hallinto/työjärjestys ohjelma. Uuden ops:in mukaiset tavat otettu käyttöön, arvioinnin kehittäminen jatkuu edelleen.	opiskelijahallinto/työjärjestys ohjelma. Wilma www-ohjelma. Yhteisiä opettajia (ala-/yläkoulu) ja kunnan eri koulujen kanssa. Kehittämishankkeet Yrittäjyyskasvatus Ops-päivitykset Tiimit	Uuden ops:in mukaiset tavat otettu käyttöön, arvioinnin kehittäminen jatkuu edelleen.
--	---	--	--	---

Oppilasmäärät kouluittain, ei sisällä kunnan ulkopuolella käyviä erityisoppilaita kuluineen	2020-2021 20.9.2021	2021-2022 20.9.2022	2022-2023 20.9.2023	Menot/oppilas 2021 (netto)	Menot/oppilas 2022(netto)	Menot/oppilas 2023(netto)
Hirvanen	158	150	149	8523	9418	10541
Höytiä	58	53	53	10228	12077	12455
Kyynämöinen	57	51	42	10186	12345	14262
Koulukeskus 1- 9 luokat	321	337	355	9304	9526	9781
Kaikkien koulujen oppilasmäärä yht.	594	591	599			
Menot/oppilas k.a				9271	9971	10521

Kunnan perusopetusta antavissa kouluissa opiskeli vuonna 2023 yhteensä 599 oppilasta. Vuonna 2022 oppilasmäärä oli 591.

Henkilöstö toteutui pääosin henkilöstösuunnitelman mukaisesti. Henkilöstömenot alittuivat Höytiän koululla. Valtion antamalla koronatuella pystyttiin palkkaamaan lisähenkilöstöä etäopetuksen haittavaikutusten pienentämiseen. Keittiö- ja siivoushenkilökunta kuuluu ruoka- ja siivouspalveluyksikön alaisuuteen. Kiinteistöhoidosta vastaa kunnan tekninen toimi.

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Valmistava opetus pystyttiin toteuttamaan suunnitellusti.

Sisäinen valvonta: Sivistystoimen sisäisessä valvonnassa keskitytään erillistilien tarkistamiseen ja omaisuuden turvaamiseen.

5300 Varhaiskasvatus

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA -muutokset	TA 2023 muu- tosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	190 318	212 100	0	212 100	284 069	71 969
Toimintakulut	-3 126 122	-3 844 586	0	-3 844 586	-3 768 538	76 048
Toimintakate	-2 935 804	-3 632 486	0	-3 632 486	-3 484 469	148 017

Tilivelvollinen: Varhaiskasvatusjohtaja

Toiminnan kuvaus:

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa pedagogista kokonaisuutta. Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun. Uuraisten varhaiskasvatusta järjestetään kunnallisissa päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja varhaiskasvatuksen kerhotoimintana. Koulun aloitusta edeltävä esiopetus sekä täydentävä varhaiskasvatus on toiminnallisesti ja hallinnollisesti osa varhaiskasvatusta.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Varhaiskasvatuksen asiakasmäärä vuoden 2023 lopussa oli 249 lasta. Kunnallisissa palveluissa oli 236 ja yksityisissä palveluissa palvelusetelillä 12 lasta sekä yksi lapsi ostopaikalla toisen kunnan alueella. Varhaiskasvatuspalveluita käyttävien lasten määrä pysyi vuoden 2023 aikana lähes samalla tasolla kuin vuonna 2022, vaikka odotuksena oli, että lapsimäärä tulisi vähenemään syntyvyyden laskusta ja muuttotappiosta johtuen. Kotihoidontukea saavien perheiden määrä oli 30, joissa lapsia oli yhteensä 47 sekä joustavaa hoitorahaa sai 12 ja osittaista hoitorahaa 7 perhettä.

Varhaiskasvatuspaikkoja myytiin muille kunnille 2 paikkaa (Jyväskylä). Palvelusetelillä seutukunnissa oli 12 lasta ja varhaiskasvatusta ostettiin seutukunnista yhtä paikkaa (Saarijärvi).

Kokonaisuudessaan varhaiskasvatuksen toimintatuotot toteutuivat odotettua paremmin, ollen 71 969 € arvioitua enemmän. Varhaiskasvatuksen toimintatuottoja lisäsi palvelusetelillä olleiden lasten siirtyminen kunnalliseen palveluun, jolloin asiakasmaksut siirtyivät kunnan perittäviksi. Lisäksi tuottoja lisäsivät myyntituotot kunnilta, valtionavustus tasa-arvo-hankkeeseen, kolmiportaisen tuen edistämisen -hankkeeseen ja Valssi-hankkeeseen.

Varhaiskasvatuksen menoihin vaikutti yleinen kustannusten nousu. Varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön Daisy-järjestelmä, joka on varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmä, jonka yhdistää varhaiskasvatuksen eri toiminnat yhden ohjelman alle. Oikarin Helmen päiväkodin ilmanvaihtoremontti osoittautui ennakoitua suuremmaksi ja Pikkulan päiväkotiiin kohdistui paljon akuuttia korjaustarvetta.

Palkkakustannukset kasvoivat maltillisesti. Henkilöstön poissaoloja oli vuonna 2023 alkupuolella runsaasti. Sijaistarvetta pystyttiin paikkaamaan osittain omalla henkilöstöressurssilla, mikä vähentää sijaistuloja. Uuraisilla on pieniä yksiköitä (3–4 ryhmää), jotka sijaitsevat etäällä toisistaan. Tämä aiheuttaa haasteita henkilöstöressurssin riittävyydelle ja suhdelukujen takaamiselle koko varhaiskasvatustyöyksikön toimintajan ajaksi etenkin työntekijöiden pitkien poissaolojen aikana (mm. eri pituiset sairauslomat, jotka aiheuttavat henkilöstömenoihin reilusti päällekkäistä palkkamenoa). Tämän vuoksi eri yksiköissä on tarve palkata sijaisia säännöllisesti paikkaamaan henkilöstövajetta.

Vuonna 2023 varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmää muutettiin niin, että kunnassa toimii kolme päiväkodin johtajaa, jonka alaisuudessa on päiväkotitoiminta ja esiopetus. Muutoksen toivottiin vastaavan henkilöstön toiveeseen lähijohtamisen lisäämisestä. Varhaiskasvatuslain (540/2018) 1 §:ssä tarkoitetulla päiväkodilla tulee olla toiminnasta vastaava johtaja, jolla on kelpoisuus johtajan tehtävään. Johtajuusjärjestelmä tulee toteuttaa niin, että johtajalla on todelliset mahdollisuudet vastata sekä pedagogiikan että työntekijöiden pedagogisen osaamisen johtamisesta. Tämän lisäksi päiväkodin johtajan tehtävä on vastata henkilöstöjohtamisesta ja varhaiskasvatuksen laadusta. Runsas poissaolojen määrä ja sijaisten saamisen haasteet kuormittavat päiväkodin johtajien työtä ja vievät suuren osan työajasta. Päiväkodin johtaja vastaa myös yksiköidensä työvuorosunnittelusta, mikä on haasteellista, koska lasten hoitoajat saadaan melko myöhään.

Varhaiskasvatuksen strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Varhaiskasvatuspalvelut järjestetään asiakaslähtöisesti		
Tavoite: Varhaiskasvatuspalveluita järjestetään siinä laajuudessa ja siinä muodoin kuin on tarpeen.	Mittari: Perheet saavat päätöksen varhaiskasvatuspalvelusta lain asettamassa aikataulussa. Päätöksenteossa otetaan huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet.	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023: Perheet saavat varhaiskasvatuspäätöksen viimeistään 2 vkoa ennen toivottua hoidon alkua. Perheet saavat hoitopaikan kohtuullisen matkan päästä kotoa/työpaikkaa.
Toteutuminen: Varhaiskasvatuslain mukaisesti päätös hoitopaikasta tulee tehdä viimeistään kaksi viikkoa ennen haettua aloittamisajankohtaa. Jos perheen palveluntarvetta ei tiedetä ennakkoon ja palvelua tarvitaan äkillisesti työllistymisen tai opiskelun aloittamisen vuoksi, tulee hoitopaikka järjestyä kahden viikon kuluessa. Keväällä 2023 esiopetuspaikkaa hakeneet perheet saivat päätökset 31.5.2023 mennessä. Vähintään 4 kuukautta ennen hoidon aloitusta (hoidon aloitus aikaisintaan 1.8.2023 alkaen) palvelua hakeneet perheet saivat päätöksen varhaiskasvatuspaikasta kesäkuun aikana. Kesken toimintakauden aloittaneet lapset ovat useimmiten äkillisen varhaiskasvatuksen tarpeessa, jolloin palvelu on järjestetty välittömästi tarpeen mukaan, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa tarpeen ilmenemisestä. Poikkeuksena tästä ovat ne perheet, joiden palveluntarve on ennakoitavissa ja heille päätökset ovat lähteneet 3–4 viikkoa ennen aloitusajankohtaa.		

Varhaiskasvatuksen kerhotoiminta on vastannut hyvin niiden perheiden varhaiskasvatuspalveluiden tarpeeseen, joilla ei ole työn tai opiskelun vuoksi tarvetta esimerkiksi päiväkotipaikalle. Ryhmissä on ollut jonkin verran muutoksia toimintakauden aikana esim. varhaiskasvatukseen siirtymisen tai paikkakunnalta muuton vuoksi. Syksyllä 2023 kerholaisten määrä on vähentynyt merkittävästi, eikä kaikkia paikkoja ole saatu täytettyä.

Kokonaisuudessaan tavoite on toteutunut hyvin.

Kriittinen menestystekijä: Laadukas pedagoginen varhaiskasvatus

Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023:
Varhaiskasvatuspalvelulla ja -toiminnalla tavoitetaan sille asetetut tavoitteet.	Henkilöstö ja perheet osallistuvat toiminnan arviointiin. Henkilöstön kelpoisuudet ja koulutustaustat.	Asiakastyytyväisyys- ja henkilöstökyselyt järjestetään 2 kertaa vuodessa. Tulosten tavoite on > 3 (mittari 1–5) Ryhmässä vähintään yksi pedagogisen koulutuksen omaava varhaiskasvatuksen opettaja

Toteutuminen:

Vuonna 2023 asiakastyytyväisyyskyselyä ei järjestetty kertaakaan. Perheiden kokemuksia varhaiskasvatuksessa kerättiin hankkeisiin liittyvillä kyselyillä. Asiakastyytyväisyyteen tulisi kehittää muita arviointikeinoja ja menetelmiä, koska valtakunnallisesti on huomattu, että asiakkaat vastaavat enimmäksään vähemmän asiakaskyselyihin.

Varhaiskasvatuksen arviointia tehdään yksiköiden arjessa mm. havainnoimalla ja kuuntelemalla lasten ja perheiden tarpeita ja toiveita sekä osallistamalla lapsia ja perheitä varhaiskasvatuksen toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Varhaiskasvatusyksiköissä toimintaa ja sen laatua arvioidaan ja kehitetään koko toimintakauden ajan. Lasten osallisuuden arviointi huomioitiin yksikkötasolla varhaiskasvatuksen toiminnan suunnittelussa ja sen kehittämisessä.

Jokaisessa ryhmässä työskentelee vähintään yksi varhaiskasvatuksen opettaja, mutta kaikilla ei ole pedagogista opettajakoulutusta. Vuonna 2023 opettajien palkkaamisessa oli haasteita ja kolme varhaiskasvatuksen opettajan paikkaa on täytetty määräaikaista epäpätevällä henkilöstöllä. Kelpoisuuden omaavan henkilöstön rekrytointi on edelleen haasteellista, joten kunnan varhaiskasvatuksen vetovoimaisuuteen tulisi kiinnittää huomiota sekä mahdollistaa työntekijöiden kouluttautuminen. Vetovoimatekijöiden lisäksi tulisi kiinnittää huomiota myös pitovoimatekijöihin, kuten työskentelyolosuhteisiin ja työhyvinvointitekijöihin.

Kokonaisuudessaan tavoite on toteutunut hyvin.

Kriittinen menestystekijä: Hyvinvoiva työyhteisö

<p>Tavoite:</p> <p>Työyksikön työtä johdetaan pedagogisesti ja työyhteisön sisäiset haasteet ratkaistaan ennaltaehkäisevästi.</p>	<p>Mittari:</p> <p>Henkilöstökyselyt ja sairauspoissaolojen määrä</p>	<p>Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023:</p> <p>Sairauspoissaoloihin reagoidaan nopeasti ja varhaisen tuen puuttumisen mallin mukaisesti. Työn mielekkyyteen kiinnitetään huomiota ja vastuu työnjohtamisesta jalkautetaan mahdollisuuksien mukaan lähelle työntekijää. Kyselyissä tulosten tavoite on > 3 (mittari 1–5).</p>
<p>Toteutuminen:</p> <p>Vuoden 2022 henkilöstökysely perusteella varhaiskasvatuksen kehittämistavoitteeksi tulisi asettaa tiedonkulun, johtamisen ja työhyvinvoinnin lisääminen. Tähän haasteeseen vastattiin kehittämällä johtamisjärjestelmää ja lisäämällä lähijohtamista, työhyvinvointia pyrittiin lisäämällä tyhy-toimintaa ja henkilöstön koulutusta.</p> <p>Yhteistyötä työterveyshuollon kanssa on tiivistetty varhaisen tuen puuttumisen mallin kautta. Kuitenkin kokonaisuudessaan sairauspoissaolojen määrä on ollut suuri ja sitä kautta myös sijaisia sekä työntekijöiden joustavuutta on tarvittu suunniteltua enemmän.</p> <p>Kehityskeskustelut henkilöstön kanssa ovat toteutuneet suunnitellusti.</p> <p>Kokonaisuudessaan tavoite toteutui kohtalaisesti.</p>		

Tavoite	Mittari	TP 2021	TP 2022	TA2023	TP2023	
Palveluiden järjestämisen kustannukset kehittyvät maltillisesti	Palvelun hinta/yksikkö €					
	Perhepäivähoito	129,12	107,63	83,40	78,43	
	Pikkula (sis. vuoro-hoito)	86,50	82,83	75,80	100,15	
	Hirvanen	73,61	83,56	63,50	70,77	
	Oikarin Helmi	-	82,66	64,70	92,46	
	Esiopetus	49,45	59,37	55,80	61,64	

	Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus	27,67	28,49	36,40	29,11
	Kerhotoiminta	39,66	45,80	31,80	43,79
	Yksityinen varhaiskasvatus	55,64	51,64	59,90	52,18
<p>Todellisten läsnäolopäivien määrät jäivät poissaolojen ja muun sairastavuuden vuoksi osittain huomattavasti arvioitua pienemmiksi, minkä vuoksi yksikkökohtaiset hinnat ovat osalla yksiköistä toteutuneet arvioitua suurempina. Poissaolot eivät olleet ennakoitavissa. Pikkulan päivähintaan vaikuttavat täyttämättä olevat paikat sekä vuorohoidon tarpeen vaihtelu. Tuen tarpeen kasvu näkyy varhaiskasvatuksessa henkilöstökulujen nousuna, esiopetuksen kustannuksiin tämä ei vaikuta, koska esiopetuksen resurssointi on jo lähtökohtaisesti ollut väljempää. Perhepäivähoitajilla on tällä hetkellä lasten hoitoaikojen takia hyvinkin pitkiä työpäiviä, jolloin heille kertyy runsaasti tasausvapaita. Tasausvapaat näkyvät perhepäivähoidon läsnäolopäivien vähentymisenä. Perhepäivähoidon osalta kuluissa tulee huomioida kulujen laskutavan muutos, aiempina vuosina yksityisen perhepäivähoidon palvelusetelit on laskettu virheellisesti osaksi kunnan omaa toimintaa. Pääomavuokrat nousivat ja ne on sisällytetty toimintakuluihin, joka myös nostaa yksikkökohtaisia hintoja. Yksityisen perhepäivähoidon osalta kaksi perhepäivähoitajaa ei ole toimittanut pyynnöstä huolimatta lasten läsnäolopäiviä, joten heidän osaltaan lasten läsnäolopäivät perustuvat arvioon.</p> <p>Kokonaisuudessaan tavoite toteutui hyvin.</p>					
Tavoite	Mittari	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP2023
Yksikkökohtaisen palvelun hinnan kustannukset kehittyvät maltillisesti	Toteutuneet hoitopäivät				
	Perhepäivähoito	972	962	1300	1098
	Pikkula (sis. vuorohoido)	9275	8225	11800	9095
	Hirvanen	5426	8081	13000	9325
	Oikarin Helmi	-	3026	10000	7037
	Esiopetus	9833	9610	9700	8839
	Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus	5825	5960	4900	6652
	Kerhotoiminta	1463	1270	2200	1178
	Yksityinen varhaiskasvatus	7448	5264	1800	1864
<p>Todelliset varhaiskasvatuksen läsnäolopäivät ovat toteutuneet paljon arvioitua alhaisempina. Tätä selittää lasten poissaolojen kasvanut määrä. Hoitoa perhepäivähoitajien tasausvapaat.</p>					

Esiopetuksen läsnäolopäivät toteutuivat arvioitua korkeampina, mitä selittää täydentävän varhaiskasvatuksen kasvanut tarve. Käyttöastetavoitteet ovat näin ollen jääneet osittain saavuttamatta. Kokonaisuudessaan tavoite toteutui kohtalaisesti.	
--	--

5400 Muu opetustoimi

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA -muutokset	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-67 494	-76 550	0	-76 550	-75 762	788
Toimintakate	-67 494	-76 550	0	-76 550	-75 762	788

Tilivelvöllinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Kansalais- ja musiikkiopistotoiminta, sekä perusopetuksen jälkeinen koulutus ns. toisella asteella (lukiot ja ammatilliset oppilaitokset).

Ala-Keiteleen musiikkiopiston toimintaan osallistuttiin seuraavasti:

Perusopinnot: 19 oppilasta, varhaisiän musiikkikasvatukseen 14 oppilasta, yhteensä 33 oppilasta osallistui eri opintoihin.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Musiikin opetuksessa ei muutoksia. Musiikkikasvatuksen oppilasmäärä kasvoi kahdella.

Strategiset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Tp 2022	Ta 2023	Tp 2023
Tarvittavien toisen asteen koulutuspalveluiden saannin turvaaminen ja annettavan koulutuksen kehittäminen yhteistyössä naapurikuntien ja oppilaitosten kanssa.		Jyvässeudun yhteistyötä 2. asteen koulutuksen kehittämisessä jatkettu	Jyvässeudun yhteistyö 2. asteen koulutuksen kehittämisessä	Jyvässeudun yhteistyö 2. asteen koulutuksen kehittämisessä
Laadukkaan harrastustoiminnan ja yleissivistävän koulutuksen tarjoaminen kohtuuhinnalla kysynnän mukaan (kansalaisopisto)		Kansalaisopiston tuntimäärä Uuraisilla n. 1080 tuntia, hinta 38€/h	Kansalaisopiston tuntimäärä Uuraisilla n. 1310 tuntia, hinta 35€/h	Kansalaisopiston tuntimäärä Uuraisilla 1148 tuntia, hinta 35€/h

5500 Joukkoliikenne

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA -muutokset	TA 2023 muu- tosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-15 895	-12 000	0	-12 000	-16 994	-4 994
Toimintakate	-15 895	-12 000	0	-12 000	-16 994	-4 994

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Kunta lisäsi omaa panostustaan, joilla vuoroliikenne saatiin turvattua. Joukkoliikenteen kuljetuksia hoitaa Taksi Ahola kutsutaksiperiaatteella. Kuntalaisilla on myös mahdollisuus käyttää koululaisliikenteen taksi- ja linja-autovuoroja.

6100 Kirjastotoimi

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA -muutokset	TA 2023 muu- tosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	14 775	1 700	0	1 700	2 098	398
Toimintakulut	-242 277	-237 880	0	-237 880	-231 938	5 942
Toimintakate	-227 502	-236 180	0	-236 180	-229 841	6 339

Tilivelvollinen: Kirjastonjohtaja - kulttuurituottaja

Toiminnan kuvaus:

Uuraisten kirjasto on kunnan ainoa jatkuvatoiminen ja koko väestöä palveleva kulttuurilaitos, jolla on tärkeä merkitys ja vaikuttavuus osana kunnan hyvinvointipalveluja. Kirjastolain mukaan kunnan tehtävänä on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, sekä edistää tiedon saatavuutta ja sen käyttöä kuin myös lukemiskulttuuria sekä monipuolista lukutaitoa. Kirjaston tehtävänä on myös edistää mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä kehittää, edistää ja ylläpitää aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta sekä yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjaston tulee tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin; ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa. Kirjastotoimen tavoitteena on laadukkaiden, pääosin maksuttomien kirjasto- ja tietopalveluiden tuottaminen, sähköisten palveluiden sekä erilaisten oheistoimintojen kehittäminen. Uuraisten kirjaston vahvuutena on monipuolinen ja uusiutuva aineistokokoelma, päivitetty AV-välineet, ammattitaitoinen henkilökunta, hyvät aukioloajat sekä houkuttavat oheistoiminnot sekä päivitetty tilaratkaisut.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

- Uuraisten kirjasto on käytettävissä seitsemänä päivänä viikossa klo 8.00-21.00. Tämä käyttömahdollisuus sitoutuu toimivaan omatoimijärjestelmään. Vuonna 2023 kirjaston omatoimijärjestelmä päivitettiin ajanmukaiseksi. Suuri omatoimen mahdollistama lainausmäärä vaatii myös henkilöstöltä enemmän panostusta, johon pystyimme vajeesta huolimatta vastaamaan.
- Asiakaspalveluajat myös pystyttiin pitämään normaaleina.
- Yleinen aineiston ja palvelujen hintatason nousu karsi mm. osan lehtien tilauksista.
- kirjastoaineistokassi-palvelu kyläkouluille vakiintui 5 viikon välein tapahtuvaksi palveluksi, jossa jokaiselle kyläkoululle viedään oppilaiden ja opettajan yhteistoimuksesta kirjoja lukemista varten. Näin Uuraisilla jokainen alakoulun oppilas lukee ainakin yhden kirjan viiden viikon välein.
- Kirjasto rooli näyttäytyy kulttuuritoimen kärkihankkeena ja kulttuuritoimen rooli lähentyy kirjastotoimen lakisääteisiä tavoitteita: mahdollisuutta harrastamiseen ja ammattilaisten avun kautta asioiden elinikäiseen oppimiseen. Näin kirjaston eläväksi osaksi tulivat myös kulttuuritoimen järjestämät tapahtumat sekä muiden kanssa yhteistyössä järjestettävät tapahtumat. Tämä muutti kirjaston omaa tapahtumatuotannon järjestämistä jonkin verran.
- Kirjaston omana tapahtumatuotantona järjestettiin edelleen, nyt myös muihin alueen kirjastoihin levinnyttä konseptia nimeltään: Nojatuolimatkat. Kirjasto palveli myös itse järjestämällään lukupiiritoiminnalla asiakkaita. Nimitys vaihdettiin syksyllä kirjailloiksi sen toivottaessa saavuttavan näin enemmän kävijöitä. Ero lukupiirin sisältöön verraten on oleellinen.
- Pienet yleisölle suunnatut tehtävät kirjaston sisällä sekä pienimuotoinen näyttelytoiminta ovat olleet jokaisen kirjastokävijän ulottuvissa. Kirjasto näyttäytyi myös muissa tapahtumissa luomallaan kirjastokoirahahmon välityksellä näistä esimerkkinä mm äitienpäiväjuhla ja valonkylätapahtuma.
- Vuonna 2023 AkePike alueen eli Keski-Suomen ja Pirkanmaan alueen kirjastopalveluverkko päivitettiin kokonaisuudessaan uuteen. Alueyhteistyö on merkittävä mahdollisuus aineistojen hankinnassa, aineistojen kuljetuksissa sekä tietojärjestelmäyhteistyössä.
- Kirjaston tuottama elokuvapalvelu järjestöille ja toimijoille tuotti Uuraisille 4 elokuvailtaa
- Suuria tapahtumia kirjastossa oli vuonna 2023 kaksi. Toinen oli valonkylä- tapahtuman yhteydessä henkilökunnan voimin järjestetty iltakirjasto (945 kävijää) ja toinen Kirjaston hyvinvointipäivä, joka oli osana Uuraisten viikkoa.
- Niin Uuraisilla kuin valtakunnallisestikin kirjasto rooli näyttäytyy kulttuuritoimen kärkihankkeena ja kulttuuritoimen lakisääteinen sisältö lähentyy kirjastotoimen lakisääteisiä tavoitteita: mahdollisuutta harrastamiseen ja ammattilaisten avun kautta asioiden elinikäiseen oppimiseen. Näin kirjaston eläväksi osaksi tulivat myös kulttuuritoimen järjestämät tapahtumat sekä muiden kanssa yhteistyössä järjestettävät tapahtumat. Tämä muutti kirjaston omaa tapahtumatuotannon järjestämistä jonkin verran.
- Vuonna 2023 kirjaston palveluja käyttivät aktiivisesti kuntaan asumaan tulleet ukrainalaiset, sotaa pakenevat maahantulijat, joiden kieli- ja opiskelutarpeiden mukaiset tiedonhankintakanavat otettiin käyttöön jo vuonna 2022. Kokoelman täydentämisessä asia huomioitiin edelleen. Samoin palveluja ulotettiin koskemaan uutta kieliryhmää.
- Yhä enenevässä määrin kirjaston palveluilla tarkoitetaan opastusta sähköisten järjestelmien käyttöön, apua tiedon hankintaan ja aineistojen löytämiseen. Haasteena asiakkailta ovat myös validin aineiston erottaminen muusta tuotetusta materiaalista sekä muiden viranomais- ja koulutus- ja harrastamiseen liittyvien järjestelmien käyttö.

- Hallintokuntien välinen vuoropuhelu konkretisoitui monin eri tavoin ja näin työaika, tehtäviä ja osaamista pystyttiin jakamaan hallintokuntien välillä.

Tavoite	Mittari	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
1 Kirjastoaineiston laajuus	Hankintamääräraha €/as	10	9,7	9,5	
	Kirjojen määrä				
	Muun aineiston määrä	30252	30943	30 000	31059
		4166	3739	4000	4142
2. Kirjaston käyttö	Lainaaajien määrä	1063	1134	1300	1207
	Lainaaaja asukasmäärästä %	29 %	32 %	35%	33,4%
	Lainauksien määrä	50059	62810 kaikki 54864 kirjat	70 000 kaikki 20 käyntiä	67113 kaikki 59019 kirjat
	Kirjastokäyntejä/asukas	41	5,8 käyntiä		20975 fyys. käyntiä
	Aukiolotunteja viikossa		85 tuntia auki	90 sis. kaiken aukiolon	17,3 käyntiä/asiakas 5,8/asukas verkkokäynnit erikseen 24241 kpl
3. Taloudellisuus	€/laina	4,6	4,6		
4. Oheistoiminnot	näyttelyt; määrä	4	3	6	5
	(näyttelyt, kävijät	1000			
			311 nuoria	1000	
	lukupiirikerrat	(kansal. op.)	lukupiiri 6 oma järjestäminen	lukupiiri kans op.	oma järj lukupiiri 6
	käyttäjäkoulutus	162	531		163
	käyttäjäkoulutukset	10	29		14

ja kirjastoon tutust.; osall. kaikki	924	1038	400	
satutuokiotyyliset vierailut määrä osall.		5	6	5
kirjavinkkausvierailut ja kirjailijavierailut ym. kirjallisuustapaht., myös satutuokiot (2020) määrä osall.		6	4 600	5
tapahtumat kirjasto päävast. järjest.	60	74	74	5
elokuvaesitykset, kpl	50	66	5	
elokuvaesitykset, osall			.	

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä 1.1 : Aineistokokoelman kehitys		
	Mittari Arviointikriteeri: Kokoelmassa riittävästi uutta ja houkuttavaa materiaalia sekä toimiva kirjastotila	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023 Aineistokokoelma palvelee kaikkia käyttäjäryhmiä palvelu- ja omatoimiaikana. Aineiston oltava hyvin esillä, mitä Eroon ysäristä-tilauudistukset tulevat. Kirjastossa on oltava erilaisia tiloja erilaiseen käyttöön.
Toteutuminen	Tämä toteutettiin hankkimalla jokaiseen eroteltavaan tilaan toimivat AV välineet kokousten mahdollistamiseksi ja tilavaraustoiminnan käynnistämiseksi. Uusittiin myös kalustoa kokoustiloihin sekä uusimme toimiston järjestyksen	

Kriittinen menestystekijä 1.2 : Riittävä, ammattitaitoinen ja jaksava henkilökunta		
	<p>Mittari</p> <p>Arviointikriteeri: Kirjaston henkilöstö määrä on riittävä ja henkilöstö omaa tiedolliset ja taidolliset valmiudet muuttuvassa tehtäväympäristössä; työolojen ja ergonomian päivitys</p>	<p>Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023</p> <p>Kirjaston henkilöstöresurssi pyritään mitoittamaan oikein.</p> <p>Osallistutaan erityisesti PiKe-kirjastojen koulutuksiin.</p> <p>Ergonomialla, riittävällä henkilöresurssilla ja henkisen kuormituksen tiedostamisella ja rajoittamisella esim. työjärjestelyin voidaan taata henkilökunnan jaksamista ja kirjastopalvelun toimivuutta.</p>
Toteutuminen	Henkilöstöresurssi on ollut edelleen vajaa, vajetta on paikattu ylitöin. Uusien järjestelmien käyttöönotto sekä jatkuvat muutokset ovat kuormittaneet henkilöstöä.	Kirjaston laitehankinnat ja ergonomia on laitettu kuntoon talouden sallimissa puitteissa.
Kriittinen menestystekijä 1.3 : Yhteistyö eri toimijoiden kanssa		
	<p>Mittari</p> <p>Arviointikriteeri: Kirjastossa kehitetään paikallista ja laajempaa yhteistyötä, myös hankkeet</p>	<p>Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023</p> <p>Keskitytään erityisesti koulu yhteistyön ylläpitoon ja seniorityön kehittämiseen hallintokuntien yhteistyöllä.</p>
Toteutuminen		Toteutui suunnitellusti
Kriittinen menestystekijä 1.4 : Teknisten innovaatioiden hyödyntäminen		
	<p>Mittari</p> <p>Arviointikriteeri: Omatoimikirjastopalvelun kehittäminen</p>	<p>Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023</p> <p>Kirjastotilaa kehitetään myös omatoimiaikana toimivammaksi ja viihtyisämmäksi: Eroon ysäristä-hanke pohjana. Omatoimiajan lisääminen.</p>
Toteutuminen	Henkilökunnan työtilan kunnostus toteutettiin. Omatoimilaitteisto uusittiin,	Kirjastotilaa on kehitetty kaluste ja laitehankinnoin sekä tilojen toimintoja muokkaamalla. Tilanpuute

	Tilojen kalustehankintoja sekä av välineistöä uusittiin	vaivaa kiinteistön ahtauden vuoksi. Omatoimiaika 8-21 /7 pv viikossa. Ei lisätarvetta enää.
Kriittinen menestystekijä 1.5 : Tiedottaminen ja markkinointi		
	Mittari Arviointikriteeri: Tiedottaminen ja markkinointi myös ei-kirjastonkäyttäjiä tavoittavaksi	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023 Tiedotus monikanavaisesti ja edullisesti.
Toteutuminen	Toteutui	Toteutui

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle olivat

- resurssipula ja työntekijöiden kuormitus
- kirjastotilan osittainen sopimattomuus nykyisiin käyttömuotoihin: tilanahtaus on tosiasia, on vain lyhyen ajan kysymys milloin tilojen riittämättömyys pelkästään nykyisten toimintamuotojen ja kokoelmien säilyttämiseen tulee tiensä päähän.

6200 Kulttuuritoimi

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA -muutokset	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	3 257	10 740	0	10 740	3 637	-7 103
Toimintakulut	-29 895	-83 710	0	-83 710	-59 323	24 387
Toimintakate	-26 638	-72 970	0	-72 970	-55 686	17 284

Tilivelvollinen: kirjastonjohtaja-kulttuurituottaja

Toiminnan kuvaus:

Kunnallisen kulttuuritoimen tehtävänä on koordinoida, edistää ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa. Kulttuuritoiminnan tavoitteena on hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen tarjoamalla yhdenvertaisia mahdollisuuksia kulttuurin tekemiseen ja kokemiseen. Toimintaa toteutetaan kunnan omana toimintana sekä yhteistyössä järjestöjen, yhteisöjen ja maakunnallisten verkostojen kanssa. Lain mukaan kunnallisen kulttuuritoimen tehtävänä on:

Kulttuuritoimen järjestämisen toteuttamiseksi kunnan tulee: 1) edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä; 2) luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle; 3) edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa; 4) tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen; 5) edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa; 6) edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa; 7) edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia. (166/2019)

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Kulttuuritoimen tuotannollisena tavoitteena on Uuraisten viikon järjestäminen yhteistyössä järjestöjen kanssa sekä kunnan muusta tapahtumatuotannosta, kuten veteraani-, äitien- kuin itsenäisyyspäivän ohjelmasta vastaaminen. Kulttuuritoimi järjestää konsertti- ja teatteritapahtumia omana toimintanaan, yhteistyössä lasten kulttuuriverkosto Kulttuuriantan sekä kunnan muiden toimialojen kanssa. Kulttuuritoimi on työstänyt kunnan oman kulttuurisuunnitelmaa sekä päivittänyt Uuraisten kunnan kulttuurikasvatussuunnitelman. Lasten ja nuorten kulttuuritoimintaa järjestettiin yhteistyössä varhaiskasvatuksen, koulujen, nuorisopalveluiden, kirjaston ja seutukunnallisen Kulttuuriantan sekä maakunnallisen Nuoret ja osallisuus kulttuuritoiminnassa -hankkeen kanssa. Kotiseutumuseota pidettiin avoimna kesällä Uuraisten viikon aikana. Kulttuuritoimi jakoi vuoden aikana kulttuuritoiminnan järjestöavustuksia, joilla tuettiin paikallisten toimijoiden kulttuuritoiminnan tuottamista. Uutena asiana suunnitelmallisen kulttuuritoiminnan kehittämiseksi perustettiin työryhmä loppuvuonna 2022, joka kokoontui työpajatyypillisesti useaan otteeseen vuonna 2023. Kulttuurisuunnitelma työstetään vuoden 2024 aikana. Loppuvuodesta 2023 palkittiin ensimmäistä kertaa stipendillä vuoden kulttuuritoimija ja päätettiin vuonna 2024 palkita tämän lisäksi myös vuoden nuori kulttuuritoimija.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaat ja monipuoliset kulttuuripalvelut kuntalaisille, sekä paikallisen kulttuurintuntemuksen parantaminen.		
Hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä edistävän kulttuuritoiminnan järjestäminen itse, koordinoimalla ja/tai osatoteuttamalla	<p>Mittari</p> <p>arviointikriteeri:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tapahtumien ja toimintojen määrät, osallistujamäärät. Tapahtuman luonteen mukaan voidaan lisäksi kerätä tapahtuman sisältöön liittyvää laadullista palautetta. • Kotiseutumuseon aukiolomäärät ja kävijämäärät • Henkilöstöressurit 	<p>Tavoitetaso 2023</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tarjotaan eri ikäryhmille monipuolista kulttuuritoimintaa, kuten konsertteja ja teatteriesityksiä. • Kotiseutumuseo avoimna kesällä kolme viikkoa + koululuokkien vierailut museolla. • Vapaa-aikasuunnittelijan työajasta ositetaan osa kunnan tiedotustoimintaan.
<p>Toteutuminen Vuoden aikana toteutettiin kulttuuritapahtumia, kuten konsertteja, teatteriesityksiä ja pajoja. Tapahtumia toteutettiin omana toimintana ja yhteistyössä kunnan toimialojen sekä paikallisten toimijoiden kanssa. Ammattitaiteilijoita käytettiin ostopalveluna. Paikallisten ryhmien esityksiä taltioitiin ja panostettiin visuaalisen ilmeen muokkaamiseen, av laitteiden käyttöönottoon sekä tapahtumista tiedottamiseen uusin keinoin. Kotiseutumuseon toiminnasta vastasi kesätyöllistetyt nuoret.</p>		

Kriittinen menestystekijä: Saavutettavat kulttuuripalvelut lapsille ja nuorille		
Järjestää helposti saavutettavaa ja yhdenvertaisuutta edistävää	<p>Mittari</p> <p>arviointikriteeri:</p>	Tavoitetaso 2023

<p>lasten ja nuorten kulttuuritoimintaa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tapahtumien ja toimintojen määrät, osallistujamäärät. Tapahtuman luonteen mukaan voidaan lisäksi kerätä tapahtuman sisältöön liittyvää laadullista palautetta. • Henkilöstöresurssit 	<ul style="list-style-type: none"> • Kulttuuriopetus suunnitelman puitteissa tarjottava järjestelmällinen kulttuurituotanto. • Yhteistyö kulttuurianton kanssa. • Lapsille ja nuorille suunnatun tapahtumatuotannon kehittäminen. Massatapahtumien etäosallistuminen. Nuorisoteatterin perustamisen mahdollistaminen. Vapaan sivistystyön kanssa tehtävä yhteistyö. Kunnan strategian mukainen kulttuurisuunnitelma
<p>Toteutuminen Lasten ja nuorten kulttuuritoimintaa toteutettiin KulttuuriKuukka -yhteistyönä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, kirjastotoimen ja nuorisotoimen kanssa. KulttuuriKuukka on osa seutukunnallista Lasten kulttuurikeskus Kulttuurianton. Kulttuuritoimi vastasi KulttuuriKuukka -toiminnan hallinnoinnista.</p>		

<p>Kriittinen menestystekijä: Aktiivisen järjestötoiminnan tukeminen kulttuuritoiminnan järjestämiseksi</p>		
<p>Järjestöt ja toimijat toteuttavat kuntalaisille kulttuuritoimintaa</p>	<p>Mittari arviointikriteeri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jaetut järjestöavustukset ja niiden tuella toteutettu toiminta. • Kunnan koordinoimien ja osatoteuttamien toimintojen määrä ja osallistujamäärät. Tapahtuman luonteen mukaan voidaan lisäksi kerätä tapahtuman sisältöön liittyvää laadullista palautetta. 	<p>Kulttuuritapahtumille luodaan resurssit ja aikataulutuksen huomioiva vuosikello.</p> <p>Kulttuuritapahtumien organisointi yhtenäistetään ja kunnan strategian mukaisesti näkyvyyttä edistetään markkinoinnin, kunnan yleisilmeen, mielikuvien ja sisällöntuotannon kautta tavoitteena kävijämäärän, osallistujien ja kunnan näkyvyyden lisääminen.</p> <p>Uuraisten viikkoon</p> <p>Kunnan strategian mukainen kulttuurisuunnitelma.</p>
<p>Toteutuminen Kulttuuritoimi jakoi järjestöavustuksia. Lisäksi kulttuuritoimintaa toteutettiin yhteistyönä paikallisten toimijoiden kanssa. Kulttuuritoimi mahdollisti elokuvalisenssin käytön Uuraisten koulukeskuksen auditorioon, joka on järjestöjen käytettävissä.</p>		

Tavoite	Mittari	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Kulttuuritapahtumat	tapahtumien määrä	7	16	10	61
	osallistujamäärä	933	3020		4655
	Uuraisten viikko	13 3290	10	13	13 2895
Kotiseutumuseo	aukioloaika (h)	23	24	45	24
	kävijämäärä	96	60		110
Lasten ja nuorten kulttuuritoiminta	tapahtumien määrä	14	14	15	37
	osallistujamäärä	1520			4655
Järjestöavustukset	euroa/asukas	2,43 €	€	1,38€	1,65 €
Kulttuurin kokonaiskustannukset	euroa/asukas	11,56 €	€	€ 11,45	15,40 €

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

- keskeiset tehtävät ja palvelut kulttuuritoimessa yhden työntekijän ja 2 kesällä avustavan osa-aikaisen työntekijän vastuulla ja kolmen kesätyöntekijän toteuttamana
- asianmukaiset puitteet ja tilat kulttuuritapahtumien (esteettömyys, äänentoisto yms.) ja erityisesti näyttelyjen järjestämiseen sopivat tilat puuttuvat.

Sisäinen valvonta:

Sisäisessä valvonnassa on kiinnitetty huomiota tapahtumien ja toimintojen määrään suhteessa olemassa oleviin henkilöstöresursseihin. Kulttuuritoiminnan turvallisuussuunnittelussa on kiinnitetty huomiota tapahtuman järjestäjän vastuisiin ja menettelyihin. Lisäksi toimijoita on tiedotettu, että tapahtumien päätuottajan vastuulla on tapahtuman turvallisuussuunnittelu ja turvallisuusasiakirjojen laadinta. Huomattava tapahtumien määrän ja kävijöiden määrän kasvu on kulttuuritapahtumien huomioimisella koulutoiminnan sisällä ja Uuraisten viikon sekä muiden pienempien tapahtumien kävijämäärien huomioimisella. Nämä on laskettu nyt kokonaisvahvuuteen eli tilastointia on kehitetty, jotta se kuvaisi paremmin kulttuuripalvelujen olemassaoloa ja saavutettavuutta kunnassa.

6300 Nuorisotoimi

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA -muutokset	TA 2023 muu- tosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	51 744	29 000	0	29 000	48 362	19 362
Toimintakulut	-156 400	-161 540	0	-161 540	-184 832	-23 292
Toimintakate	-104 656	-132 540	0	-132 540	-136 470	-3 930

Tilivelvöllinen: Vapaa-aikasuunnittelija

Toiminnan kuvaus: Nuorisotoimen tehtävänä on järjestää nuorisotyön palveluita ja tiloja, tukea nuorisotyötä tekevien järjestöjen toimintaa sekä tehdä monialaista yhteistyötä. Nuorisotyön tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja harrastamista sekä tukea nuorten kasvua ja yhteisöllisyyttä toteuttamalla kasvatuksellista ja toiminnallista ohjaustoimintaa. Nuorisotyön tehtävänä on edistää yhdenvertaisuutta ja parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Nuorisotyön toimintaa toteutetaan kunnan omana toimintana sekä yhteistyössä järjestöjen, yhteisöjen ja maakunnallisten verkostojen kanssa.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Nuorisotoimi järjesti kasvatuksellista nuorisotilatoimintaa, jalkautuvaa työtä, kerhotoimintaa sekä erilaisia tapahtumia yhteistyössä toisten toimijoiden kanssa. Järjestöt, koulu ja työpajatoiminta hyödynsivät tiloja omassa toiminnassaan. Nuorisotyöntekijä vaihtui vuoden aikana.

AVI:n hankeavustuksella toteutettuja Suomen harrastamisen mallin kerhoja ja muita tavoitteita toteutettiin paikallisen järjestötoimijan kesken tehdyllä työllä sekä palkatuilla kerho-ohjaajilla.

Nuorisovaltuusto kokoontui säännöllisesti ja nuorisovaltuustolla oli edustus kunnanvaltuustossa, lautakunnissa sekä vapaa-aikatyöryhmässä.

Nuorisotoimi vastasi yhdessä liikunta- ja kulttuuritoimen kanssa kunnan järjestöyhteistyöstä ja toteutti toiminnassaan ehkäisevää päihdetyötä. Nuorisotoimi jakoi järjestöille ja toimijoille järjestöavustuksia, joilla tuettiin paikallisten toimijoiden nuorisotoimintaa.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaat tavoitteelliseen kasvatukselliseen ohjaukseen perustuvan perusnuorisotyön toteuttaminen		
Turvallinen, viihtyisä ja mahdollisuuksia sisältävä nuorisotilatoiminta Järjestää yhdenvertaisesti saatavattavaa tapahtuma- ja retki-toimintaa	Mittari arviointikriteeri: <ul style="list-style-type: none"> nuorisotilan aukiolo- määrät ja kävijämäärät sekä talotoimikunnan toiminta ja muu harras- tustoiminta nuorisoti- lalla. Kerätään lisäksi	Tavoitetaso 2023 <ul style="list-style-type: none"> Järjestetään säännöl- listä ja kasvatukselli- seen ohjaukseen perus- tuvaa nuorisotilatoimin- taa. Pyritään lisäämään nuorisotilatoimintaa har- rastusmahdollisuuksia.

<p>Riittävät henkilöstöresurssit</p>	<p>laadullista palautetta toiminnasta (havainnointi, kyselyt yms.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • tapahtumien ja retkien määrät, osallistujamäärät. Kerätään lisäksi laadullista palautetta toiminnasta (havainnointi, kyselyt yms.). • henkilöstömäärään mitoitettu määrä toimintaa 	<ul style="list-style-type: none"> • Järjestetään nuorten toiveisiin ja ideoihin perustuvaa sekä ennalta ehkäisevää tapahtumajä retkitoimintaa. • Tulevaisuudensuunnitelman laatiminen nuorisotyön henkilöstön resurssoinnista kuntaa ohjaavan Nuorisolain mukaisten tehtävien hoitamiseksi.
<p>Toteutuminen Nuorisotalo Nuokkarilla toteutettiin avointa nuorisotilatoimintaa, jonka lisäksi eri toimijat varasivat tilaa omaan toimintaansa. Nuorisotoimi vastasi tilankäytön organisoinnista. Nuorisotaloa pyrittiin pitämään auki joka päivä arkisin. Perusnuorisotyöntekijä vastasi jalkautuvasta nuorisotyöstä, kohdennetusta tilatyöstä sekä tapahtumien, pajojen ja kerhojen toiminnasta. Nuoria tavoitettiin myös digitaalisilla menetelmillä. Harrastamisen Suomen mallin kerhotoimintaa on ollut myös vuonna 2023. Nuorisovaltuuston jäseniä oli toteuttamassa Valon kylän tapahtumaa nuokkarilla. Nuorisotyöntekijä ja etsivä nuorisotyöntekijä jalkautuivat Summerpartyn aikaan keskustan alueelle. Nuorisotalolla on ollut toukokuusta alkaen kaksi työntekijää. Nuorisotyössä on ollut henkilövaihdoksia vuoden 2023 aikana.</p>		

<p>Kriittinen menestystekijä: Laadukkaat kouluttautumista, työllistymistä ja hyvää arkea edistävät etsivän nuorisotyön palvelut</p>		
<p>Osaava henkilöstö etsivässä nuorisotyössä</p> <p>Toimiva monialainen yhteistyö kunnan sisällä ja maakunnallisesti</p>	<p>Mittari arviointikriteeri</p> <ul style="list-style-type: none"> • tavoitettavien nuorten määrä ja toiminnan laadulliset tulokset. • asiakastyön verkostot ja monialaisen yhteistyön mallit toiminnassa 	<p>Tavoitetaso 2023</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toteutetaan varhaiseen tukemiseen perustuvaa kuntalaisten tuntemaa laadukasta etsivää nuorisotyötä. • Etsivä nuorisotyö on tunnettua ja monialaisiin verkostoihin kuuluvaa erityisnuorisotyötä paikkakunnalla ja maakunnallisissa verkostoissa.
<p>Toteutuminen Nuorisotoimi toteutti etsivää nuorisotyötä koulutuksen ja työelämän ulkopuolella oleville ja muuten sosiaalista tukea tarvitseville nuorille. Etsivässä nuorisotyössä painotus oli yksilöohjauksessa, mutta myös ryhmämuotoista toimintaa toteutettiin. Lisäksi etsivä nuorisotyöntekijä tilaisuuksiin, joissa esiteltiin etsivää nuorisotyötä tai joissa toivottiin läsnäoloa etsivältä nuorisotyöltä. Uuraisilla oli v. 2023 hyvä etsivä nuorisotyöntekijä, joka teki hyvää yhteistyötä nuorten kanssa.</p>		

<p>Kriittinen menestystekijä: Lasten ja nuorten kuuleminen kunnallisessa päätöksenteossa</p>		
<p>Kuntalain mukainen lasten ja nuorten kuuleminen päätöksenteossa</p>	<p>Mittari arviointikriteeri:</p>	<p>Tavoitetaso 2023</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toteutetaan nuorten osallisuutta vahvistavaa ja nuorten kuulemiseen

	<ul style="list-style-type: none"> • nuorisovaltuuston jäsenmäärä ja kokousten määrä. Nuorisovaltuuston toteuttama muut toiminta (esim. retket, vierailut, tapahtumat). • Nuorisovaltuuston edustus päätöksenteossa 	<p>perustuvaa nuorisovaltuusto toimintaa. Nuorisovaltuusto toteuttaa lisäksi itse toimintaa nuorten kasvu- ja elinolojen parantamiseksi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunnassa on nuorisovaltuuston edustus kunnanvaltuustossa, lautakunnissa ja vapaa-aikatyöryhmässä. Nämä toimielimet toimivat käytänteissään aktiivisesti nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi.
<p>Toteutuminen Nuorisovaltuusto kokoontui säännöllisesti vuoden aikana ja käsitteli nuoria koskevia asioita. Nuorisovaltuustolla oli edustaja kunnanvaltuustossa ja lautakunnissa sekä vapaa-aikatyöryhmässä.</p>		
<p>Kriittinen menestystekijä: Aktiivisen järjestötoiminnan tukeminen nuorisotoiminnan järjestämiseksi</p>		
<p>Järjestöt ja toimijat toteuttavat nuorisotoimintaa</p> <p>Nuorisotoimi koollekutsuu säännöllisesti kunnassa ammatillista nuorisotyötä tekevät toimijat</p>	<p>Mittari arviointikriteeri:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jaetut järjestöavustukset ja niiden tuella toteutettu toiminta. Kunnan koordinoimien ja osatoteuttamien toimintojen määrä ja osallistujamäärät. Tapahtuman luonteen mukaan voidaan lisäksi kerätä tapahtuman sisältöön liittyvää laadullista palautetta. • Kokousten määrät, osallistujien määrät, yhteisesti sovitut ja toteutetut toiminnot ja niiden määrät ja sisällöt 	<p>Tavoitetaso 2023</p> <ul style="list-style-type: none"> • Järjestöt ja toimijat toteuttavat kunnan tukemana nuorisotoimintaa, kuten säännöllistä harrastustoimintaa ja tapahtumia. • Kunnan alueella toimii aktiivinen ammatillisen nuorisotyön verkosto, joka edistää yhdessä nuorisotyön toimintaa ja kehittymistä kunnan alueella.
<p>Toteutuminen Nuorisotoimi jakoi järjestöavustuksia lasten ja nuorten tapahtuma- ja harrastustoiminnan tukemiseksi. Vapaa-aikatoimi tuotti Järjestö- ja toimijatiedotetta sekä koolle kutsui järjestöjen ja toimijoiden yhteiskokoukset ajankohtaisten asioiden ja yhteisen suunnittelun toteuttamiseksi.</p>		

Tavoite	Mittari	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Nuorisotila-toiminta, avoin toiminta	aukiolopäivät	104	116	200	130
	kävijämäärä	780	877	1500	
	muut käyttäjäryh- mät	perhekeskus- toimijat, 4H + 4	5	2	2
Tapahtumat, retket, kerhot	määrä	5	4	4	2
	osallistujamäärä	205		200	50
Jalkautuva/ liikkuva nuorisotyö	jalkautumiskerrat	21	5	40	20
	kohtaamismäärät	1039		1000	200
Etsivä nuorisotyö	asiakkaat	24	3	10	15
	tavoitetut (ei asi- akkuutta)	3	3	15	3
	tapaamiset	72	0		121
	peruuntuneet	10			4
	muu yhteyden- pito	400			1
	ryhmätoiminta, tapahtumat, tilai- suudet	2	0	15	15
	kerrat				
	osallistujamäärä	260			
Nuorisovaltuusto	jäsenet	20	20	20	20
	kokoukset	11	7	10	8
	lausunnot, kan- nanotot	1	-	-	-
Järjestöavustukset	euroa/alle 29- vuotiaat (1313)	9,20 €	10,06 €	9,80 €	10,66 €
Kokonaiskustannukset	euroa/alle 29- vuotiaat (1313)	101,77 €	81,07 €	103,22 €	103,93 €

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

- keskeiset tehtävät ja palvelut nuorisotoimessa yksittäisten työntekijöiden vastuulla.
- työntekijöiden vaihtuvuus
- Kahden nuorisotilan ohjaajan paikalla olo jatkuvasti

Sisäinen valvonta: Nuorisotoimessa kiinnitettiin huomiota toimintojen määrällisen ja laadullisen seurannan prosesseihin. Perusnuorisotyöntekijä, etsivä nuorisotyöntekijä ja koulunuorisotyöntekijä olivat työssä vuoden aikana pätkittäin. Käytettiin seuranta- ja arviointityökaluja ja valtakunnallista nuorisotyön tilastointihjelmaa.

6500 Liikuntatoimi

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA -muutokset	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	44 469	31 100	0	31 100	49 617	18 517
Toimintakulut	-366 990	-412 885	0	-412 885	-391 182	21 703
Toimintakate	-322 521	-381 785	0	-381 785	-341 565	40 220

Tilivelvollinen: Vapaa-aikasuunnittelija

Toiminnan kuvaus: Liikuntatoimen tehtävänä on luoda edellytyksiä asukkaiden liikunnan harrastamiselle. Tehtävän toteuttamiseksi liikuntatoimi järjestää terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntatoimintaa eri kohderyhmille, rakentaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja sekä tukee järjestöjen, seurojen ja muiden toimijoiden tuottamaa liikuntatoimintaa. Toiminnan tavoitteena on luoda mahdollisuuksia terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä ylläpitävälle liikuntatoiminnalle eri ikävaiheissa.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Ohjattua liikuntatoimintaa järjestivät pääsääntöisesti järjestöt ja seurakunnat, sekä sitä tuettiin ostopalveluna. Liikuntatoimi täydensi paikallisten järjestöjen ja seurojen tarjontaa järjestämällä kohdennettuja kuntoliikuntaryhmiä, lasten liikuntaleirejä, lasten uimakouluja ja liikkumista edistäviä liikuntatapahtumia omana toimintana tai ostopalveluna. Liikuntatoimen liikuntapaikkojen ja -alueiden ylläpidosta vastasi tilapalvelut yhteistyössä liikuntatoimen kanssa. Liikuntatoimi vastasi liikuntapaikkojen ja -alueiden varauksista ja käyttövuoroista sekä käyttömaksuista lukuun ottamatta kyläkoulujen sisäliikuntatiloja. Liikuntatoimen kalustohankinnat tehtiin yhteistyössä tilapalveluiden kanssa. Liikuntapaikkojen ja -alueiden ylläpitämiseksi tehtiin yhteistyötä myös järjestöjen ja seurojen kanssa. Liikuntapaikkoja ja -alueita on eri puolilla kuntaa. Kilpailukäyttöön soveltuvat suorituspaikat tarjotaan kirkonkylän alueella.

Liikuntatoimi vastasi yhdessä kulttuuri- ja nuorisotoimen kanssa kunnan järjestöyhteistyöstä ja toteutti toiminnassaan ehkäisevää päihdetyötä. Liikuntatoimi jakoi järjestöille, seuroille ja toimijoille järjestöavustuksia, joilla tuettiin paikallisten toimijoiden toteuttamaa liikuntatoimintaa. Liikuntatoimi tarjosi lisäksi toimijoille tukea mm. tiedottamiseen ja hanketoimintaan.

Strategiset tavoitteet

<p>Kriittinen menestystekijä: Eri kohderyhmille soveltuvat terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä ylläpitävät liikunnan harrastamisen mahdollisuudet</p>		
<p>Liikuntaryhmien toteuttaminen (kuntosaliryhmät, lasten liikuntaleirit ja uimakoulut)</p> <p>Kuntosalin omatoiminen käyttö, maksuton kuntosaliharjoittelu 75-vuotta täyttäneille</p> <p>Liikkumiseen motivoivat tapahtumat, seminaarit ja/tai kampanjat</p>	<p>Mittari</p> <p>arviointikriteeri:</p> <ul style="list-style-type: none"> ryhmien määrä, osallistujamäärät käyttömäärät ja -aste tapahtumien, seminaarien ja/tai kampanjoiden määrä osallistujamäärät 	<p>Tavoitetaso 2023</p> <ul style="list-style-type: none"> Järjestetään kevät- ja syyskaudella kolme kuntosaliryhmää. Järjestetään kaksi lasten liikuntaleiriä ja uimakoulut Laadukkaat kuntosalivälineistöt, joka lisää ja motivoi omaehtoista kuntosaliharjoittelua Järjestetään 1–2 liikkumiseen motivoivaa tapahtumaa, seminaaria ja/tai kampanjaa
<p>Toteutuminen Liikuntatoimi järjesti omana toimintana, ostopalveluina ja yhteistyössä ohjattuja kuntosaliryhmiä, lasten liikuntakerhoja, liikuntaleirejä, uimakouluja sekä tapahtumia. Huutoniemessä järjestettiin leiripäivä kesäkuussa 9-12 vuotiaille. Liikuntapalvelut järjesti ikäihmisille kehonhallintaa kolme kertaa keväällä. Ikäihmisille järjestettiin Ikiliikkuja viikolla yhteinen lenkki ja ohjattu kuntosali. Liikuntatoimen tarjonnassa hyödynnettiin myös paikallista liikuntaseurojen ja toimijoiden osaamista.</p> <p>Vuoden 2023 aikana järjestettiin toukokuussa kävelykampanja ja elokuussa pyöräilykampanja yhdessä Petäjaveden kanssa. Elokuussa olivat myös Uuraisten yleisurheilumestaruuskilpailut, jotka järjestettiin yhteistyössä Uuraisten Urheilijoiden kanssa. TYHY-toimintana järjestettiin. FasciaMethod:a järjestettiin myös kaikille kuntalaisille ja kunnassa vieraileville kahtena aamuna kesäkuussa. Paikkana oli urheilukenttä. Syksyllä kuntalaiset saivat käyttää ilmaiseksi urheilukentällä koekäytössä olleita Omnigym- ulkokuntosalilaitteita.</p> <p>Aikuisille liikettä Uuraisilla -hankkeessa järjestettiin lajikokeiluja aikuisille. Lisäksi liikuntapalvelut järjesti yhteistyössä paikallisten osajien kanssa Hyvinvointi-illan (n. 80 kävijää). Syyslomalla oli kaikille avoin retki Etelä Konneveden kansallispuistoon (40 osallistujaa).</p>		

<p>Kriittinen menestystekijä: Monipuoliset ja turvalliset liikunnan harrastamisen paikat ja alueet</p>		
<p>Sisäliikuntapaikat</p> <p>Ulkoliikunta-alueet ja muut ulkoilualueet</p>	<p>Mittari</p> <p>arviointikriteeri:</p> <ul style="list-style-type: none"> sisäliikuntapaikat ja määrä, tilojen käyttöaste ulkoliikunta-alueet ja ulkoilualueet määrä, alueiden käyttöaste 	<p>Tavoitetaso 2023</p> <ul style="list-style-type: none"> Hyvä tasoiset omatoimista ja ohjattua liikuntatoimintaa mahdollistavat sisäliikuntapaikat (koulukeskuksen liikuntasali, kuntosali)

		<ul style="list-style-type: none"> • Hyvä tasoiset omatoimista ja ohjattua liikuntatoimintaa mahdollistava ulkoliikunta-alueet • Tilojen helppo käytettävyys. Tilojen varaamiskäytänteiden kehittäminen. • Liikuntatilojen maksuton käyttö alle 18-vuotiaiden ja eläkeläisryhmien ohjatulle ryhmätoiminnalle.
<p>Toteutuminen Liikuntatoimi ylläpiti yhteistyössä teknisen toimen kanssa sisä- ja ulkoliikuntaan tarkoitettuja liikuntapaikkoja sekä tuki muiden toimijoiden toteuttamien liikuntapaikkojen kunnostusta ja ylläpitoa. Kunnossapito hoidettiin kunnan omana työnä ja ostopalveluina. Turvalliset ja käyttökunnossa olevat liikuntapaikat lisäävät kuntalaisten omaehtoista liikunnanharrastamista ja mahdollistaa urheiluseurojen ja muiden toimijoiden tuottamaa ohjattua liikuntatoimintaa. Liikuntatoimi vastasi liikuntatilojen käyttövuorojen jakamisesta eri toimijoille. Kuntosalin käytettävyys mahdollistui verkkokaupan käytön myötä. Liikuntatilat olivat maksuttomia alle 18-vuotiaiden ja eläkeläisten ryhmätoimintaan, satunnaisvarauksista perittiin hinnaston mukainen maksu.</p>		

<p>Kriittinen menestystekijä: Aktiivisen järjestötoiminnan tukeminen liikuntatoiminnan järjestämiseksi</p>		
<p>Järjestöt, seurat ja toimijat toteuttavat kuntalaisille liikuntatoimintaa</p> <p>Monipuoliset ja turvalliset liikuntatoiminnan järjestämisen paikat ja alueet</p>	<p>Mittari</p> <p>arviointikriteeri:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jaetut järjestöavustukset. • tilojen määrät, käyttöaste 	<p>Tavoitetaso 2023</p> <ul style="list-style-type: none"> • Järjestöt, seurat ja toimijat toteuttavat liikuntatoimintaa eri kohderyhmille. • Kunta tarjoaa ja ylläpitää monipuolisia liikuntatoiminnan järjestämisen paikkoja ja alueita järjestöjen, seurojen ja toimijoiden toimintaan. Paikkoja ja alueita ylläpidetään myös yhteistyössä.
<p>Toteutuminen Paikallista järjestötoimintaa tuettiin järjestöavustuksilla. Liikuntasaliin ja kuntosalille myönnettiin käyttövuoroja liikuntaryhmien käyttöön sekä kilpailukäyttöön. Paikallisille alle 18-vuotiaiden ja eläkeläisten ryhmille vuorot olivat maksuttomia ja satunnaisvuorot alennetuilla hinnoilla. Vapaa-aikatoimi kutsui järjestöjen ja toimijoiden yhteiskokoukset ajankohtaisten asioiden ja yhteisen suunnittelun toteuttamiseksi.</p>		

Tavoite	Mittari	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Liikuntaryhmien toteuttaminen	liikuntaryhmät/kerhot	6	7	3	3
	osallistujamäärä hlö	90	-	-	58
	osallistumiskerrat määrä	1350	133	-	-
	leiritoiminta (pv)	10	2/10	2/10	3/11
	osallistujamäärä	22	20		52
	uimakoulut	4	3	3	3
	osallistujamäärä	29	18		21
Kuntosali	henkilöasiakkaat	350 + koululiik.	350		
	käyntimäärä	ei saatu tark.	+koululiikunta 7948	+ koululiikunta	+ koululiikunta 11433
	ryhmävuorot määrä	6 + koululiik.	7	8	5
	aukiolopäivät	257	363	363	363
Tapahtumat, seminaarit, kampanjat	määrät	0	11	2	18
	osallistujamäärät	0	193		231
Koulukeskuksen liikuntasali	vakiovuorot kevät/kesä/syksy	32/6/34	30/6/32	30/5/30	34/6/29
	Käyttötunnit vk kevät/kesä/syksy	33,5/9/34	35/6/44	50/9/50	35/8,5/29,5
	Satunnaisvaraukset kpl/h	15/70	12/97	20/-	22/125
Ulkoliikunta-alueet	urheilukentät	4	4	5	5
	beach volley-kentät	5	5	4	4
	tenniskentät	1	3	3	3
	uimarannat	5	5	5	5
	frisbeegolf-radat	2	2	2	2
	hiihtoladut kpl/km				
	valaistut	3/15	3/15		3/15
	muut	6/70	6/70		

	jääalueet	6	6	6	6
	maastopyörärata	1	1	1	1
	luontopolut	4	5	5	5
	pumptrack-rata	1	1	1	1
	skeittipaikka	2	1	1	1
Järjestöavustukset	euroa/asukas	4,87 €	3,40 €	3,33 €	3,59 €
Kokonaiskustannukset	euroa/asukas (3615)	79,63 €	89,93 €	105,83 €	94,48 €
	liikuntapaikkojen kunnossapito euroa/asukas (3615)	66,06 €	83,78 €	53,87 €	88,78 €

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

- keskeiset tehtävät ja palvelut liikuntatoimessa yksittäisen työntekijän vastuulla

Sisäinen valvonta:

Liikuntatoiminnan järjestämiseksi tehtiin yhteistyötä paikallisten ja alueellisten seurojen, yrittäjien ja toimijoiden kanssa. Liikuntapaikkojen ja -alueiden turvallisuudesta ja turvallisuusmääräyksistä huolehdittiin ja tiedotettiin yhteistyössä teknisen toimen kanssa. Uimarantojen puhdistussukellukset suoritettiin keväällä sukeltajien toimesta. Vesinäytteitä otettiin kolme kertaa uimakauden aikana ja niiden avulla seurattiin uimaveden laatua (tekninen toimi). Sisäliikuntapaikkojen käyttäjiä ohjeistettiin ilta- ja viikonloppukäyttöön käyttövuoroja myönnettäessä. Kuntosalin alueella on käytössä valvontakamera. Kuntosalilaitteet huollettiin säännöllisesti ja vanhoja laitteita uusittiin.

7000 TEKNINEN LAUTAKUNTA

	TP 2022	Alkuuperäinen TA 2023	TA - muutok- set	TA 2023 muu- tosten jäl- keen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	5 222 477	5 093 444	0	5093444	5370663	277219
Toimintakulut	-5 691 081	-5 176 052	0	-5176052	-5372125	-196073
Toimintakate	-468 604	-82 608	0	-82608	-1462	81146

Suunnitelmapoistot -1068126€

Laskennalliset erät €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Teknisen lautakunnan tehtävänä on huolehtia kunnan asukkaiden ja elinkeinoelämän tarvitsemien yhdyskuntateknisten palvelujen tuottamisesta ja ylläpidosta sekä hoitaa siihen kuuluva hallinto suunnitelmallisesti. Tehtäviin kuuluvat kunnan rakennuttamisen, vesihuollon, liikenneväylien, tilapalveluiden sekä ympäristötoimen alaisen rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun valmistelu- ja toimeenpanotehtävät. Jätehuollosta koko kunnan alueella vastaa Sammakkokangas Oy. Vuonna 2023 hyvinvointialue-muutoksen myötä peruspalvelulautakunnan alaisuudesta siirtyi ympäristöterveydenhuolto ja löytöeläimet ympäristötoimen alaisuuteen. Vastaavasti pelastustoimi poistui teknisen lautakunnan palveluista hyvinvointialueelle.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Uuraisten kunta kuuluu Jyväskylän seutukuntaan ja on mukana yhteisesti hyväksytyssä seudun rakennemallin toteuttamisessa. Rakennemallissa käsitellään asumista, liikennettä ja maankäyttöä seudullisesta näkökulmasta. Uurainen on mukana myös Jyväskylän kaupunkiseudun yhteistyössä MAL-sopimusmenettelyssä, joka on tuonut uusia työtehtäviä hoidettavaksi.

Keskeisimmät muutokset vuonna 2023 kohdistuivat hyvinvointialueen muodostamiseen ja sen aiheuttamien toimintamuutosten hallintaan. Esimerkiksi vuokratiloihin liittyvät tehtävät teettivät paljon valmistelu- ja selvitystyötä. Keskeisimmät muutokset henkilöstöpuolella kohdistuivat teknisen hallinnon ja ruoka- ja siivoustoimen henkilöstömuutoksiin ja uusiin rekrytointeihin. Tekninen johtaja irtisanoutui marraskuussa 2023, mikä aiheutti uusia työjärjestelyitä loppuvuoden ja rekrytointivaiheen ajaksi. Ohjelmistomuutokset (eFina ja Finzilla) taloushallintapuolella aiheuttivat haasteita monien laskutusten yhteensovittamisessa (Vesikanta, rakennusvalvonnan laskutus) sekä kirjanpidon joustavuudessa entiseen verrattuna. Kirjanpidon ulkoistaminen lisäsi työtaakkaa myös teknisen hallinnossa vuoden 2023 osalta, joten tilapalvelujen hallinnon toimintaan ei pystytty tekemään tarvittavia muutoksia.

Vesihuoltolaitoksen taloutta ja toimintaa tehostettiin edelleen toteuttamalla vesityöryhmässä tehtyjä linjauksia yhteistyössä vesiosuuskuntien kanssa. BDO teki vesiosuuskuntien ja vesilaitoksen osalta rakenneselvityksen kesällä 2023, joka käytiin vesityöryhmässä läpi. Loppuvuoden vesityöryhmässä päätettiin aloittaa yhdistymisselvitystyö halukkaiden vesiosuuskuntien ja vesilaitoksen osalta vuonna 2024.

Rakennusvalvonnan toiminnassa jatkettiin hyvin toimivaa yhteistyötä Saarijärven kaupungin kanssa. Henkilöstön palkkakulut jaetaan vastaamaan tehtävää työtä, eli kulut tiliöidään vastualueiden mukaisesti arvioitun työkuorman mukaan, kuten vuonna tehtiin jo vuonna 2022.

Puistojen ja yleisalueiden osalla oli varattu rahaa viheralueiden ja yleisilmeen kohentamiseen. Hallinnon palkkamäärärahoissa varauduttiin 12 kk:n osalta vihertyötekijän palkkaukseen, joka tekee 50 % työajasta kiinteistörekisterihankkeen tehtäviä ja 50 % vihertöiden työnjohtamista ja käytännön töitä.

Ruoka- ja siivouspalvelu on kirjattu teknisen toimen tila- ja tukipalveluiden yhteyteen vielä erikseen selkeyden vuoksi, sillä se on kokonaisuutena ollut vasta vuoden 2020 alusta teknisen lautakunnan alaisuudessa. Määrärahat on sisällytetty kuitenkin tuki- ja tilapalvelu -kustannuspaikan alle.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Asiakaslähtöinen toiminta, sujuvuus, toiminta on inhimillistä, hyväntuulista ja uudistuvaa		
	Mittari	Tavoitetaso 2023
Osaaminen on ajan tasalla	arviointikriteeri:	
Tehokas verkostotoiminta	Lakiopillisesti oikea neuvonta: valitusten ja oikaisuvaatimusten vähyys.	Koulutustarpeet kartoitetaan ja osallistutaan koulutuksiin määrärahojen puitteissa
Joustavuus ja mutkattomuus asiainnissa	Tehokkaat ja taloudelliset toimintamallit	Ratkaisujen etsiminen lähialueiden eri toimijoiden ja viranomaisten kanssa
	Tyytyväiset asiakkaat, aikatauluissa pysyminen	matalan kynnyksen palvelu, yhden luukun periaate
Toteutuminen Koulutuksiin osallistuttiin lähinnä webinaarien ja Teams-yhteyksien kautta. Yhteistyö lähikuntien viranhaltijoiden ja toimijoiden kanssa sujui hyvin ja sitä pyritään lisäämään jatkossa. Toiminta on joustavaa pienistä henkilöresursseista huolimatta. Kiire vaikeuttaa aikataulussa pysymistä.		

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Talouden osalta talousarviossa pysymistä uhkasi Venäjän Ukrainaan kohdistaman sodan aiheuttamat vaikutukset energian ja materiaalien hintoihin. Tämän vuoksi myös kunnassa parannettiin poikkeusolovarustelua jo vuonna 2022 ja varauduttiin mahdollisiin sähkökatkoihin. Sähkön hintojen nousu ei onneksi toteutunut pahimman skenaarion mukaisesti.

Henkilöstöresurssit ovat erittäin pienet ja organisaatio on haavoittuvainen. Yksikin pidempi poissaolo voi vesittää hankkeiden etenemisen. Ohjelmistomuutokset ja kirjanpidon ulkoistaminen lisäsivät työkuormaa hallinnon osalta. Henkilöstövaihdokset teknisellä osastolla sekoittavat hetkellisesti rutiineja ja uusien toimintatapojen omaksuminen vie aikansa. Tiedon siirtyminen ja hankkeiden hallinta horjuu henkilövaihdosten yhteydessä. Tehtävänkuvien/vastuualueiden epäselvyydet ja kiire aiheuttavat epäselvyyttä ja asioita voi jäädä huomaamatta.

Lainsäädännön muutokset ja niiden huomioon ottaminen aiheuttaa haasteita ajankäytöllisesti. Mittavat investoinnit ja niiden hallinta pienillä henkilöstöresursseilla aiheuttavat ongelmia, hankkeissa vaadittaisiin todella monipuolista tietotaitoa, jotta asiat menisivät kunnan kannalta edukkaimmalla tavalla. Investointihankkeiden vetäminen vie merkittävän osan työajasta tekniseltä johtajalta, joka vaikuttaa henkilöjohtamiseen ja töiden organisointiin negatiivisesti. Työuupumisen vaikutus työnteon laatuun ja motivaatioon sekä pelko sairauslomista ovat erittäin merkittävä riski.

7100 Hallinto ja muu toiminta

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA -muutokset	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	35 342	35 000	0	35000	35224	224
Toimintakulut	-262 920	-205 330	0	-205330	-279899	-74569
Toimintakate	-227 578	-170 330	0	-170330	-244675	-74345

Suunnitelmapoistot 0 €

Laskennalliset erät €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Hallinto- ja muu toiminta kattaa teknisen toimen virastotyöntekijöiden palkkamenot sekä tarvikehankinnat ja kaluston. Tavoitteena on hoitaa asetetut tehtävät tehokkaasti / taloudellisesti talousarvion puitteissa. Teknisen toimen hallinnon osalla palkkakulut on muutettu vastaamaan tilapalvelun, ympäristötoimen, vesihuoltolaitoksen ja rakennusvalvonnan toiminnan henkilöstömuutoksia ja työmäärää. Rakennusrekisterihankkeen määräaikaisen työntekijän palkkakulut ovat hallinnon palkkakuluissa (50 % vihertyössä). Pian eläköityvän toimistosihteerin seuraajaksi palkattiin joulukuussa uusi toimistosihteerin opettelemaan tämän pitkään yksin hoitamia tehtäviä, kuten vesikannan käyttöä. Tekninen johtaja irtisautui marraskuussa, mikä lisäsi ympäristösihteerin/vesihuoltoasiantuntijan työtaakkaa loppuvuodesta. Rekrytoinnit lisäsivät henkilöstökuluja loppuvuodesta.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Hallinnon osalla vuosi 2023 oli kirjanpito-ohjelmien muutosvuosi ja loppuvuotta värjittivät rekrytoinnit sekä toimistosihteerin, että teknisen johtajan osalta. Minimaalisen resurssoinnin takia poissaolotilanteet kerryttivät työtaakkaa. Huomattavissa oli, että nykyorganisaatiolla saadaan tehtyä asioiden hoitumisen kannalta

pakolliset ja lakisääteiset tehtävät, mutta toiminnan kehittämiseksi ja projektien hoitamiseksi ei jäänyt aikaa. Henkilöstömuutoksien vaikutuksia ja sen aiheuttamia tarpeita seurataan, sekä reagoidaan tilanteeseen tarpeen mukaan.

Rakennusvalvonnan lakisääteisten tehtävien ostopalvelusopimuksen vakinaistaminen on ollut merkittävä tekijä toiminnan jatkuvuuden takia. Järjestelyjen myötä painopisteenä on toiminnan tehokkuus ja rakennusvalvonnan toiminnan saaminen kehittyvälle tasolle. Tehokkaiden toimintatapojen edistämiseksi etätöitä on voinut tehdä aina tilanteen vaatimassa määrin. Etätöiden avulla on osoitettu työn tehostumista ja työssäjaksaminen on parantunut.

Tilapalvelun osalla pyritään noudattamaan vuosikelloa, jonka mukaisesti tehtiin taloudellista seuranta ja asiakkaiden tiedottamista. Kiinteistökannan salkutusta aloitettiin tekemään ja HVA-muutoksen myötä otettiin käyttöön uusi Skenarios- ohjelma kiinteistökannan hallintaan.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Henkilöstön ja osaamisen riittävyys, sujuvuus, uudistuvuus		
Nykyinen henkilöstö pystyy hoitamaan työnsä ajallaan	Mittari arviointikriteeri: Asiakaspalaute, työtehtävien kasaantuminen, työhyvinvointi	Tavoitetaso 2023 Koulutukset, tehtäväkuvien tarkistaminen, työnjako, kehityskeskustelut
Työvälineet ja ohjelmistot ajan tasalla, uudet palvelut asiakkaille	Työtehtävistä suoriutuminen, tehokkuus, etätöiden lisääminen	Ergonomia ja työolosuhteet asianmukaiset, uudenlaiset toimintamallit asiakaspinnassa
Toteutuminen: Vuonna 2023 mm. kirjanpidon ulkoistaminen ja ohjelmistomuutokset lisäsi työkuormaa, joka aiheutti hallinnon tehtävien priorisointia. Pitkät poissaolot ja teknisen johtajan irtisanoutuminen kuormittivat. Koulutuksiin osallistuttiin mahdollisuuksien mukaan. Etätöimahdollisuus tuo joustavuutta työtehtävien edistämiseen.		

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Muutosten aiheuttama epävarmuus, resurssipula normaalien työtehtävien järjestämiselle (ylityöt ja kuormitus). Määrärahojen riittämättömyys ja osaan työväen löytäminen tilapäisten työjärjestelyjen hoitamiseksi. Minimaaliset henkilöstöresurssit (työnjako voi osoittautua mahdottomaksi), työssäjaksaminen.

7300 Vesihuoltolaitos

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA -muutokset	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	394 344	413 378	0	413378	434042	20664
Toimintakulut	-414 471	-489 270	0	-489270	-446844	42426
Toimintakate	-20 127	-75 892	0	-75892	-12802	63090

Suunnitelmapoistot	-117129 €
Laskennalliset erät	€

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on tuottaa ja toimittaa toiminta-alueellaan oleville kiinteistöille laatuvaatimukset täyttävää talousvettä mahdollisimman häiriöttömästi. Viemärlaitos huolehtii toiminta-alueellaan jätevesien johtamisesta ja puhdistamisesta sille asetettujen vaatimusten mukaisesti. Uuraisten kunta ei itse käsittele jätevesiä vaan jätevedet johdetaan kirkonkylästä, Jokihaarasta ja Kyynämöisiltä Nenäinniemen jätevedenpuhdistamolle Jyväskylään. Kangashäkin alueen jätevedet johdetaan Äänekosken Energian jätevesipuhdistamolle.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Tavoitteena oli pitää veden laatu tavoitearvoissa ja ylläpitää mahdollisimman häiriötöntä vedenjakelua. Kuluttajien kannalta haitallisimpia asioita ovat nimenomaan toimituskatkokset ja niiden jälkeiset laatuhäiriöt käyttövedessä. Lähtökohtana on, että uusien tonttialueiden infraverkko rakennetaan valmiiksi ennen tonttien myyntiä ja rakentamiskustannukset huomioidaan tonttien myyntihinnoissa. Tilikauden aikana rakennettiin Sarkolan uuden asemakaava-alueen kunnallistekniikka.

Vesihuollon talouden elvyttämiseksi jatkettiin vesityöryhmässä läpikäytyjen toimenpiteiden täytäntöönpanoa kunnanvaltuuston päätöksen (14.12.2020 § 41) mukaisesti. Äänekosken Energia Oy:n vesihuoltolaitoksen toiminta-alue vahvistettiin vuonna 2023 ja Akonmäen vesiosuuskunnan liiketoimintakauppa tehtiin loppuvuodesta (yhdistyi kunnan vesilaitokseen). Pääpaino hallinnon osalla oli vesilaitoksen ja vesiosuuskuntien yhdistymishankkeen edistäminen. BDO Oy teki vesiosuuskuntien ja vesilaitoksen osalta rakenneselvityksen kesällä 2023, joka käytiin vesityöryhmässä läpi. Loppuvuoden vesityöryhmässä päätettiin aloittaa yhdistymisselvitystyö halukkaiden vesiosuuskuntien ja vesilaitoksen osalta vuonna 2024.

Käyttömaksun perusteena on kiinteistön käyttämän veden määrä. Se mitataan laitoksen asentamalla vesimittarilla. Käyttömaksu peritään erikseen veden hankinnasta ja viemäroinnistä. Maksut sisältävät arvonnäköveron. Jos kiinteistössä ei ole vesimittaria, käyttömaksu määräytyy henkilöluvun mukaan, sekä vedelle että jätevedelle 50 m³/hlö/vuosi. Vuonna 2023 perusmaksuihin tuli 10 % korotus. Esimerkiksi omakotitalon osalta nosto tarkoitti 0,90 e/kk nostoa eli vuositasolla 10,8 e hinnannousua (alv 0 %).

Käyttömaksuja nostettiin 8 % ja liittymä- ja palvelumaksuja nostettiin 5 %. Sako- ja umpikaivolietteiden käsittelymaksuja nostettiin myös 5 % (Tekninen lautakunta 12.10.2022 § 60).

Vesi v. 2023: 2,01 e/m³ (alv 0 %), 2,49 e/m³ (alv 24 %).

Jätevesi 2023: 2,98 e/m³ (alv 0 %), 3,70 e/m³ (alv 24 %)

Vesi v. 2022: 1,86 e/m³ (alv 0 %), 2,31 e/m³ (alv 24 %):

Jätevesi 2022: 2,76 e/m³ (alv 0 %), 3,42 e/m³ (alv 24 %)

Vesihuollon laskutus:

Vesihuoltolaitoksen laskutus	Puhdasvesi m3	Jätevesi m3	Puhdasvesi €	Jätevesi €
Vesiosuuskunnat	25757	32758	51772	97619
Kunnan omat kiinteistöt	8842	8842	17772	26350
Muut asiakkaat	31950	31533	100600	93970
Yhteensä	66549	73133	170144	217940

Merkittävimmät kustannukset vuonna 2023:

JS Puhdistamo jätevesien käsittelymaksut	- 74740 e
Alva Yhtiöt Oy:n jätevesien johtaminen puhdistamolle	-134907 e
Puhtaan veden ostaminen	- 10340 e

Kunnan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen liittymättömiä kiinteistöjä liitettiin vesihuoltolaitoksen piiriin 2 kpl, joille tuli sekä vesi- että viemäriliittymä. Vesilaitoksen liittymismaksutulot kirjataan kunnan taseeseen.

Peltokankaan vedenottamon varavedensyötön rakentaminen Lanneveden verkostoon on otettu käyttöön 1.2.2019. Saarijärven Vesihuolto Oy:ltä on ostettu vettä vuoden 2023 aikana 8760 m³. Vuoden 2023 kulut ostovedestä yhteensä olivat 10340e (alv 0%). Alva-yhtiöltä ei ole vuoden 2019 jälkeen ollut tarvetta ostaa talousvettä, Lanneveden putken valmistuttua. Talousvesisopimuksen mukainen perusmaksu kuitenkin ve- loitetaan kuukausittain.

Kunnossapidettävää verkostoa:

Vesi- ja viemäriverkostoa kunnan vesilaitoksen alueella (keskustan alueella) **33 km**.

Siirtolinjat:

Jyväskylä-Uurainen 12,7 km. Uurainen - Kelloperä 3,7 km. Pöykankaantie- Remulanraitti 4,5 km. Uurainen-Peltokankaan vedenottamo 4,1 km. Siirtolinjoja yhteensä **25 km**.

Yhteensä koko verkosto 58 km.

Vesilaitoksella on myös ylläpidettäviä jäteveden pumppaamoja 19 kpl sekä yksittäisiä kiinteistöpumppaamoja.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Vesihuollon toimivuus, sujuvuus, viihtyisyys		
Tavoite	Mittari arviointikriteeri	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
<p>Vedensaannin turvaaminen kaikissa olosuhteissa</p> <p>Yhteistyö kunnan alueella toimivien vesiosuuskuntien kanssa</p> <p>Pumpatun jätevesimäärän vähentäminen</p> <p>Jätevesipumppaamoiden toimivuus</p>	<p>Asiakaspalaute, häiriötilanteet</p> <p>Palaute muilta vesihuoltolaitoksilta</p> <p>Jäteveden siirron ja käsittelyn kustannukset</p> <p>Ylivuodot, häiriötilanteet</p>	<p>Verkoston rakenteet kunnossa, riittävästi vedenottoa ja varajärjestelmiä</p> <p>Vesityöryhmä</p> <p>Jätevesimäärän vähentäminen, taksan pitäminen ajan tasalla.</p> <p>Hälytysjärjestelmät, toimintakortit, henkilökunnan osaaminen</p>
Toteutuminen	Vesiosuuskunnilta hyvää palautetta yhteistyöstä. Käyttömaksujen nosto, perusmaksujen nosto. Varautumisasioiden läpikäynti ja toimintakorttien päivitys, ei vedenjakelun keskeytyksiä. Pieniä pumppaamoiden toimintahäiriöitä (pienet pumppaamot).	

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Vesijohtoverkoston vanhimman osan kunto ja verkoston vuototilanteisiin liittyvät riskit. Pitkät välimatkat, vesilaitoksen antoisuus ja veden laatuhäiriöt, onnettomuudet ja ilkeiden uhka. Viemäriverkoston kunto, jätevesipumppaamoiden toiminta, hulevedet. Pienten henkilöresurssien takia vesihuollon asiat siirtyvät ja asiat ei pysy ajan tasalla, hankkeiden edistäminen pitkittyy. Mittarikaivojen asentamisen myötä kloorauskaivojen ja huuhteluyhteiden tilanne vesiosuuskuntien yhdyshaaroista on parantunut. Pienet henkilöresurssit ja useille vesilaitoksille jakautunut ylläpitovastuu.

7500 Tuki- ja tilapalvelut

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA -muutokset	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	4 742 197	4 559 466	0	4 559 466	4 812 270	252 804
Toimintakulut	-4 202 824	-3 864 443	0	-3 864 443	-4 012 044	-147 601
Toimintakate	539 373	695 023	0	695 023	800 226	105 203

Suunnitelmapoistot	-710742 €
Laskennalliset erät	€

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus Tilapalvelu: Kunnan omistamien kiinteistöjen ylläpito pohjautuu säännölliseen kiinteistöhoitotyöhön. Kiinteistöjä kunnostetaan ja ylläpidetään vuosittain siten, että tiloissa mahdollistetaan käyttäjäryhmien edellyttämä toiminta turvallisessa ja terveellisessä ympäristössä. Tuleviin saneerauksiin ja rakennushankkeisiin varaudutaan ennakolta teknisten käyttöikien edellyttämällä syklillä sekä toimialoilta tulevien tarve-esitysten pohjalta. Tilapalvelun kustannukset koostuvat kiinteistönhoidon tuottamiseen tarvittavan henkilöstön ja kaluston kuluista, sekä kiinteistöjen ylläpidon vaatimista kuluista. Tilapalvelut on myynyt kiinteistönhoidon palvelut Uuraisten vuokratalot Oy:lle v. 2022 alkaen. HVA-muutoksen takia kunta vuokrasi ns. sote-kiinteistöt ja tilat hyvinvointialueelle 3+1 pituisilla vuokrasopimuksilla. Tilojen hallintaa varten otettiin käyttöön uusi Skenarios- ohjelmisto.

Tukipalvelut: Tukipalvelujen osalla tuotettiin sisäisenä laskutustyönä laaja tehtäväkenttä muille toimialoille. Tukipalveluiden kulut koostuvat henkilöstö- ja kalustomenoista, joita tarvitaan tuottamaan mm. vesilaitoksen, puistojen, katujen, tiestön, yleisten alueiden, leikkikenttien, ruoka- ja siivouspalvelujen sekä liikunta- paikkojen ylläpitotehtävät.

Kiinteistöjen ylläpidon toimintamalli muuttui vuosien 2020 ja 2021 aikana kokonaisvastuulliseen tilapalvelu-malliin. Ensimmäisten toimintavuosien jälkeen olemme saaneet vertailukelpoista aineistoa. Uusina ylläpidon kohteina tulivat vuonna 2022 Oikarin Helmi sekä Touhula- kiinteistö Hirvaskankaalta.

HVA-muutokset vaikuttivat merkittävästi ruoka- ja siivoustoimeen vuokrattujen kohteiden ylläpidon siirryttyä hyvinvointialueen hoidettavaksi. Siivoustoimessa siirryttiin siivouksen osalla ostopalvelusopimuksesta omaan tuotantoon Hirvasen koulun ja päiväkodin sekä Oikarin Helmen osalla.

TILAPALVELU

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Tilapalvelujen osalla toiminnan kehittäminen ei ole edennyt palveluinsinöörin pois jäännin myötä. Sisäiset laskutukset ja vuoden 2024 talousarvio saatiin tehtyä, mutta mm. ohjelmistovaihdokset vaativat henkilöstöltä uuden opettelua. Laskutusrytmi on alkanut vakiintua tilapalvelumallin mukaiseksi. Hyvinvointialueelle vuokrattavien tilojen sopimusten teko edellytti myös uuden ohjelmiston käyttöönottoa ja hallintaa. Talven sää oli hyvin vaihteleva, joten hiekoituksen osalta on ylitystä koko tilapalvelun osalta. Vuonna 2023 Kouluksella tehtiin sisäilman laatua parantavia korjaustöitä sekä viimeisteltiin korjaustöitä vuoden 2022 myrskyn jäljiltä (vesikaton irtoaminen), mikä näkyy ylityksenä varattuihin määrärahoihin. Ennakoimattomat ja akuutit asiat ruuhkauttivat ja siirsivät muiden töiden tekoa. Investointeihin oli varattu Hirvasen päiväkodin muutostyön suunnitteluun määrärahat, mutta kunnanvaltuuston päätöksen mukaisesti ne siirrettiin käyttö-talouspuolelle kustannuspaikalle 70723 (Hirvasen päiväkoti). Ylityksiä oli myös Pikkulan remonttien ja mm. Hirvasen koulun osalta, jonne tehtiin kentän valaistusmuutoksia ja lämmityskulut ylittivät varatut määrärahat.

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Vähentyneen henkilöstön takia epävarmuus tiedon puutteesta ja riskit töiden tekemättä jäämisestä. Laskutuksien venyminen vaikuttaa muiden toimialojen talousseurantaan. Yllättävien menoerien takia määrärahojen ylittäminen ja talousarvion ylitykset. Tulopuolella toimitiloille ei ole kysyntää tai vapaat toimitilat eivät ole muunneltavissa käyttäjien tarpeita vastaaviksi (kysyntä ja tarjonta eivät kohta). Vaikeasti täytettävät tehtäväkuvat ja osaamisen löytäminen.

TUKIPALVELU

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Tukipalveluiden sisäisen laskutuksen perusteita käytiin lävitse. Liikuntatoimelle tuotettavan liikuntapaikkahoidon kustannustenjaon ja vastuualeuiden osalta toimintaa saatiin kehitettyä. Uusi urheilukenttä valmistui vuonna 2022 ja kentän ylläpitoasiat saatiin opeteltua sekä ylläpitotehtävien edellyttämä kalusto saatiin hankittua. Luontopolkujen kunnostukseen panostettiin ja Aittovuoden frisbeegolf-radan laajennus sekä urheilukentän valaistu latu-hanke toteutettiin investointina.

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Tukipalvelujen sisäisten laskutusten epäselvyydet ja keskeneräinen laskentamalli. Aikatauluista jäljessä olevat laskutukset vaikuttavat muiden toimialojen talousseurantaan. Toiminnan rajapintojen vastuiden epäselvyys ylläpitoa tilaavan vapaa-aikatoimen ja teknisen toimen välillä aiheutti ajoittain hankaluutta. Historiasta epäselvinä siirtyneet vastuut eivät ole kaikilta osilta selkeitä. Yhden henkilön varassa oleva ylläpitopalvelu on haavoittuvainen, eikä toiminnan tuottamiselle ole mietittynä vaihtoehtoja.

Ruoka- ja siivouspalveluyksikkö

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA - muutokset	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 383 824	1 162 080	0	1162080	1133294	-28786
Toimintakulut	-1 448 709	-1 131765	0	-1131765	-1094992	36773
Toimintakate	-64 885	30315	0	30315	38302	7987

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Ruoka- ja siivouspalvelut toimivat tukipalveluina Tilapalvelussa ja ne tuottavat ruoka- ja siivouspalveluita pääosin kunnan omaan käyttöön. Valmistuskeittiötä on yksi koulukeskuksella. Lounaita valmistetaan n. 930 / päivä. Koulukeskuskeittiössä valmistetaan kaikkien koulujen ja päiväkotien ateriat. Palvelukeittiötä, joihin toimitetaan ruoka koulukeskuskeittiöstä, on Hirvasen koululla, Kynnämöisten koululla, Höytiän koululla, päiväkotik Pikkulassa, Hirvasen päiväkodilla ja päiväkotik Helmessä. Siivouspalvelu huolehtii omana työnä kunnan toimitilojen siisteydestä.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Sotemuutoksessa 1.1.2023 alkaen palvelukeskuskeittiön toiminta ja palvelukeskuksen sekä Rivikuukan kerhotilojen siivous siirtyivät Hyvinvointialueen järjestettäväksi. Hyvinvointialueelle siirtyi viisi työntekijää; neljä ruokapalvelusta ja yksi siivouspalvelusta. Päiväkotien ruoanvalmistus ja yksi kokki siirtyi palvelukeskuskeittiöstä koulukeskuskeittiölle. Muutos oli iso ja uusi toimintamalli vaati paljon opettelemista ja toimintatapojen kehittämistä. Motivoituneen ja ammattitaitoisen henkilöstön ansiosta vuosi sujui isosta muutoksesta huolimatta yllättävän hyvin. Varsinkin kouluilta saatiin hyvää asiakaspalautetta ruoasta ja henkilökunnan toiminnasta.

Siivouspalvelussa rekrytoitiin neljä vakituista siivoojaa. Myös Hirvasen koulun, Hirvasen päiväkodin ja päiväkotikiikarin Helmen siivous päädyttiin toteuttamaan kunnan omana työnä.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Toiminnan sujuvuus; työ ja palvelu on inhimillistä, hyväntuulista ja uudistuvaa		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Ruokapalvelun sujuvat ja uudistuneet toimintatavat sote-muutoksesta johtuvassa uudessa toimintamallissa	Suunnittelupalaverit, muut palaverit, kehityskeskustelut	<p>Suunnitellaan yhdessä toimintatavat / toimenkuvat niin järkeväksi, kuin mahdollista. Mietitään, millä tavoin voidaan järkeistää ja helpottaa valmistuskeittiön toimintaa mm. mitä tehtäviä voidaan siirtää tehtäväksi eri toimipaikkojen palvelukeittiöissä.</p> <p>Ruokalistan päivittäminen niin, että se soveltuu uuteen toimintamalliin, huomioiden myös asiakkaiden toiveita.</p> <p>Digitaalisuuden hyödyntämisen lisääminen niin, että mm. joka toimipaikassa riittävä laitteisto. Palaverien pitäminen välillä etäyhteydellä.</p> <p>Gradialta tuli työnantajien käyttöön opiskelijarekry. Tarvittaessa yritetään sitä kautta saada sijaisia.</p>
Sijaisten saatavuuden parantaminen	Henkilöstön riittävyys	Jatketaan eri toimialojen yhteisen

<p>Hyvinvoivat asiakkaat ja henkilökunta sekä viihtyisä toimintaympäristö</p>	<p>Asiakastyytyväisyys, ruoan menekki, tilojen siisteys</p> <p>Asiakastyytyväisyys</p> <p>Palaverit, Esimiesvarit, Kehityskeskustelut</p> <p>Tilojen siisteys</p>	<p>ravitsemuskasvatusryhmän toimintaa, joka lisää ja helpottaa myös eri toimipaikkojen välistä yhteistyötä sekä palautekeskustelua.</p> <p>Hyödynnetään Webropol-kyselytyökalua asiakastyytyväisyyskyselyissä ainakin kouluilla</p> <p>Siivouksesta pyydetään palautetta joka toimipaikalta vähintään 1 krt / v.</p> <p>Korostetaan yhteistä, osallistavaa suunnittelua ja keskustelua. Esimies käy kahdenkeskiset keskustelut jokaisen työntekijän kanssa.</p> <p>Joka toimipaikan siivous pyritään tekemään omana työnä</p> <p>Alkuvuodesta pidetään v. 2022 tehtyjen siivousmitoitusten seurantalaveri mitoittajan kanssa</p>
<p>Toteutuminen</p>	<p>Ruokapalvelun toimintaa suunniteltiin ja kehitettiin useissa palaverissa ja jatkuvasti käytännön työn ohessa. Kaikki työntekijät pääsivät mukaan suunnitteluun ja heitä kuultiin. Koulukeskuskeittiöstä lähtevien ruoan- ja elintarvikkeiden määrä on iso. Sovittiin, että Hirvasen koululta toimitetaan elintarvikkeita mahdollisimman paljon Hirvasen päiväkodille. Hirvasen koululla tehdään osa ruoanvalmistustehtävistä mm. salaattit, paistetaan kappaleruoat ja kypsennetään perunat ja pastat.</p> <p>Ruokalistaa päivitettiin jonkin verran niin, että se soveltuu uuteen toimintamalliin, huomioiden mm. henkilöstöresurssien ja laitekapasiteetin riittävyys. Kuten yleensäkin, niin ruokalistan suunnittelussa on huomioitu asiakasryhmät ja asiakkaiden toiveita ja mieltymyksiä = vain syöty ruoka ravitsee.</p> <p>Uusi työvuoro-ohjelma tuli käyttöön lokakuussa. Kaikille siivoojille hankittiin henkilökohtainen työpuhelin, koska työaikakirjautuminen tapahtuu kännykkäsovelluksella. Uuden työvuoro-ohjelman hankinta tuli ajankohtaiseksi kunnassa, koska iso osa vanhan ohjelman käyttäjistä siirtyi Hyvinvointialueelle ja sen myötä</p>	

	<p>tuli tarve hankkia taloudellisempi ohjelma. Uuden ohjelman käyttäjiä ovat ruoka- ja siivouspalvelu sekä varhaiskasvatus. Uuden ohjelman ymmärtäminen ja oppiminen oli aluksi melko haastavaa, mutta kaikki ovat oppineet käyttämään. Uusi ohjelma on sujuvoittanut paljon työvuorolistojen käsittelyä, koska kaikki toimii digitaalisesti.</p> <p>Sijaistilanne oli aika huono, varsinkin ruokapalvelussa, mutta pääasiassa joka sijaistamistilanne saatiin järjestettyä. Opiskelijarekryyn ei turvaututtu. Koulukeskuskeittiössä aloitti pidemmän työloman sijaisena kokiksi opiskeleva oppisopimusopiskelija.</p> <p>Maaliskuulle tuli kutsu ruokakasvatustyöryhmän palaveriin, mutta se peruttiin. Ravitsemuskasvatustyöryhmä ei enää koontunut. Se johtune siitä, että ravitsemusterapeutti ei ollut enää mukana. Ravitsemusasioita on kuitenkin käsitelty jonkin verran mm. kunnan Hyvinvointityöryhmässä.</p> <p>Valtakunnallisen kouluterveyskyselyn tulokset olivat Uuraisten kouluruoan osalta mahtavat: Kyselyyn vastasi 291 kuntaa / kaupunkia, Uurainen oli hienosti sijalla 10 ja 72,3 % koululaisista pitää kouluruokaa maultaan hyvänä.</p> <p>Koulukeskuskeittiön henkilökunta sai erityiskiitokset myös ystävällisestä ja joustavasta palvelusta.</p> <p>Kaikkien toimipaikkojen siivous toteutettiin kunnan omana työnä. Hirvasen koululla siivooja oli keittiössä lounastiskissä n. 1 ½ h / pv. Kyseinen siivousaikavaje ostettiin ulkopuoliselta toimijalta, joka siivosi aamuisin liikuntasalipäädyn. Aiemmin kouluavustaja siivosi kyseisen ajan, mutta nyt ei ollut sitä mahdollisuutta. Kyseinen tiskiapu on pakko järjestää keittiölle, koska yksi työntekijä ei riitä lounasjakelun aikana.</p> <p>Pidettiin siivousmitoitusten seurantalaveri mitoitettajan kanssa. Perussiivoukseen tuli siivospäiviä lisää, koska alkuperäinen mitoitus oli tehty liian suppeilla siivoustehtävillä. Ylläpitosiivousajat eivät muuttuneet.</p> <p>Siivouspalvelussa lisättiin palavereiden pitämistä niin, että keskusta-alueella pidettiin joitain poikkeuksia lukuun ottamatta kerran viikossa viikkopalaveri koko siivouspalvelun kuukausipalaverien lisäksi.</p> <p>Siivouksesta ei ole tullut negatiivista palautetta sen jälkeen, kun kaikki kohteet alettiin siivoamaan omana työnä.</p>
--	---

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2022	TA 2023	TP 2023
kustannusten maltillinen kehitys	tuotettujen aterioiden hinta €/ateria	3,33 €	3,32 €	3,33 €
	siivottavien neliöiden kustannukset / vuosi	26,59 €/m ² /v.	27,96 €/m ² /v.	26,94 €/m ² /v.
palvelutarpeen seuranta / järkevä tuottaminen	tuotettujen aterioiden määrä	292991	217948	208586
	siivousneliöt (ei huomioi siivouskertoja)	17 767 m ² (v.2022 valmistuneen siivousmitoituksen mukaiset neliöt)	14 836 m ²	14 836 m ²

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle:

Useamman työntekijän yhtäaikainen poissaolo tai äkillinen poissaolo voi aiheuttaa välillä tilanteita, joissa on haasteellista saada sijaisia. Ruokapalvelun kuudessa palvelukeittiössä työskennellään yksin ja sijaisjärjestelyt oli pakko saada hoidettua jotenkin.

Ruoanvalmistusmäärä on iso. Poikkeava tilanne esim. laiterikko, sähkön- tai vedenjakelun katko tai ongelma elintarvikkeiden toimituksessa voivat aiheuttaa hetkellisesti vaikeuksia ruoanvalmistamiseen.

Mahdolliset esim. maailmantilanteesta johtuvat hintojen korotukset voivat vaikeuttaa pysymistä määrärahojen puitteissa.

Sisäinen valvonta:

Uuden työvuoro-ohjelman käyttäminen ja työaikakirjaukset.

Siivouspalvelussa työnsujuvuuteen ja työilmapiiriin kiinnitetään vielä erityishuomiota ja tilanne onkin jo paljon parempi monenkin eri syyn takia.

Talouden toteumaa seurataan kuukausittain.

7600 Liikenneväylät

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA - muutok- set	TA 2023 muu- tosten jäl- keen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 570	1 600	0	1600	1075	-525
Toimintakulut	-282 390	-317 600	0	-317600	-304894	12706
Toimintakate	-280 820	-316 000	0	-316000	-303819	12181

Suunnitelmapoistot -233566 €

Laskennalliset erät €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Liikenneväylien hoidossa pyritään turvaamaan kuntalaisille turvallinen, esteetön, hyväkuntoinen ja viihtyisä liikenneympäristö. Uusien kaava-alueiden katujen ja tonttialueiden tiet sekä katuvalaistus rakennetaan valmiiksi ennen tonttien myyntiä ja pyritään huomioimaan myyntihinnoissa.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Katualueilla toteutettiin merkittäviä perusparannuksia. Hirvasen asemakaava-alueen katujen hiekkapäälysteisiä osuuksia perusparannettiin ja vilkkaimmin liikkennöityjä osuuksia asfaltoitiin. Hirvasen asemakaava-alueen ja Aittovuorenpolun katualueiden omistus siirrettiin toimituksien kautta kunnalle. Hiekkatiestön osalla ylläpitoon panostettiin lanauksilla ja suolauksilla hyvän hoitotason ja asukastyytyväisyyden saavuttamiseksi. Käyttötalousmenot sisältävät 53262 € avustuksina yksityisille, joista 45000 e on vuosittain myönnettäviä yksityisten kunnostusavustuksia ja 8262e käytettiin perusparannusavustuksiin Matomäentien ja Varvikon yksityisille kunnanvaltuuston 12.9.2022 päätöksen §31 mukaisesti. Uuraisten kunta päätti v. 2022 hyväksyä kesken toimintakauden urakoitsijahintojen noston. Taustalla oli poikkeuksellinen hintatason nousu valtakunnallisesti. Hintavaikutukset näkyivät myös kunnan käyttämien polttoaineiden, varaosien ja tiesuolan osalla. Sähkön hinnannousu ei toteutunut pahimman skenaarion mukaisesti ja katuvalaistuksen optimointia tehtiin, mikä näkyy sähkökulujen säästönä.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Toimivat ja turvalliset kulkuyhteydet, sujuvuus, viihtyisyys, vetovoima		
Kunnossapito	Mittari	Tavoitetaso 2023
	arviointikriteeri:	
Kevyen liikenteen väylät ja valaistus riittävät	Valitukset kunnossapidosta, yleisesti palautteet	Panostetaan kunnossapitoon määrärahojen puitteissa, reagoidaan välittömästi Kevyen liikenteen väylien valaistus riittävä
Onnettomuuksien määrän vähentäminen	Onnettomuuksien määrä	Minimoidaan onnettomuudet asianmukaisella kunnossapidolla.
Toteutuminen: Tietyömaat saatiin toteutettua turvallisesti, onnettomuuksia ei sattunut. Valituspalautteita saatiin kuitenkin jossain määrin.		

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Poikkeukselliset sääolosuhteet ja niiden aiheuttamat vauriot liikenneväyliin. Liukkaudentorjunta ja niiden aiheuttamat henkilövahingot. Määrärahojen puute, resurssien puute (ei ehditä reagoida tarpeeksi ajoissa). Käyttäjien oma toiminta.

7700 Puistot ja muut alueet

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA - muutok- set	TA 2023 muu- tosten jälke-	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	483	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-36 155	-52 080	0	-52080	-61540	-9460
Toimintakate	-35 672	-52 080	0	-52080	-61540	-9460

Suunnitelmapoisto -6689 €

Laskennalliset erät €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Puistojen ja leikkikenttien kunnossapito. Yleisten alueitten osalta pyritään luomaan kirkonkylän alueesta siisti ja viihtyisä ympäristö, johon panostettiin varaamalla määräraha materiaaleihin ja tarvikkeisiin n. 10 000e sekä määräaikaisen vihertyöntekijän palkkarahalla (12 kk, 50%) sekä vihertyöryhmän avulla. Projektityöntekijä toimi työnohjaajana, joka vastasi työllistämistukisista kasatun vihertyöryhmän toiminnasta. Ideoita ja viherrakentamiskohteita esiintyi huomattavasti määrärahaa enemmän, kun asioihin alettiin paneutumaan.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Heikkoon kuntoon päässeitä leikkikenttiä aletaan uudistamaan ja niiden säännölliseen ylläpitoon varattiin henkilöstöresurssia ja osaamista. Leikkikentät pidettiin turvallisina ja miellyttävänä käyttää. Kunnan keskustan ja haja-asutusalueiden puistoalueiden sekä kiinteistöjen viihtyisyyteen ja yleisilmeeseen panostettiin määräaikaistyövoiman avulla. Hiekoitukseen ja auraukseen kului määrärahoja enemmän kuin niihin oli varattu talousarviossa. Investointeihin oli varattu 10 000e pysäköintialueiden suunnitteluun, mutta Kuukanraitin näköalapaikan suunnitelmakustannukset jäivät n. 5000e, joka kunnanvaltuuston päätöksen 11.12.2023 § 58 mukaisesti siirrettiin käyttötalouspuolelle ja nostavat kustannuspaikan 70860 kaava-alueen puistot ja muut yleiset alueet kulurakennetta talousarvioon nähden.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä:		Viihtyisät ja turvalliset lähivirkistysalueet, uudistuvuus, viihtyisyys
Toimivat lähivirkistysalueet	Mittari arviointikriteeri: Asiakaspalaute	Tavoitetaso 2023 hyvin hoidetut ja huolletut alueet, leikkikenttien vuosittainen uusiminen
Toteutuminen Yleisten alueiden ja puistojen osalla tehty vihertyö sai erinomaista palautetta ja työn jälki näkyy heti katukuvassa. Leikkipuiston saneeraus onnistui ja sai hyvää palautetta.		

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Pienet henkilöstöressurit, jolloin määräaikaistarkastukset jäävät tekemättä ja voi syntyä onnettomuusriskejä. Riittämättömät määrärahat esim. vieraslajitorjuntaan ja tarvittavien välineuusimisten tekemiseen.

7800 Sorakuopat

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA - muutokset	TA 2023 muu- tosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	13 482	25 000	0	25000	34521	9521
Toimintakulut	-3 299		0	0	0	0
Toimintakate	10 183	25 000	0	25000	34521	9521

Suunnitelmapoistot 0 €

Laskennalliset erät €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Kunnalla on soranottoa paikkana Rajalan tila Höytiällä.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Sorakuoppa pyritään pitämään tuotannollisessa käytössä. Selvitettiin kalliolouhinnan kannattavuutta Rajalan tilalla ja alueelle haettiin uusi ympäristö- ja maanaineslupa, joka on voimassa v. 2033 saakka. Tämän myötä tulojen kasvu.

Tavoite	Mittari	TP 2022	TA 2023	TP 2023
- Maa-ainestenottoalue pidetään tuotannollisessa käytössä - Rajala	ottomäärä m ³ /vuosi 7088 v. 2022 32553 v 2023	e/vuosi 13500	25000	32410

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Ympäristövahingot soranoton yhteydessä sekä soranottoaikkojen lupa-asiat. Soranottoon soveltuvan maa-aineksen väheneminen. Vähäinen rakentaminen, jolloin menekkiä ei esiinny.

Sisäinen valvonta vuonna 2023:

Toimiala: Tekninen toimi

Sisäisen valvonnan painopistealueet:

- vuosisopimukset (ALVA, JS-Puhdistamo, Loimua, sopimusurakoitsijat)
- sähkösopimukset (kilpailuttaminen)
- vesihuoltolaitoksen maankäytösopimukset ja liittymäsopimukset, sopimukset vesihuoltolaitosten kanssa
- urakkasopimukset ja hankinta-asiakirjat
- muut tekniset toimen sopimukset

8000 Ympäristöjaosto

Toiminnan kuvaus: Ympäristönsuojelu on teknisen lautakunnan alaisen ympäristöjaoston tuloyksikkö, joka vastaa kunnan vastuulla olevista lakisääteisistä kunnan ympäristönsuojelun viranomaistehtävien hallinnosta ja hoidosta (Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta 1986/64). Uuraisten kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii ympäristöjaosto. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluu erityislaissa säädettyjen tehtävien lisäksi ympäristönsuojelun suunnittelu ja kehittäminen, ympäristön tilan seuranta, ohjaus ja neuvonta, lausunnot, esitykset ja aloitteet, ympäristönsuojelua koskeva tiedotus, valistus ja koulutus ja yhteistyön edistäminen. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on lupa- ja valvontaviranomaistehtävänsä lisäksi toimia paikallistason yleisen ympäristönsuojelun edunvalvojana.

Ympäristöjaosto vastaa lisäksi kunnan rakennusvalvonnan poikkeuslupakäsittelystä, joihin kuuluvat mm. huolehtiminen hyvän rakennustavan edistämisestä. Uuraisten kunta kuuluu Jyväskylän seutukuntaan ja on mukana yhteisesti hyväksytyssä seudun rakennemallin toteuttamisessa. Rakennemallissa käsitellään asumista, liikennettä ja maankäyttöä seudullisesta näkökulmasta. Lisäksi Uurainen on mukana alueellisessa MAL-hankkeessa.

Hyvinvointialue-muutosten myötä vuoden 2023 ympäristötoimen alaisuuteen siirtyy Peruspalvelulautakunnan alaisuudesta 080205 Ympäristöterveydenhuolto sekä 080206 Löytöeläimet. Ympäristöterveydenhuollon palvelut tuotetaan yhteistoiminta-alueella, jonka tehtävien hoitamisesta vastaa Jyväskylän kaupunki. Ympäristöterveydenhuollon toimielimenä ja viranomaisena toimii Jyväskylän seudun ympäristöterveyslautakunta. Kustannukset jakautuvat terveys- ja elintarvikevalvonnan, eläinlääkintähuollon ja pieneläinpäivystyksen kustannuksiin. Löytöeläimet-kustannuspaikka sisältää eläinten tilapäisten hoidon järjestämiskulut Uuraisten kunnassa (sopimus T:mi Sanna Moilanen kanssa).

8200 Ympäristötoimi

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA - muutok- set	TA 2023 muu- tosten jäl- keen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	35 058	59 000	0	59000	53532	-5468
Toimintakulut	-143 060	-247 330	0	-247330	-266372	-19042
Toimintakate	-108 002	-188 330	0	-188330	-212840	-24510

Suunnitelmapoistot 0 €

Laskennalliset erät €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja, ympäristösihteeri, rakennustarkastaja

Rakennusvalvonta

Toiminnan kuvaus: Vastaa maankäyttö- ja rakennuslain sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukaisista rakentamiseen liittyvistä lupa-asioista, neuvonnasta ja valvonnasta.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Rakennusvalvonnan ostopalvelusopimus Saarijärven kanssa on saatu muutettua toistaiseksi jatkuvaksi, joka helpottaa toimintaa ja sen riskejä. Ostopalvelusopimus kattaa rakennustarkastajan työpanosta, sekä avustavien tehtävien osalta toimistosihteerin työt. Kunnassa jatkettiin rakennusrekisterityötä, jossa kunta tarvitsee myös rakennusvalvonnan osaamista Saarijärveltä. Kunnan kiinteistörekisterin ajan tasalle saattamista edistettiin yhteistyöllä Saarijärven kanssa, sekä osittaisella ostopalvelulla konsultilta.

Lupien sähköinen hakeminen Lupapisteen kautta on tällä hetkellä 99 prosenttista, mutta rakennustarkastajaa työllistää hakemusten täytössä avustaminen ja ohjeistaminen, vaikka pdf-muotoisia ohjeita on laadittu ja ne löytyvät rakennusvalvonnan nettisivuilta. Sähköinen asiointi ja palvelu ovat saaneet pääsääntöisesti kiitosta asiakkailta. Vuoden 2017 alusta pysyvästi säilytettävät rakennusluvut on tullut arkistoida sähköisesti Lupapisteen kautta (Arkistolaitoksen päätös 13.5.2016). Arkistointiprosessin käynnistäminen on viivästynyt resurssipuutteen vuoksi, mutta tätä työtä edistettiin yhteistyössä Saarijärven kanssa. Tavoitteena on saada käyttöön myös sähköisten asiakirjojen ostopalvelu Lupapisteesä. Rakentamisen osalta vuosi 2023 oli hiljainen, lähinnä maailmantilanteesta ja kustannusten hintatason noususta johtuen. Myös tonttikaupat olivat vähäisiä. Rakennusvalvonnan tulot jäivät alle suunnitellun.

Lupamäärät:

- rakennus- ja toimenpideluvat, toimenpideilmoitukset 60 kpl
- omakotitalot 7 kpl
- purkamiset, jatkoajat, maisematyöt 9 kpl
- katselmuksia 155 kpl

Vuoden 2023 suurimpia kohteita olivat S-Market ja lentokone hotelli (Jetset Crew Oy).

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Joustavat rakennusvalvontapalvelut; inhimillisyys, sujuvuus, uudistuvuus		
	Arviointikriteeri:	Tavoitetaso 2023
	1. Joustavat rakennusvalvonnan asiakaspalvelut ja palveluiden saavutettavuus	Aikaan ja paikkaan sitomaton lupien haku ja neuvontapyyntö, toimivat sähköiset palvelut
	2. Matalan kynnyksen asiointi	Asiakaslähtöinen kanssakäyminen ja hyvä asiakaspalvelu
	3. Tasapuolinen kohtelu	Samat käsittelyajat ja perustellut päätökset kaikille, lakien ja määräysten noudattaminen ja soveltaminen samalla tavalla (tulkintojen yhtenäistäminen lähikuntien rakennusvalvontojen kanssa)
<p>Toteutuminen: Sähköisestä asioinnista pääosin hyvää palautetta. Rakennusvalvonnan ostopalvelu toimii hyvin, lupien käsittely sujuvaa. Lupamäärät jäivät alle suunnitellun maailmantilanteesta johtuen.</p>		

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Keskeinen riski on ostopalvelusopimuksen onnistuminen Saarijärven kaupungin kanssa. Riskinä on pieni henkilöstöresurssi esim. ennakoimattomissa keskeytystilanteissa. Mikäli ostopalvelusopimus päättyisi, Uuraisten kunta on suurien haasteiden edessä ammattitaitoisen rakennustarkastajan ja toimistosihteerin rekrytoinnin osalta. Vanhat keskeneräiset ja korjausta vaativat asiat eivät etene ja lisäävät työntekijän henkistä kuormitusta.

Ympäristönsuojelu

Toiminnan kuvaus: Ympäristötoimen tehtävänä on edistää ja valvoa ympäristönsuojelun toteutumista sekä kehittää viihtyisää asuinympäristöä. Yksikön viranomaistehtäviä ovat lupien ja ilmoitusten käsittely, lausunnot muille viranomaisille sekä valvonnat. Lisäksi seurataan ympäristön tilaa sekä opastetaan kuntalaisia ja yrityksiä ympäristönsuojeluasioissa.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Toiminnan painopiste on viime vuosina siirtynyt lupien valmistelusta ja päätösten teosta enemmän valvontaan (n. 50 % työajasta). Maa-aines- ja ympäristölupien määrät vaihtelevat vuosittain, kun aiemmin uusia maa-aineslupia on ollut useita vuodessa. Samalla yksittäisen maa-aineslupan maa-aineksen kokonaisottomäärä on kasvanut. Keskimäärin 15 % jää muulle ympäristöviranomaiselle kuuluviin lainvaatimiin tehtäviin. Ympäristötoimessa on 60 % työaikaresurssi kokoaikatyöstä.

Ympäristönsuojelulain uudistuksen myötä painopiste on siirtynyt voimakkaammin valvontatyöhön, jonka tulee olla suunnitelmallista ja säännöllistä. Lain vaatima Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma ja -ohjelma on laadittu 2022, jonka mukaisesti on ympäristöluvanvaraisia, rekisteröityjä ja ilmoituksenvaraisia toimijoita valvottu. Valvontaohjelmaa tarkastetaan ajantasalle vuosittain. Valvontasuunnitelmaan perustuvasta valvonnasta peritään ympäristönsuojelutaksan mukaisia valvontamaksuja, joilla voidaan kattaa osin ympäristönsuojeluyksikön kustannuksia. Ympäristönsuojelun tulot toteutuivat hieman paremmin talousarvioon nähden. Lupamäärät ovat kasvussa sekä maa-aines- että ympäristölupien osalta edellisvuosien tilaisten vuosien jälkeen.

Laadittu pohjavesialueiden suojelusuunnitelma on hyvänä pohjavesialueiden maankäytön suunnittelussa ja suojelutoimenpiteiden toteuttamisessa. Suunnitelman toimenpideohjelma päivitetään säännöllisesti ja vuoden 2023 aikana Pohjavesien suojelusuunnitelman päivittämistä aloitettiin. Valvontakohteet ja riskialueet kunnassa on lisätty LOUHI-karttapalvelun tasoihin, jotka ovat nähtävillä koko teknisellä toimella. Näitä tulee päivittää muutosten myötä.

Uuraisten kuntaan on rakentunut laajalle alueelle vesi- ja viemäriverkosto osuuskuntien toimesta. Verkostojen toiminta-alueiden vahvistamisen jälkeen on mahdollista hakea vapautusta liittymisestä viemäriin ja/tai talousveteen. Vapautuksen myöntää kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Verkoston ulkopuolelle jääviä kiinteistöjä opastetaan rakennusvalvonnan kanssa jätevesiasetuksen vaatimusten mukaisten kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien toteuttamisessa. Vuonna 2023 ympäristötoimessa tehtiin jätevesijärjestelmien valvontaa ja neuvontaa sekä annettiin lausuntoja uusien jätevesijärjestelmien luvituksessa.

Uuraisten vesistöjen tilan seuranta tehdään resurssien mukaan. Nauttiais- ja Kaijanjärven tilaa on seurattu säännöllisesti vuosittain ja vuonna 2023 käynnistettiin Nauttiainen-järven kunnostushanketta, johon haettiin avustusta vuodelle 2024. Uuraisten kunta liittyi Keski-Suomen Vesi ja Ympäristö ry:n kuntajäseneksi vuoden 2023 alusta. Tätä kautta saadaan lisätukea esimerkiksi vesistökuunnostushankkeisiin ja hankeavustusten hakuun.

Vieraskasvilajien torjuntatyöhön ympäristönsuojelun osalta varauduttiin 3000e suuruisella määrärahalla. Tekninen toimi on varannut määrärahoja määräaikaisen vihertyöntekijän palkkaamiseen, jonka työnkuvaan on sisällytetty vieraskasvilajien torjuntatyön ohjaamista. Kurturuusut kaivettiin suurimmalta osin

kokonaan pois ja osittain näännytettiin v.2022. Samalla kartoitettiin myös muiden vieraslajien esiintymiä kunnan omistamilla kiinteistöillä.

Uuraisten kunta on osakas Sammakkokangas Oy:ssä, joka hoitaa kunnan jätehuollon. Viranomaistehtävät hoitaa Sydän-Suomen jätelautakunta. Ympäristönsuojelu hoitaa jätehuollon valvontatehtäviä.

Ympäristösihteeri oli mukana valmistelemassa ilmastokoordinaattori-hanketta ja ympäristöministeriöltä haettiin avustusta ilmastosuunnitelman tekemiseen, 4 kunnan yhteisen ilmastokoordinaattorin palkkaamiseksi. Ilmastosuunnitelman teko oli uuden ilmastolain mukaan pakollinen viimeistään seuraavalla valtuustokaudella. Ilmastokoordinaattori aloitti marraskuussa Uraisilla (konsernipalveluiden työntekijänä)

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Joustavat ympäristönsuojelupalvelut; inhimillisyys, sujuvuus, uudistuvuus		
	<p>Mittari arviointikriteeri:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ympäristö-, maa-aines-lupahakemusten, ilmoitusten ja hakemusten käsittely joustavasti 2. Ympäristön hyvän tilan ylläpitäminen 3. Asiantuntijuus 	<p>Tavoitetaso 2023</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lupakäsittelyt, vi- ranhaltijapäätökset, rekisteröinnit käsitellään niin pikaisesti kuin hallintolain kautta on mahdollista 2. Valvonta- ja tarkastuskäynnit valvontasuunnitelman mukaisesti, sekä tarpeen mukaan tehtävät jäte-, maa-aines-, YSL- ja vesilain mukaiset tarkastukset 3. Lupavalmistelu, lausuntojen anto, neuvonta ja ohjaus, aloitteet, selvitykset, yhteistyö
<p>Toteutuminen Valvontakäynnit suoritettiin suunnitellusti ja vireillä olevat luvat ja ilmoitukset saatiin käsiteltyä sujuvasti. Muita tarkastuskäyntejä tehtiin koronatilanteen salliessa. Isompien projektien, kuten vesiensuojeluhankkeiden, valvontasuunnitelman ja pohjavesiensuojelusuunnitelman päivittäminen ym. viivästyi valvontatyön ja henkilöstöjärjestelyjen vuoksi. Koulutuksiin osallistuttiin työtilanteen salliessa.</p>		

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Keskeisin riski tavoitteiden saavuttamiselle on henkilöstöressurssin niukkuus työtehtävien lisääntyessä, lakien ja säädösten uudistuessa ja mm. luparajojen toimivaltarajojen muuttuessa, valvontaohjelman ja -suunnitelman toteuttaminen. Ilmastoasioiden eteenpäinvieminen ja muiden projektien edistämien normaalien työtehtävien lisäksi.

Sisäinen valvonta:

Toimiala: Ympäristötoimi

Suunnitellun sisäisen valvonnan painopistealueet:

- rakennuslupa-asiakirjat
- ympäristötoimen asiakirjat
- Ympäristöterveydenhuollon ja löytöeläinten sopimusasiakirjat

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

(sis. Sisäiset ja ulkoiset erät)

euro

euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama muutoksen jälkeen	Poikkeama %
Toimintatulot	6 015 524	0	6 015 524	6 623 943,07	608 419,07	10,1
Myyntitulot	2 265 858		2 265 858	2 389 291,66	123 433,66	5,4
Maksutulot	173 600		173 600	183 484,57	9 884,57	5,7
Tuet ja avustukset	311 040		311 040	428 947,83	117 907,83	37,9
Muut toimintatulot	3 265 026		3 265 026	3 622 219,01	357 193,01	10,9
Valmistus omaan käyttöön			0		0,00	
Toimintamenot	-18 605 407	0	-18 605 407	-19 062 553,30	-457 146,30	2,5
Henkilöstömenot	-8 944 039		-8 944 039	-9 040 884,85	-96 845,85	1,1
Palvelujen ostot	-4 546 758		-4 546 758	-4 757 981,95	-211 223,95	4,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 644 251		-1 644 251	-1 575 851,27	68 399,73	-4,2
Avustukset muille	-528 600		-528 600	-498 785,13	29 814,87	-5,6
Muut toimintamenot	-2 941 759		-2 941 759	-3 189 050,10	-247 291,10	8,4
Toimintakate	-12 589 883	0	-12 589 883	-12 438 610,23	151 272,77	-1,2
Verotulot	7 016 000		7 016 000	6 830 582,15	-185 417,85	-2,6
Valtionosuudet	6 412 015		6 412 015	6 447 530,00	35 515,00	0,6
Rahoitustulot ja -menot:	2 500	0	2 500	-251 410,27	-253 910,27	-10156,4
Korkotulot muilta			0	138 570,75	138 570,75	
Muut rahoitustulot muilta	265 500		265 500	228 204,63	-37 295,37	-14,0
Korkomenot	-250 000		-250 000	-351 753,16	-101 753,16	40,7
Muut rahoitusmenot	-13 000		-13 000	-266 432,49	-253 432,49	1949,5
Vuosikate	840 632	0	840 632	588 091,65	-252 540,35	-30,0
Poistot ja arvonalentumiset	-1 229 018	0	-1 229 018	-1 122 876,49	106 141,51	-8,6
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 229 018		-1 229 018	-1 122 876,49	106 141,51	-8,6
Tilikauden tulos	-388 386	0	-388 386	-534 784,84	-146 398,84	37,7
Satunnaiset erät						
Satunnaiset kulut	0	0	0	-525 102,23	-525 102,23	-100,0

Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)	14 900		14 900	14 967,06	67,06	0,5
Varaustan lisäys(-) tai vähennys(+)						
Rahastojen lisäys(-) tai vähennys(+)						
Tilikauden yli- tai alijäämä	-373 486	0	-373 486	-1 044 920,01	-671 434,01	179,8

Verotulojen erittely

	Alkuperäinen ta- lousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muu- toksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot					
*Kunnan tulovero	5 605 000,00		5 605 000,00	5 487 570,46	-117 429,54
*Osuus yhteisöveron tuotosta	651 000,00		651 000,00	580 587,70	-70 412,30
*Kiinteistövero	760 000,00		760 000,00	762 423,99	2 423,99
Yhteensä	7 016 000,00	0,00	7 016 000,00	6 830 582,15	-185 417,85

Verotulot	Tp 2023	Tp 2022	Tp 2021
*Kunnan tulovero	5 487 570,46	11 473 597,70	10 895 436,93
*Osuus yhteisöveron tuotosta	580 587,70	993 104,26	1 088 942,14
*Kiinteistövero	762 423,99	771 573,62	719 170,17
Yhteensä	6 830 582,15	13 238 275,58	12 703 549,24

	Tulovero- pro- senti	Tulovero euro	Muutos-%
Verovuosi 2017	20,5	9 316 284	-1,19
Verovuosi 2018	20,5	9 540 836	2,41
Verovuosi 2019	21,5	10 346 217	8,44
Verovuosi 2020	21,5	10 234 513	-1,08
Verovuosi 2021	21,5	10 895 437	6,46
Verovuosi 2022	21,5	11 473 598	5,31
Verovuosi 2023	9,0	5 487 570	-52,17

Kiinteisöveroprosentit	2023	2022
*Yleinen	1,05	1,05
*Vakituinen asunto	0,48	0,48
*Muu asuinrakennus	1,20	1,20
*Rakentamaton rakennuspaikka	3,00	3,00
*Yleishyödyllinen yhteisö	0,00	0,00

Valtionosuuksien erittely

	Alkuperäinen ta- lousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muu- toksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Valtionosuudet					
*Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml. tasaukset				6 445 869	
*Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet				-595 123	
*Verotulomenetysten korvaus				596 784	
*Veronlykkäysten korvaus				0	
Yhteensä	6 412 015		6 412 015	6 447 530	35 515

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

INVESTOINNIT 2023					
euroa	Alkuperäinen menot talousar- vio	Talousarvio muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
YLEISHALLINTO					
90002 Laajakaistahanke	200 000		200 000	199 744	-256
SOSIAALI- ja TERVEYSTOIMI					
OPETUS- JA KULTTUURITOIMI					
94220 Kentän valaistu latu	170 000		170 000	141 481	-28 519
- tulot -51000	-51 000		-51 000	-35 000	16 000
94251 Ulkoilureitistöjen kunnostukset	0		0	0	0
* 94056Aittovuoren Frisbbeegolf-radan laajennus	10 000		10 000	10 198	198
* 94251 Luontopolun kunnostus	10 000		10 000	10 487	487
94045 Höytiän koulun jätevesijärjestel- män uudistaminen	50 000		50 000	16 677	-33 323
92051 Varhaiskasvatuksen ICT-ohjelmisto	52 000		52 000	38 242	-13 758
92031 Pikkulan piharemontti	40 000		40 000	20 230	-19 770
92032 Hirvasen päiväkodin muutostyö- suunnittelu	20 000		20 000	0	-20 000
92037 Oikarin Helman piha-aidat ja va- laistus	10 000	9 200	19 200	19 306	106
MUUT PALVELUT					
Tilapalvelu					
96410 Leikkikentän uusiminen	28 000		28 000	23 106	-4 894

96100 Yleiset tiet			0	0	0
96112 Pysäköintialueiden suunnittelu	10 000		10 000		-10 000
96113 * MAL-suunnitteluhankeraha kohteille	50 000		50 000	24 603	-25 397
96114 * Liityntäpysäköinnit (tulo 45000 puuttuu)	90 000		90 000	4 592	-85 408
- tulot	0		0	0	0
96200 Kadut					
96233 Hirvaskankaan asemakaavateiden perusparannus	100 000	30 000	130 000	150 405	20 405
96230 Bussiterminaalin muutostyöt	50 000		50 000		-50 000
96231 Sarkolan alueen uusi tiestö	70 000	15 000	85 000	86 718	1 718
96232 Rantatien saneeraus	40 000	22 300	62 300	68 979	6 679
96237 Keskipolku, uusi katu	150 000	72 600	222 600	470 511*	247 911
- tulot	-75 000	-75 000	-150 000	-214 015	-64 015
Asfaltoinnit					
96230 Kaavateiden asfaltoinnit	40 000	20 000	60 000	79 623	19 623
Vesilaitos			0		0
97121 Sarkolan alueen vesijohto Kloorauskaivon rakentaminen kirkonkylälle 15000	20 000	9 800	29 800	30 086	286
Keskisenraitin vesijohto 10000	15 000		15 000		-15 000
- tulot -5000	10 000		10 000		-10 000
97125 Vesilaitoksen selvitystyö	-5 000		-5 000		5 000
	20 000		20 000	9 950	-10 050
Viemärlaitos			0	0	0
97221 Sarkolan alueen viemäri	40 000	7 900	47 900	48 391	491
Keskisenraitin viemäri 10000	10 000		10 000		-10 000
- tulot -5000	-5 000		-5 000		5 000
Sisäkaivojen vaihdot ja sujutus 30000	30 000		30 000		-30 000
Haja-asutusalueen vesihuolto				0	0
97710 Tontit ym. maa-al.					
*ostomenot	0		0	1 284	1 284
*myynnit	0		0		0
*myynnin kirjanpitoarvo				-7 148	-7 148
Osk Lanne- VESI-jäsenmaksun palautus	0		0	-90	-90
Koy Uuraisten Virastotalo (os.hankinta)			0	32 268	32 268
NETTOMENOT YHTEENSÄ	1 199 000	111 800	1 310 800	1 230 629	-80 171
Investointimenot yhteensä	1 335 000	186 800	1 521 800	1 486 791	-34 919
Investointitulot yhteensä	-136 000	-75 000	-211 000	-256 163	-45 253
Investoinnit, nettomenot yht.	1 199 000	111 800	1 310 800	1 230 629	-80 171

*Keskisenraitin bruttokustannukset ovat 470 511 euroa, josta Keskimaa on maksanut 214 015 euroa. Kunnan osuus kustannuksista on 256 496 euroa.

Investointien sisältö tarkemmin:

Yleishallinto: Laajakaistahanke. Ostettu 999 kpl Uuraisten Valokuituverkot Oy:n osakkeita Uuraisten kunnalle Verkko-osuuskunta Kuuskaistalta.

Opetus- ja kulttuuritoimi:

Valaistun ladun rakentaminen

Urheilukentän ympäristöön tehtiin syksyllä 2023 uusi valaistulatu, joka kiertää lähelle uutta S-Marketia. Maaurakoinnin suoritti Kaivutyö Salmela Oy. Keväällä 2024 asennetaan vielä valaisinpylväät ja valaisimet. Maajalat ja kaapeloinnit ovat valmiit.

Hiihtostadionin/frisbeegolfradan rakennustyöt
Toteutuivat suunnitellusti.

Höytiän koulun jätevesijärjestelmä

Kesällä 2023 suunnitelmien mukaiset umpisäiliöt asennettu Kaivutyö Salmelan toimesta keltaisen koulun alapuolella olevaan rinteeseen. Hanke toteutui aikataulussa. Tyhjennysrytmi kuukauden välein lokapalveuilta.

Varhaiskasvatuksen Daisy -tietojärjestelmähankinta toteutui suunnitellusti.

Päiväkoti Pikkulan pihan perusparannus

Syksyllä 2023 pikkulan Hippiäisten sisäpihalla tehtiin perusparannusta, jossa osittain myös uusittiin rakennuksen sadevesi- ja salaojajärjestelmiä toimivammiksi. Pihaan tuli myös muutaman kymmenen neliön asfaltointi. Työn suoritti Kaivutyö Salmela Oy.

Päiväkoti Oikarin helmen piha aitojen ja valaistuksen uusiminen

Syyslomaviikolla uusittiin kaikki päiväkodin puuaidat metallisiin aitoihin. Alueelle lisättiin kulkuportteja hoitohenkilökunnan toiveesta samalla. Itse aitojen asennus toteutettiin kunnan omana työnä. Valmistui aikataulussa.

Yleiset tiet ja kadut:

Lähileikkikentän uusiminen

Vuoden 2023 määrärahoista tilattu aidat, sekä leikkivälineet Mansikkamäen leikkikentän perusparannukseen. Työ toteutuu 2024 keväällä. Tarkoitus toteuttaa kunnan omana työnä, lukuun ottamatta kaivutöitä.

Asfaltointiin käytettiin rahaa 79 622 euroa.

Peab toteutti asfaltointeja syyskesällä 2023. Seuraavat kohteet saivat uuden pinnan:

- Keskiensraitti ja sille johtavat kevyenliikenteenväylät
- Urheilutie, sekä huoltorakennuksen piha
- Pikkulan sisäpiha (hippiäiset)
- Hirvasen alueella muutama kohde
- Keskustaajamassa useampi korjaus/paikkauskohde

MAL kohteiden suunnittelu/kevyen liikenteen väylä

Rakennus- ja perusparannuskohteita olivat:

- Hirvaskankaan kaavatiet
Kaavateitä perusparannettiin kesällä 2023 (Salmela) sekä tiealueita raivattiin (Marko Salminen).
- Sarkolan alueen tiestö
Valmistui joulukuussa 2023
- Keskisenraitin rakentaminen
Valmistui ajallaan lokakuussa 2023, urakoitsijana Destia Oy
- Rantatien saneeraus ja valaistus
Valmistui loppuvuonna 2023

Vesi- ja Viemärlaitos:

Sarkolan alueen vesijohto ja viemäri

Valmistui urakoitsijan toimesta samalla, kuin koko muukin alue. Pumppaamon asennus kunnan omana työnä.

Keskisenraitin vesijohto ja viemäri

Valmistui aikataulussa kesällä 2023

Maanhankinta:

Tontit ym. alueet

Myyty 51.000 m² määräala Keski-Hirvan tilasta Karlog Oy:lle

Saatu lahjakirjalla Kolmio 892-405-2-42 tila, 0,6420 ha, Sisko Lahtelalta

Rahoitusosan toteutumisen 2023

euroa	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Poikkeama %
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	840 632	0	840 632	588 092	-252 540	-30,0
Satunnaiset erät				-525 102		
Tulorahoituksen korjauserät	-45 000		-45 000	-15 000	30 000	-66,7
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-1 335 000	-186 800	-1 521 800	-1 486 791	35 009	-2,3
Rahoitusosuudet inv.menoihin	136 000	75 000	211 000	35 000	-176 000	
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	45 000	-45 000	0	221 162	221 162	
Toiminta ja investoinnit, netto	-358 368	-156 800	-515 168	-1 182 640	-667 472	129,6
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset muille			0	0	0	0,0
Antolainasaamisten vähennykset muilta			0		0	
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 000 000		3 000 000	2 600 000	-400 000	-13,3
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 025 000		-1 025 000	-948 228	76 772	-7,5
Lyhytaikaisten lainojen muutos			0	0	0	0,0
Oman pääoman muutokset			0	0	0	
Vaikutus maksuvalmiuteen	1 616 632	-156 800	1 459 832	469 133	-990 699	-67,9

Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta 2023

KÄYTTÖTALOUSOSA	Menot			Tilinpäätös		Tulot		Tilinpäätös		Poikkeama	
	Alkup. Ta-lousarvio	Ta- muutos	Muutettu ta-lousarvio	Tilinpäätös	Poikkeama	Alkup. Ta-lousarvio	Ta- muutos	Muutettu ta-lousarvio	Tilinpäätös		
Valtuusto ja konsernijohto	N	-877 450	0	-877 450	-721 307	156 143	0	0	-877 450	-721 307	156 143
*Yleishallinto	N	-1 021 120	0	-1 021 120	-876 757	144 363		-1 021 120	-876 757	144 363	
*Maa- ja metsätilat	N	200 310		200 310	170 995	-29 315		200 310	170 995	-29 315	
*Maanmäytön suunnittelu	N	-56 640		-56 640	-15 545	41 095		-56 640	-15 545	41 095	
Konsernipalvelut	N	-728 570	0	-728 570	-783 249	-54 679	0	-728 570	-783 249	-54 679	
*Keskusvirasto	N	-670 390		-670 390	-664 343	6 047		-670 390	-664 343	6 047	
*Henkilöstöhallinto	N	-58 180		-58 180	-118 906	-60 726		-58 180	-118 906	-60 726	
Peruspalvelutk	N	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
*Sosiaalipalvelut	N	0		0	0	0		0	0	0	
*Vanhustyö	N	0		0	0	0		0	0	0	
*Toimeentuloturva	N	0		0	0	0		0	0	0	
*Terveystieteidenhuolto	N	0		0	0	0		0	0	0	
Sivistystk	N	-10 901 455	0	-10 901 455	-10 932 592	-31 137	0	0	-10 901 455	-10 932 592	-31 137
*Sivistystoimi	N	-94 840		-94 840	-95 058	-218		-94 840	-95 058	-218	
*Perusopetus	N	-6 262 104	0	-6 262 104	-6 496 747	-234 643		-6 262 104	-6 496 747	-234 643	
*Varhaiskasvatus	N	-3 632 486	0	-3 632 486	-3 484 469	148 017		-3 632 486	-3 484 469	148 017	
*Muu opetustoimi	N	-76 550		-76 550	-75 762	788		-76 550	-75 762	788	
*Joukkoliikenne	N	-12 000		-12 000	-16 994	-4 994		-12 000	-16 994	-4 994	
*Kirjasto	N	-236 180		-236 180	-229 841	6 339		-236 180	-229 841	6 339	
*Kulttuuritoimi	N	-72 970		-72 970	-55 686	17 284		-72 970	-55 686	17 284	
*Nuorisotoimi	N	-132 540		-132 540	-136 470	-3 930		-132 540	-136 470	-3 930	
*Liikuntatoimi	N	-381 785	0	-381 785	-341 565	40 220		-381 785	-341 565	40 220	
Tekninen ltk	N	-82 608	0	-82 608	-1 462	81 146	0	0	-82 608	-1 462	81 146
*Hallinto ja muu toiminta	N	-170 330		-170 330	-244 675	-74 345		-170 330	-244 675	-74 345	
*Pelastustoimi	N	0		0	-532	-532		0	-532	-532	
*Vesihuoltolaitos	N	-75 892		-75 892	-12 803	63 089		-75 892	-12 803	63 089	
*Tuki- ja tilapalvelut	N	695 024	0	695 024	800 226	105 202		695 024	800 226	105 202	
*Liikenneväylät	N	-316 000	0	-316 000	-303 819	12 181		-316 000	-303 819	12 181	
*Puistot ja muut alueet	N	-52 080		-52 080	-61 540	-9 460		-52 080	-61 540	-9 460	
*Sorakuopat	N	25 000		25 000	34 521	9 521		25 000	34 521	9 521	
*Ympäristötoimi	N	-188 330		-188 330	-212 840	-24 510		-188 330	-212 840	-24 510	
Käyttötalouden yhteensä		-12 590 083	0	-12 590 083	-12 438 610	151 473	0	0	-12 590 083	-12 438 610	151 473

TULOSLASKELMAOSA	Menot Al- kup. Talous- arvio	Ta- muutos	Muutettu ta- lousarvio	Tilinpäätös	Poikkeama	Tulot Al- kup. Talous- arvio	Ta- muu- tos	Muutettu ta- lousarvio	Tilinpäätös	Poikkeama
*Verotulot	B					7 016 000		7 016 000	6 830 582	-185 418
*Valtionosuudet	B					6 412 015		6 412 015	6 447 530	35 515
*Korkotulot	B							0	138 571	138 571
*Muut rahoitustulot	B					265 500		265 500	228 205	-37 295
*Korkomenot	B	-250 000		-250 000	-351 753					-101 753
*Muut rahoitusmenot	B	-13 000		-13 000	-266 432					-253 432
Tuloslaskelmaosa yhteensä		-263 000	0	-263 000	-618 186	13 693 515	0	13 693 515	13 644 888	-48 627

INVESTOINTIOSA	Menot Al- kup. Talous- arvio	Ta- muutos	Muutettu ta- lousarvio	Tilinpäätös	Poikkeama	Tulot Al- kup. Talous- arvio	Ta- muu- tos	Muutettu ta- lousarvio	Tilinpäätös	Poikkeama	
Ylsishallinto Laajakaista-hanke	B	-200 000	0	-200 000	-199 744	256			0		
Kentän valaistu latu	B	-170 000		-170 000	-141 481	28 519	51 000	51 000	35 000	-16 000	
Aitovuoren Frisbeegolf-rata	B	-10 000	0	-10 000	-10 198	-198			0		
Luontopolun kunnostus	B	-10 000		-10 000	-10 487	-487	0	0	0		
Höytiän jätevesijärjestelmä	B	-50 000		-50 000	-16 677	33 323			0		
Varhaiskasvatuksen ICT	B	-52 000		-52 000	-38 242	13 758			0		
Pikkulan piharemontti	B	-40 000		-40 000	-20 230	19 770			0		
Hirvasen pv-kodin muutostyöt	B	-20 000	0	-20 000	0	20 000			0		
Oikarin Helmen piha-aidat ja valaistus	B	-10 000	-9 200	-19 200	-19 306	-106			0		
Lähileikkikentän uusiminen, yksi ker- rallaan	B	-28 000		-28 000	-23 106	4 894			0		
Pysäköintialueen suunnittelu	B	-10 000		-10 000	0	10 000			0		
MAL suunnitteluraha kohteille	B	-50 000		-50 000	-24 603	25 397			0		
Liityntäpysäköinnit	B	-90 000		-90 000	-4 592	85 408			0		
Hirvaskankaan asemakaavatiet	B	-100 000	-30 000	-130 000	-150 405	-20 405			0		
Bussiterminaalien muutostyöt	B	-50 000		-50 000	0	50 000			0		
Sarkolan alueen uusi tiestö	B	-70 000	-15 000	-85 000	-86 718	-1 718			0		
Rantatien saneeraus	B	-40 000	-22 300	-62 300	-68 979	-6 679			0		
Keskisenraitti, uusi katu	B	-150 000	-72 600	-222 600	-470 511	-247 911	75 000	75 000	150 000	214 015	64 015
Asfalttoinnit	B	-40 000	-20 000	-60 000	-79 623	-19 623			0		
Sarkolan alueen vesijohto	B	-20 000	-9 800	-29 800	-30 086	-286			0		
Kloorauskaivon rakentaminen	B	-15 000		-15 000	0	15 000			0		

UURAISTEN KUNTA ▪ Tilinpäätös 2023

Keskisenraitin vesijohto	B	-10 000		-10 000	0	10 000	5 000		5 000	0	-5 000
Vesilaitoksen selvitystyö	B	-20 000		-20 000	-9 950	10 050				0	
Sarkolan alueen viemäri	B	-40 000	-7 900	-47 900	-48 391	-491				0	
Keskisenraitin viemäri	B	-10 000		-10 000	0	10 000	5 000		5 000	0	-5 000
Sisäkaivojen vaihdot ja sujutus	B	-30 000		-30 000	0	30 000				0	
Tontit ym. maa-al.	B		0	0	-1 284	-1 284	0		0	7 148	7 148
Osakkeet	B				-32 268	-32 268				90	90
Investoinnit yhteensä		-1 335 000	-186 800	-1 521 800	-1 486 881	34 919	136 000	75 000	211 000	256 253	45 163

RAHOITUSOSA	Menot Al- kup. Talous- arvio	Ta- muutos	Muutettu ta- lousarvio	Tilinpäätös	Poikkeama	Tulot Al- kup. Talous- arvio	Ta- muu- tos	Muutettu ta- lousarvio	Tilinpäätös	Poikkeama	
Antolainauksen muutokset											
*Antolainasaamisten lisäykset	B										
*Antolainasaamisten vähennykset	B										
Lainakannan muutokset											
*Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B					3 000 000		3 000 000	2 600 000	-400 000	
*Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	-1 025 000		-1 025 000	-948 228	76 772					
*Lyhytaikaisten lainojen muutos	B										
Oman pääoman muutokset											
Vaikutus maksuvalmiuteen											
Rahoitusosa yhteensä		-1 025 000	0	-1 025 000	-948 228	76 772	3 000 000	3 000 000	2 600 000	-400 000	
YHTEENSÄ		-15 213 083	-186 800	-15 399 883	-15 491 905	-92 022	16 829 515	75 000	4 314 432	4 062 530	-251 992

B=brutto

Tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma (ulkoinen)

	<u>2023</u> euroa		<u>2022</u> euroa
Toimintatuotot			
*Myyntituotot	1 017 343,24		1 125 032,78
*Maksutuotot	183 484,57		858 008,51
*Tuet ja avustukset	428 947,83		605 472,88
*Muut toimintatuotot	1 221 211,68	2 850 987,32	903 533,40
			3 492 047,57
Valmistus omaan käyttöön		0,00	0,00
Toimintakulut			
*Henkilöstökulut			
	-7 432		
Palkat ja palkkiot	018,17		-9 386 204,19
Henkilösivukulut			
	-1 440		
Eläkekulut	452,86		-1 829 193,03
Muut henkilösivukulut	-168 413,82		-322 862,20
	-3 414		-12 044
*Palvelujen ostot	236,06		126,63
	-1 547		
*Aineet, tarvikkeet ja tavarat	648,74		-1 607 638,34
*Avustukset	-498 785,13		-747 098,69
*Muut toimintakulut	-788 042,77	-15 289 597,55	-867 263,71
			-26 804 386,79
Toimintakate		-12 438 610,23	-23 312 339,22
Verotulot		6 830 582,15	13 238 275,58
Valtionosuudet		6 447 530,00	10 831 575,00
Rahoitustuotot ja -kulut			
*Korkotuotot	138 570,75		3 754,24
*Muut rahoitustuotot	228 204,63		182 337,30
*Korkokulut	-351 753,16		-116 776,23
*Muut rahoituskulut	-266 432,49	-251 410,27	-252 523,14
			-183 207,83
Vuosikate		588 091,65	574 303,53
Poistot ja arvonalentumiset			
*Suunnitelman mukaiset poistot	-1 122 876,49		-1 143 260,16
*Arvonalentumiset	0,00		-214 100,00
Tilikauden tulos		-534 784,84	-783 056,63
Satunnaiset erät			
*Satunnaiset kulut		-525 102,23	0,00
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		14 967,06	14 967,06
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-1 044 920,01	-768 089,57

Rahoituslaskelma

euro

	2023		2022
	euroa		euroa
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	588 091,65		574 303,53
Satunnaiset erät	-525 102,23		
Tulorahoituksen korjauserät	-15 000,00	47 989,42	-74 211,78
			500 091,75
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-1 486 791,00		-1 011 321,75
*käyttöomaisuuden luovutus	0,00		-33 980,66
Rahoitusosuudet investointimenoihin	35 000,00		32 000,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	221 163,00	-1 230 628,00	197 800,66
			-815 501,75
Toiminnan ja investointien rahavirta		-1 182 638,58	-315 410,00
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	-74 863,37		0,00
Antolainasaamisten vähennys		-74 863,37	0,00
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		4 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-971 277,34		-4 836 135,34
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 623 049,67	1 651 772,33	0,00
			-836 135,34
Oman pääoman muutokset		0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset			
*Ay-jäsenmaksujentili	0,00		5 500,84
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 673,04		2 426,05
Vaihto-omaisuuden muutos	5 840,00		2 416,92
Saamisten muutos	572 763,34		58 061,88
Korottomien velkojen muutos	-661 445,11	-81 168,73	999 464,77
			1 067 870,46
Rahoituksen rahavirta		1 495 740,23	231 735,12

Rahavarojen muutos		313 101,65		-83 674,88
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	5 621 621,62		5 308 519,97	
Rahavarat 1.1.	5 308 519,97	313 101,65	5 392 194,85	-83 674,88

*- rivejä lisätty raportin(Rahoituslaskelma 01.01.2022-31.12.2022) mukaan

TASE

VASTAAVAA	2023	2022
	euroa	euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Muut pitkävaikutteiset menot	179 943,17	258 873,01
	<u>179 943,17</u>	<u>258 873,01</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	3 199 330,27	3 205 194,27
Rakennukset	13 623 305,38	14 178 509,44
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 693 488,90	3 147 376,91
Koneet ja kalusto	41 615,33	63 327,67
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	8 571,57
	<u>20 557 739,88</u>	<u>20 602 979,86</u>
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	2 363 609,76	2 879 010,03
Muut lainasaamiset	483 978,27	778 978,27
Muut saamiset	424 524,31	424 524,31
	<u>3 272 112,34</u>	<u>4 082 512,61</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	4 977,06
	<u>0,00</u>	<u>4 977,06</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Muu vaihto-omaisuus	228 434,07	234 274,07
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	0,00	74 863,37
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	284 363,84	634 047,21
Lainasaamiset	0,00	25 682,54
Muut saamiset	134 768,17	115 438,42
Siirtosaamiset	68 717,26	285 444,44

	487 849,27	1 135 475,98
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	4 098 348,87	3 960 246,68
	<u>4 098 348,87</u>	<u>3 960 246,68</u>
Rahat ja pankkisaamiset	1 523 272,75	1 348 273,29
VASTAAVAA YHTEENSÄ	30 347 700,35	31 627 612,56
VASTATTAVAA	2023	2022
	euroa	euroa
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	7 196 475,21	7 332 535,54
Muut omat rahastot	3 248 637,79	3 248 637,79
Edellisten tilikausien ylijäämä(alijäämä)	1 244 190,56	2 012 280,13
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 044 920,01	-768 089,57
	<u>10 644 383,55</u>	<u>11 825 363,89</u>
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	456 495,40	471 462,46
	<u>456 495,40</u>	<u>471 462,46</u>
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	311 187,00	937 187,00
	<u>311 187,00</u>	<u>937 187,00</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	3 525,00	9 025,84
Muut toimeksiantojen pääomat	2 196,82	0,00
	<u>5 721,82</u>	<u>9 025,84</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 177 268,95	13 148 546,29
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	341 006,58	314 750,78
Siirtovelat	9 587,97	11 606,49
	<u>12 527 863,50</u>	<u>13 474 903,56</u>
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 300 000,00	1 004 003,34
Lainat julkisyhteisöiltä	1 348 470,01	21 417,00
Saadut ennakot	0,00	608,00
Ostovelat	1 162 293,78	1 664 150,35
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	153 413,80	286 902,50
Siirtovelat	1 437 871,49	1 932 588,62
	<u>6 402 049,08</u>	<u>4 909 669,81</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	30 347 700,35	31 627 612,56

KONSERNITULOSLASKELMA

	2023	2022
	euroa	euroa
Toimintatuotot	5 822 899,74	9 982 897,74
Toimintakulut	-19 367 805,86	-33 929 053,96
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta(tappiosta)		10,41
Toimintakate	-13 544 906,12	-23 946 145,81
Verotulot	6 797 823,03	13 238 275,58
Valtionosuudet	8 348 024,31	12 680 968,28
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	28 252,27	7 825,06
Muut rahoitustuotot	210 739,43	373 988,01
Korkokulut	-638 974,46	-201 774,41
Muut rahoituskulut	91 274,33	-264 268,99
Vuosikate	1 292 232,79	1 888 867,72
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 530 823,00	-1 986 000,57
Omistuksen eliminointierot	-294 342,02	-716,11
Arvonalentumiset		-6 295,20
Satunnaiset erät	-525 102,23	99 671,50
Tilikauden tulos	-1 058 034,46	-4 472,66
Tilinpäätössiirrot	-335,27	-4 376,93
Laskennalliset verot		
Vähemmistöosuudet	-7 486,44	-14 301,51
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 065 856,17	-23 151,10

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2023	2022
	euroa	euroa
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 292 232,79	1 888 867,72
Satunnaiset erät	-525 102,23	99 671,50
Tulorahoituksen korjauserät	722 529,33	-241 001,99
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 449 493,12	-1 232 895,91
Rahoitusosuudet investointimenoihin	35 000,00	38 761,38
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 587 802,29	200 762,44
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 662 969,06	754 165,14
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennys	295 000,00	
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 121,09	4 133 340,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 643 800,36	-5 328 584,35
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 456 052,23	45 750,00
Oman pääoman muutokset		-4 529,59
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	93 775,13	28 116,40
Vaihto-omaisuuden muutos	11 971,44	7 935,58
Saamisten muutos	707 181,34	-791 511,64
Korottomien velkojen muutos	-913 378,52	974 971,05
Rahoituksen rahavirta	-985 077,65	-934 512,55
Rahavarojen muutos	677 891,41	-180 347,41
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	6 341 355,68	5 894 036,16
Rahavarat 1.1.	5 663 464,27	6 074 383,57
	677 891,41	-180 347,41

KONSERNITASE

VASTAAVAA	2023	2022
	euroa	euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	49 692,43	401 745,68
Muut pitkävaikutteiset menot	130 266,55	359 506,05
Ennakkomaksut		18 617,63
	<u>179 958,98</u>	<u>779 869,36</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	3 663 731,53	3 899 539,68
Rakennukset	20 536 321,62	25 800 589,23
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 699 780,83	3 346 442,92
Koneet ja kalusto	178 978,24	444 793,21
Muut aineelliset hyödykkeet	4 467,45	19 698,35
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	10 299,36	39 818,37
	<u>28 093 579,04</u>	<u>33 550 881,76</u>
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet		66 842,22
Muut osakkeet ja osuudet	555 830,66	703 523,00
Muut lainasaamiset		295 000,00
Muut saamiset	426 780,53	444 816,44
	<u>982 611,19</u>	<u>1 510 181,66</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	87 218,86	91 231,50
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	236 568,69	314 795,78
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	189,63	94 956,40
Lyhytaikaiset saamiset	579 578,86	2 403 834,53
	<u>579 768,49</u>	<u>2 498 790,93</u>
Rahoitusarvopaperit	4 232 169,65	4 083 298,31
Rahat ja pankkisaamiset	2 109 186,03	1 810 737,85
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u><u>36 501 060,94</u></u>	<u><u>44 639 787,15</u></u>

VASTATTAVAA	2023	2022
	euroa	euroa
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	7 196 475,21	7 332 535,54
Muut omat rahastot	3 248 566,23	4 126 923,59
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	3 378 864,23	2 546 129,50
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 065 856,17	-23 151,10
	<u>12 758 049,50</u>	<u>13 982 437,53</u>
VÄHEMMISTÖOSUUDET	129 348,45	281 220,02
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	311 187,00	840 331,91
	<u>311 187,00</u>	<u>840 331,91</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	199 984,50	116 001,52
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	15 443 790,60	22 167 164,92
Pitkäaikainen koroton pääoma	364 983,55	326 357,27
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	4 072 334,29	1 732 483,44
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	3 221 383,06	5 193 790,54
	<u>23 102 491,50</u>	<u>29 419 796,17</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u><u>36 501 060,95</u></u>	<u><u>44 639 787,15</u></u>

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman (kv 7.1.2012 § 61) mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoa.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaisopimukset

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kunta on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Sopimusehdot on eritelty sivulla 134.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistaminen kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksessa syntynyt ero on kokonaisuudessaan kirjattu hankintakaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen. Suunnitelmapois-
toja ei ole oikaistu.

Vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Tuloslaskelman liitetiedot

Toimintatuotot	2023	2022	2021	2020
Valtuusto ja konsernijohto	547 824,38	369 692,54	353 238,90	140 125,61
Konsernipalvelut	46 592,62	48 131,32	67 572,91	55 017,87
Sosiaalilautakunta	0,00	1 470 379,85	1 565 601,65	1 186 320,15
Sivistyslautakunta	653 472,30	518 250,98	584 131,00	516 464,97
Tekninen lautakunta	1 603 098,02	1 085 592,88	871 257,17	898 344,93
Toimintatuotot yhteensä	2 850 987,32	3 492 047,57	3 441 801,63	2 796 273,53
Verotulojen erittely	2023	2022	2021	2020
Kunnan tulovero	5 487 570,46	11 473 597,70	10 895 436,93	10 234 513,42
Osuus yhteisöveron tuotosta	580 587,70	993 104,26	1 088 942,14	650 121,31
Kiinteistövero	762 423,99	771 573,62	719 170,17	648 463,36
Verotulot yhteensä	6 830 582,15	13 238 275,58	12 703 549,24	11 533 098,09
Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely	2023	2022	2021	2020
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	6 445 869,00	9 456 232,00	9 697 392,00	10 161 977,00
<i>Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus</i>	<i>2 042 124,00</i>	<i>3 550 560,00</i>	<i>3 686 916,00</i>	<i>3 516 468,00</i>
<i>Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus</i>				
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-595 123,00	-622 431,00	-661 910,00	-568 525,00
Verotulomenetysten korvaus	596 784,00	2 011 874,00	1 722 684,00	1 601 547,00
Veronlykkäysten korvaus	0,00	-14 100,00	-45 576,00	
Valtionosuudet yhteensä	6 447 530,00	10 831 575,00	10 712 590,00	11 194 999,00
Palvelujen ostot	2023	2022	2021	2020
(ulkoiset)				
Asiakaspalvelujen ostot	362 933,73	8 442 386,27	7 784 179,32	7 780 930,06
Muiden palvelujen ostot	3 051 302,33	3 601 740,36	3 116 725,09	2 679 943,88
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	3 414 236,06	12 044 126,63	10 900 904,41	10 460 873,94
Pakollisten varausten muutos ja muuhun kuin tilikauteen liittyvät erät	2023	2022	2021	2020
Uuraisten Valokuituverkot Oy	626 000,00			
*Lisäykset tilikaudella		626 000,00	626 000,00	
*Vähennykset tilikaudella	-626 000,00			

*Jäljellä 31.12.	0,00	626 000,00	626 000,00	0,00
Keski-Suomen sairaanhoitopiiri ky	311 187,00	311 400,00	189 700,00	
*Lisäykset tilikaudella		311 187,00	121 700,00	
*Kirjattu 2021 tp:ssä edell.v:n ylijäämään 189.700 €				189 700,00
*Vähennykset tilikaudella		-311 400,00		
*Jäljellä 31.12.	311 187,00	311 187,00	311 400,00	189 700,00
Pakollinen varaus yhteensä	311 187,00	937 187,00	937 400,00	189 700,00

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden

luovutusvoitot ja -tappiot	2023	2022	2021	2020
----------------------------	------	------	------	------

Muut toimintatuotot

*Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	63 252,00	107 979,44	21 144,45	41 201,50
--------------------------------------	-----------	------------	-----------	-----------

Muut toimintakulut

*Maa- ja vesialueiden luovutustappiot

Satunnaiset tuotot ja kulut	2023	2022	2021	2020
-----------------------------	------	------	------	------

Annetut akordit	525 102,23			
-----------------	------------	--	--	--

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen

erittely	2023	2022	2021	2020
----------	------	------	------	------

Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	7 507,29	7 507,29	7 507,29	7 507,29
-----------------------------------	----------	----------	----------	----------

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Merkinnät:

TP = tasapoisto (vuosipoisto on hankintahinta jaettuna poistoajalla)
MJP = menojäännöspoisto (vuosipoisto on x % edellisvuoden lopun arvosta)

Poistojen aloittaminen: Ensimmäinen poisto on tehty käyttöönottoa seuraavan kuukauden alusta. Verkostojen yms. poistot on aloitettu seuraavan vuoden alusta.

Poistoajat ja päätösvalta: Ensisijassa noudatetaan poistosuunnitelman alarajaa ellei pidemmän poistoajan käyttämiselle ole hyödykekohtaista perustetta. Kunnanhallitus päättää pidemmän poistoajan käytöstä hyödykekohtaisen perusteen mukaan enintään kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antaman yleisohjeen mukaisen poistoajojen ylärajojen mukaan.

31.12.2012 JÄLKEEN VALMISTUNEET INVESTOINNIT

<u>Ryhmä</u>	<u>Suunnitelma</u>
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	TP 5 v
Muut pitkävaikutteiset menot	
Tietokoneohjelmistot	TP 2 v
Osakehuoneistojen muutostyöt	TP 5 v
Kehittämismenot	TP 5 v
Muut	TP 5v*
Ennakkomaksut	ei poistoja
*erityisestä syystä 10 v	
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poistoja
Rakennukset	
Asuinrakennukset	TP 30 v
Hallinto- ja laitosrakennukset	TP 30 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset	TP 30 v
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit	MJP 20 %
Puistot ja leikkipaikat	MJP 20 %
Laiturit ja uimalat	MJP 25 %
Piha-alueet	MJP 20 %
Muut maa- ja vesirakenteet	MJP 20 %
tai erityisistä syistä voidaan käyttää 20 vuoden tasapoistoaikaa 1.1.2022 alkaen (kvalt.2021 § 70)	
Valaistut ladut	MJP 20 %
Ulkovalaistuslaitteet	MJP 20 %
Vesijohtoverkot	MJP 10 %
Viemäriverkot	MJP 10 %
Vesi- ja viemärlaitokset	MJP 25 %
Muut kiinteät koneet ja laitteet	MJP 25 %
Koneet ja kalusto	
Kuljetusvälineet	TP 4 v
Atk-laitteet	TP 3 v
Muut laitteet ja kalusto	TP 3 v
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukaan
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoja
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoja
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoja
Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, kirjataan vuosikuluiksi.	

ENNEN 1.1.2013 VALMISTUNEET INVESTOINNIT

<u>Ryhmä</u>	<u>Suunnitelma</u>
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	
Tietokoneohjelmistot	TP 3 v
Muut aineettomat oikeudet	TP 3 v
Muut pitkävaikutteiset menot	
Osakehuoneistojen muutostyöt	TP 5 v
Tutkimus- ja kehittämismenot	TP 5 v
Ennakkomaksut	ei poistoja
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poistoja
Rakennukset	
Asuinrakennukset	
Puiset	TP 50 v
Kiviset	TP 50 v
Hallinto- ja laitosrakennukset	
Puiset ja peltiset	TP 50 v
Kiviset	TP 50 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset	
Puiset ja peltiset	TP 50 v
Kiviset	TP 50 v
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit	MJP 20 %
Puistot ja leikkipaikat	MJP 20 %
Laiturit ja uimalat	MJP 25 %
Piha-alueet	MJP 20 %
Muut maa- ja vesirakenteet	MJP 20 %
Valaistut ladut	MJP 20 %
Ulkovalaistuslaitteet	MJP 20 %
Vesijohtoverkot	MJP 10 %
Viemäriverkot	MJP 10 %
Vesi- ja viemärlaitokset	MJP 25 %
Muut kiinteät koneet ja laitteet	MJP 25 %
Koneet ja kalusto	
Kuljetusvälineet	TP 5 v
Palo- ja sammutusautot	TP 10 v
Atk-laitteet	TP 3 v
Muut laitteet ja kalusto	TP 3 v
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukaan
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoja
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoja
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoja

Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 7 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

Tasetta koskevat liitetiedot**Taseen vastaavia koskevat liitetiedot**

Saamisten erittely	2023		2022	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		45 496,07		20 078,61
Lainasaamiset	483 978,27		483 978,27	
Muut saamiset				0,00
Siirtosaamiset				
<i>Yhteensä</i>	<i>483 978,27</i>	<i>45 496,07</i>	<i>483 978,27</i>	<i>20 078,61</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset				400,00
Siirtosaamiset				800,00
<i>Yhteensä</i>				<i>1 200,00</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset		619,63		423,33
Lainasaamiset			74 863,37	20 136,63
Siirtosaamiset				99 997,09
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>619,63</i>	<i>74 863,37</i>	<i>120 557,05</i>
Saamiset yhteensä	483 978,27	46 115,70	558 841,64	141 835,66

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
*Tulojäämät		
Siirtyvät korot rahoituslaitoksilta	23 130,60	
ELY-keskus	14 910,73	19 400,81
Uuraisten Valokuituverkot Oy	0,00	98 900,79
Valtiovarainministeriö VOS-saatava	2 035,00	0,00
Kuntarahoitus leasing	22 514,41	
Äänekosken kaupunki, Ala-keiteleen mo	3 454,00	
Muut tulojäämät	2 672,60	167 142,84
<i>*Tulojäämät yhteensä</i>	<i>68 717,34</i>	<i>285 444,44</i>

Käyttöomaisuuden muutokset

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

euroa	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet						Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaik. menot	Ennakkomaksut	Yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet	Koneet ja kalusto	Muut aineell. hyödykkeet	Ennakkomaks. ja keskeneräiset h.	
Poistamaton hankintameno 1.1.	27 216,67	231 656,34		258 873,01	3 205 194,27	14 178 509,44	3 147 376,91	63 327,67		8 571,57	20 602 979,86
Lisäykset tilikauden aikana	38 242,12			38 242,12	1 284,00		1 001 328,55				1 002 612,55
Rahoitusosuudet tilikaudella				0,00			35 000,00				35 000,00
Vähennykset tilikaudella					7 148,00						7 148,00
Siirrot erien välillä				0,00			8 571,57			-8 571,57	0,00
Tilikauden poisto	15 782,17	101 389,79		117 171,96		555 204,06	428 788,13	21 712,34			1 005 704,53
Arvonlenn. ja niiden palautukset											
Poistamaton hankintameno 31.12.	49 676,62	130 266,55	0,00	179 943,17	3 199 330,27	13 623 305,38	3 693 488,90	41 615,33	0,00	0,00	20 557 739,88
tase		179 943,17		179 943,17							
Arvonkorotukset											
Kirjanpitoarvo 31.12.	49 676,62	130 266,55	0,00	179 943,17	3 199 330,27	13 623 305,38	3 693 488,90	41 615,33	0,00	0,00	20 557 739,88
tase		179 943,17		179 943,17							
Olennaiset lisäpoistot						0,00					0,00
Hirvasen vanha koulu											

2023   2022

Maa- ja vesialueet erittely

*Kiinteistöjen liittymismaksut	102 095,07	102 095,07
*Muut maa- ja vesialueet	3 097 235,20	3 103 099,20
Maa- ja vesialueet yhteensä	3 199 330,27	3 205 194,27

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet					Joukkovelkakirjasaamiset, muut laina- ja muut saamiset					
	Osakkeet konserni- yhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kunta- yhtymä osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk- laina- saamiset	Saamiset konserni- yhtiöt	Saamiset kunta- yhtymät	Saamiset omistusyht- yhteisöt	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 225 106,44	248 705,70	310 765,13	551 813,89	2 336 391,16		483 978,27		295 000,00	424 524,31	1 203 502,58
Lisäykset	232 011,90			42,00	232 053,90						0,00
Vähennykset				90,00	90,00				295 000,00		295 000,00
Siirrot erien välillä	5 001,00	-5 001,00									
Hankintameno 31.12.	1 462 119,34	243 704,70	310 765,13	551 765,89	2 568 355,06		483 978,27	0,00	0,00	424 524,31	908 502,58
Arvonlennukset	204 745,30				204 745,30						
Arvonkorotukset											0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 257 374,04	243 704,70	310 765,13	551 765,89	2 363 609,76	0,00	483 978,27	0,00	0,00	424 524,31	908 502,58

Omistukset muissa yhteisöissä

31.12.2023

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Kuntakonsernin osuus		tilikauden voitosta/ tappiosta
				omasta pää- omasta	vieraasta pää- omasta	
Tytäryhteisöt						
*Uuraisten Vuokratalot Oy	Uurainen	100	100	214 533,01	4 027 525,30	-2 833,27
*Kiinteistö Oy Uuraisten Virastotalo	Uurainen	87	87	1 438 423,96	26 084,12	52 741,72
*Uuraisten Valokuituverkot Oy	Uurainen	100	100	34 977,27	20 276,29	256 665,41
Kuntayhtymät						
*Jyväskylän koulutuskuntayhtymä (konserni)	Jyväskylä	1,8304	1,8304	1 974 606,25	550 670,44	96 767,55
*Äänekosken ammatillisen koulutuksen ky (konserni)	Äänekoski	1,47	1,47	351 285,38	37 591,76	-7 718,87
*Keski-Suomen liitto	Jyväskylä	1,10851	1,0851	8 400,89	19 813,13	1 832,17
Osakkuusyhteisöt						
*As.Oy Uuraskoto	Uurainen	35	35	99 970,12	106 451,47	14,32

397 469,03

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma

	2023	2022
Peruspääoma 1.1. ja 31.12.	7 196 475,21	7 332 535,54
Muut omat rahastot		
*Kehittämiserärahaston pääoma 1.1.	3 248 637,79	3 248 637,79
*Siirrot rahastoon tilikaudella		
*Siirrot rahastosta tilikaudella		
*Kehittämiserärahaston pääoma 31.12.	3 248 637,79	3 248 637,79
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 244 190,56	2 012 280,13
*Siirrot		
*Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 244 190,56	2 012 280,13
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 044 920,01	-768 089,57
Oma pääoma yhteensä	10 644 383,55	11 825 363,89

Pitkäaikainen vieras pääoma

	2023	2022
(erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua)		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 698 532,00	3 362 263,00
Yhteensä	5 698 532,00	3 362 263,00

Joukkovelkakirjalainat

	2023	2022
Alle vuoden kuluessa erääntyvät, korko 4,04 %	300 000,00	
Alle vuoden kuluessa erääntyvät, korko 4,08 %	2 000 000,00	

Pakolliset varaukset

	2023	2022
Muut pakolliset varaukset		
Uuraisten Valokuituverkot Oy	0,00	626 000,00
K-S sairaanhoitopiiri ky/osuus alijäämästä (kirjattu 2021 tp:ssä edell.v:n ylijäämään 189.700 €)	311 187,00	311 187,00
Muut pakolliset varaukset yhteensä	311 187,00	937 187,00

Vieras pääoma

	2023 Pitkä- aikainen	2023 Lyhyt- aikainen	2022 Pitkä- aikainen	2022 Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		2 735,79		250,00
Muut velat		0,00		0,00
Siirtovelat				
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		0,00		606 232,74
Siirtovelat				
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat		0,00		325,00
Siirtovelat				
Vieras pääoma yhteensä	0,00	2 735,79	0,00	606 807,74

Erittely liittymismaksuista

	2023	2022
Muut velat /Liittymismaksut ja muut velat		
Liittymismaksut	338 612,58	311 661,78
Muut velat	2 394,00	3 089,00

Yhteensä 341 006,58 314 750,78

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Korkojaksotukset	137 886,20	23 335,43
Lomapalkkajaksotukset	864 020,95	1 154 416,78
Henkilösivukulut	215 842,82	376 248,72
ELY-keskus/Etelä-Suomen aluehallintovirasto	19 500,00	47 400,00
Opetus- ja kulttuuriministeriö/Opetushallitus	198 603,00	324 168,00
Muut menoajämät	2 018,52	7 019,69
Siirtovelat yhteensä	1 437 871,49	1 932 588,62

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Vuokravastuut

	2023	2022
Vuokravastuut yhteensä	210 143,82	276 387,72
Leasingvastuut yhteensä arvonlisäveroineen	539 245,74	623 869,96
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	258 641,40	230 435,99
Myöhemmin maksettavat	280 604,33	393 433,97
Yhteensä	749 389,56	900 257,68

Vastuusitoumukset

	2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
*Alkuperäinen pääoma	3 762 017,70	6 562 017,20
*Jäljellä oleva pääoma	1 301 763,45	3 559 293,81
Takaukset muiden puolesta		
*Alkuperäinen pääoma	2 590 762,00	2 435 762,00
*Jäljellä oleva pääoma	782 946,27	806 090,70

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12	29 798 619	27 511 627
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	23 720,00	15 910,00

Muut taloudelliset vastuut

	2023	2022
* Arvonlisäveron palautusvastuu	0	0
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu		

*Kunta ei ole suunnitellut myyvänsä kiinteistöjä, joihin alv-palautusvastuu kohdistuu

KORONVAIHTOSOPIMUSTEN 31.12.2023 SOPIMUSEHDOT

	Sopimus	Alkaen	Päättyen	Laskennallinen pääoma euroa	Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Tasa-ly- hennys	Sopimuksen markkina- arvo euroa
Op Yrityspankki Oyj	8609360 23.11.2018	4.6.2019	4.12.2024	3 000 000,00	1,43 %	3 kk euri- bor	-	-58 863,27
OP Yrityspankki Poh- jola Pankki	430985 Swaptio 9.12.2015	11.12.2025	11.12.2035	4 000 000,00	0,75 %	6 kk euri- bor		23 948,63

Optio-oikeuden käyttäminen: Ostajalla (pankki) on preemion (0,00 euroa) maksettuaan oikeus päättämispäivänä (9.12.2025) päättymisaikaan (11:00) mennessä saada kohde-etuutena oleva koronvaihtosopimus voimaan toteuttamalla optio.

Mikäli optio-oikeutta ei käytetä option päättämispäivänä päättymisaikaan mennessä, optio raukeaa. Toteutushinta 0,75 % p.a.

YHTEENSÄ
7 000 000,00

KONSERNIN LIITETIEDOT**Konsernituloslaskelman liitetiedot**

Toimintatuotot	2023	2022
(ulkoiset)		
Konsernihallinto	594 417,00	
Sivistystoimi	957 662,86	
Tekninen toimi	3 269 945,45	
Yleishallinto	45 336,06	460 421,95
Sosiaali- ja terveystoimien palvelut		7 302 640,99
Opetus- ja kulttuuripalvelut		818 669,23
Yhdyskuntapalvelut ja muut palvelut	955 629,79	1 401 165,57
Toimintatuotot yhteensä	5 822 991,16	9 982 897,74

Valtionosuus	2023	2022
Konsernissa lisäävät valtionosuutta ammattioppilaitosten saama	107 431	
yksikköhintarahoitukseen perustuva valtionosuus	911,00	1 849 393,28

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	2023	2022
Satunnaiset tuotot	0	0
K-S sairaanhoitopiiri ky/Kiinteistöveron palautus, Fimlab myynti		99 671,50
Satunnaiset kulut		
Uuraisten kunta / Annettu akordi	525 102,23	

Pakollisten varausten muutos	2023	2022
K-S sairaanhoitop./Potilasvahinkovak.maksuvastuu 1.1.	0,00	0,00
*Lisäykset tilikaudella		29 657,98
*Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00
K-S sairaanhoitop./Potilasvahinkovak.maksuvastuu 31.12.	0,00	29 657,98
K-S sairaanhoitop./Ympäristövastuu 1.1.	0,00	0,00
*Lisäykset tilikaudella		
*Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00
K-S sairaanhoitop./Ympäristövastuu 31.12.	0,00	0,00
Kunta/Uuraisten Valokuituverkot Oy 1.1.	0,00	
*Lisäykset tilikaudella		626 000,00
*Vähennykset tilikaudella	0,00	
Kunta/Uuraisten Valokuituverkot Oy 31.12.	0,00	626 000,00
Kunta/K-S sairaanhoitopiiri 1.1.	-213,00	0,00
*Lisäykset tilikaudella	311 400,00	311 187,00
*Vähennykset tilikaudella		-311 400,00
Kunta/K-S sairaanhoitopiiri 31.12.	311 187,00	-213,00
*Eliminoitu konsernissa	0,00	-311 187,00

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	2023	2022
Muut toimintatuotot		
*Maa-alueiden luovutusvoitot (kunta)	63 252,00	107 979,44
*K-S sairaanhoitopiiri	0,00	0,00
*Jyväskylän koulutuskuntayhtymä		7 908,56
Luovutusvoitot yhteensä	63 252,00	115 888,00
Muut toimintakulut		
*osakkeiden luovutustappiot (kunta)		33 980,66
Luovutustappiot yhteensä	0,00	33 980,66

Konsernitaseen liitetiedot

Siirtosaamiset

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
*Valtionosuussaamiset		9 251,38
*Valtio/korona-avustukset		0,00
*ELY-keskus		19 405,91
*Muut siirtosaamiset	77 312,96	444 365,11
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yht.	77 312,96	473 022,40

Oma pääoma

	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	7 332 535,54	7 332 535,54
Muutos tilikaudella 1.1.-31.	-136 060,33	
Peruspääoma 31.12.	7 196 475,21	7 332 535,54
Muut omat rahastot 1.1.	4 126 923,59	4 131 461,11
Muutos tilikaudella 1.1.-31.	-878 357,36	-4 537,52
Muut omat rahastot 31.12.	3 248 566,23	4 126 923,59
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	2 522 978,40	2 531 425,33
Muutos tilikaudella	855 885,83	14 704,17
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	3 378 864,23	2 546 129,50
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 065 856,17	-23 151,10
	12 758	13 982
Oma pääoma yhteensä	049,50	437,53

Pakolliset varaukset

	2023	2022
K-S sairaanhoitop.: Potilasvak.maksuvastuuva- raus	0,00	214 217,91
K-S sairaanhoitop.: Ympäristövastuu	0,00	114,00
Kunta/Uuraisten Valokuituverkot Oy	0,00	626 000,00
Kunta/KS shp:n alijäämät	311 187,00	311 187,00
eliminoitu konsernissa		-311 187,00

Yhteensä	311 187,00	840 331,91
Erittely liittymismaksuista	2023	2022
Liittymismaksut	338 612,58	311 661,78
Muut velat	2 394,00	3 089,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat yht.	341 006,58	314 750,78
Siirtovelat	2023	2022
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
Lyhytaikaiset siirtovelat		
*Korkojaksotukset	137 886,20	36 135,46
*Lomapalkkajaksotukset	1 079 863,77	1 624 662,74
*Muut menojäämät	220 121,52	967 297,18
Siirtovelat yhteensä	1 437 871,49	2 628 095,38
Vuokravastuut	2023	2022
Vuokravastuut	956 819,80	1 291 182,97
Leasingvastuut	0,00	979 466,31
Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta	2023	2022
Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut takaukset		
*jäljellä oleva pääoma	1 301 763,45	3 577 757,38
Muut vastuusitoumukset	2023	2022
Takaukset muiden puolesta	782 946,27	806 090,70
Arvonlisäveron palautusvastuu	133 671,84	154 730,42
Muut vastuut		1 942,71
Yhteensä	916 618,11	962 763,83

Kunnan vesihuoltolaitos**Vesilaitostaseyksikkö****Tuloslaskelma**

	Arvio		
	2023	Käyttö 2023	Käyttö 2022
	euroa	euroa	euroa
Liikevaihto	358 378	434 041,66	394 344,02
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)			
Valmistus omaan käyttöön			
Liiketoiminnan muut tuotot			
Materiaalit ja palvelut	365 630	444 553,38	423 144,44
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	73 600	89 249,94	75 592,23
Palvelujen ostot	292 030	355 303,44	343 604,92
Henkilöstökulut	920	1 388,89	1 998,48
Palkat ja palkkiot	900	1 290,00	180,00
Henkilösivukulut	20	98,89	1 818,48
Eläkekulut	20	84,33	1 818,48
Muut henkilösivukulut	0	14,56	0,00
Poistot ja arvonalentumiset	85 360	117 026,61	122 020,11
Suunnitelman mukaiset poistot	85 360	117 026,61	122 020,11
Arvonalentumiset			
Liiketoiminnan muut kulut	1 360	901,93	1 361,67
Liikeliijäämä (+) tai -alijäämä (-)	-94 892	-129 829,15	-154 180,68
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0,00	-5 640,43
Korkotuotot			
Muut rahoitustuotot			
Korkokulut	0	0,00	5 640,43
Korvaus jäännöspääomasta			
Muut rahoituskulut			
Ylijäämä / -alijäämä ennen satunnaisia eriä	-94 892	-129 829,15	-159 821,11
Satunnaiset tuotot ja -kulut			
Satunnaiset tuotot			
Satunnaiset kulut			
Ylijäämä / -alijäämä ennen varauksia	-94 892	-129 829,15	-159 821,11
Vyörytysmenot		-16 845,00	
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)			
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (-)			
Tilikauden ylijäämä / -alijäämä	-94 892	-146 674,15	-159 821,11

Vesihuoltolaitoksen tase

		1.1.2023	Lisäys	Vähennys	Poistot	31.12.2023
Tietokoneohjelmistot						
Maa- ja vesialueet		30 363,56	0,00	0	0	30 363,56
1100 Maa- ja vesialueet	16 464,53		0,00			
1104 Kiinteistöjen liittymismaksut	9 451,45					
Rakennukset		8 389,81	0	0	381,35	8 008,46
1120 Tehdas- ja tuotantorakennukset	8 389,81				381,35	
Kiinteät rakenteet ja laitteet		949 467,22	111 059,05	0,00	133 322,37	927 203,90
1139 Muut maa- ja vesirakenteet	4 635,53	4 635,53	0,00		927,11	3 708,42
1142 Vesijohtoverkot	293 428,27	293 428,27	40036,3		37835,34	295 629,23
1143 Viemäriverkot	602 572,45	602 572,45	65068,31		82352,19	585 288,57
1144 Vesi- ja viemärlaitokset	40 012,57	40 012,57	0		10003,13	30 009,44
1150 Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	8 818,40	8 818,40	5954,44		2204,6	12 568,24
Koneet ja kalusto		0,00			0,00	0,00
1170 Muut koneet ja kalusto		0,00				0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		0,00				0,00
Muut saamiset		59 570,20	0	0		59 570,20
1245 Muut saamiset/liittymismaksut	59 570,20	59 570,20				59 570,20
Lyhytaikaiset saamiset						
Myyntisaamiset		122 105,07	40 517,16	0,00		162 622,23
17408 Vesi- ja jätevesimaksut	122 105,07	122 105,07	40517,16			162 622,23
Muut lyhytaikaiset saamiset		11 079,87	0	11079,87		0,00
1805 Alv-saatava	11 079,87	0,00		11079,87		0,00
		1 180 975,73	151 576,21	11 079,87	133 703,72	1 187 768,35
		<hr/>				<hr/>
		2 272 221,13	26859,25	0		2 299 080,38

UURAISTEN KUNTA ▪ Tilinpäätös 2023

2000 Jäännöspääoma	2 272 221,13		26859,25		
		-2 117 416,59			-2 117 416,59
2040 Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-1 957 595,48				
2050 Tilikauden yli-/alijäämä	-159 821,11		-153073,49		-153 073,49
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		528 874,73	111 059,45	66 898,77	573 035,41
24101 OKO Pankki Oyj	8 119,62	8 119,62		1 014,95	7 104,67
2411 Kuntarahoitus	520 755,11	520 755,11	111 059,45	65 883,82	565 930,74
Lainat julkisyhteisöiltä		0,00	0,00	0,00	0,00
2422 Lainat kuntien eläkel.	0,00	0,00		0,00	0,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat		311 661,78	26 950,80		338 612,58
2469 Liittymismaksut/muut pitkävaikutt.velat	311 661,78	311 661,78	26 950,80		338 612,58
		0,00			0,00
		0,00			0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		59 494,91	7 403,96	0,00	66 898,87
2515 Lyhennysosuudet/kotimrahallait.	59 494,91	59 494,91	7 403,96		66 898,87
Lainat julkisyhteisöiltä		1 407,10	0,00	1 407,10	0,00
2525 Lyhennysosuudet/julkisyhteisöt	1 407,10	1 407,10	0,00	1 407,10	0,00
Ostovelat		114 365,74	18 980,61	0,00	133 346,35
25491 Ostovelat, reskontra	114 365,74	114 365,74	18980,61		133 346,35
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat		10 366,93	36917,91	0	47 284,84
2556 Tilitettävä arvonlisävero	10 366,93	10 366,93	36917,91		47 284,84
Siirtovelat		0,00			0,00
		1 180 975,73			1 187 768,35

VESILAITOSTASEYKSIKKÖ**RAHOITUSLASKELMA**

	31.12.2023	31.12.2022
Toiminnan rahavirta		
Liikelyli-/alijäämä	-129 826,15	-154 180,68
Poistot ja arvonalentumiset	117 026,61	122 020,11
Rahoitustuotot ja -kulut	-6 399,34	-5 640,43
Tulorahoituksen korjauserät		
	-19 198,88	-37 801,00
Investointien rahavirta		
Investointimenot-	-111 059,05	-82 541,18
Rahoitusosuudet investointimenoihin+	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot+		
	-111 059,05	-82 541,18
Toiminnan ja investointien rahavirta	-130 257,93	-120 342,18
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset-	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset+	0,00	0,00
	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys+	111 059,45	82 541,18
Pitkäaikaisten lainojen vähennys-	-66 898,77	-60 901,91
Lyhytaikaisten lainojen lisäys/vähennys +/-	5 996,86	0,00
	50 157,54	21 639,27
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	0,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos	-29 437,29	-35 448,97
Korottomien velkojen muutos	55 898,52	29 638,53
	26 461,23	-5 810,44
Rahoituksen rahavirta	76 618,77	15 828,83

MUUT ERIYTETYT LASKELMAT (kilpailulaki § 30)
TOIMITILA- JA ASUNTOVUOKRAUS

TULOSLASKELMA	2022	2023
Eriytetty tuloslaskelma laadittu ensimmäisen kerran 31.12.2021		
Liikevaihto	279 365,51	138 733,44
Materiaalit ja palvelut	39 594,07	59 242,75
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	999,32	0,00
Ostot tilikauden aikana	17 065,07	21 138,22
Varausten lisäys tai vähennys		
Palvelujen ostot	21 529,68	35 550,93
Henkilöstökulut	11 086,03	13 960,92
Palkat ja palkkiot	8 883,77	9 537,29
Henkilösivukulut	2 202,27	2 326,30
Eläkekulut	1 992,68	1 887,30
Muut henkilösivukulut	209,58	324,52
Poistot ja arvonalentumiset	84 479,66	20 627,92
Suunnitelman mukaiset poistot	20 249,66	20 627,92
Arvonalentumiset	64 230,00	0,00
Liiketoiminnan muut kulut	119 190,35	80 698,38
Liikeylijäämä (-alijäämä)	25 015,40	-35 796,54
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot ja -kulut		
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	25 015,40	-35 796,54
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	25 015,40	-35 796,54
Tilikauden yli-/alijäämä	25 015,40	-35 796,54

MUUT ERIYTETYT LASKELMAT (kilpailulaki § 30)
KIINTEISTÖNHOITO

TULOSLASKELMA	2022	2023
Eriytetty tuloslaskelma laadittu ensimmäisen kerran 31.12.2021		
Liikevaihto	88 341,65	86 104,16
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	0,00
Materiaalit ja palvelut	26 932,98	25 772,20
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 712,79	5 956,05
Ostot tilikauden aikana	5 712,79	5 956,05
Varausten lisäys tai vähennys		
Palvelujen ostot	21 220,19	19 816,15
Henkilöstökulut	45 814,97	48 758,78
Palkat ja palkkiot	36 867,63	39 579,75
Henkilösivukulut	8 947,34	9 179,03
Eläkekulut	8 077,57	7 832,28
Muut henkilösivukulut	869,77	1 346,75
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot		
Arvonalentumiset		
Liiketoiminnan muut kulut	206,86	2 187,68
Liikelylijäämä (-alijäämä)	15 386,84	9 385,50
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot ja -kulut		
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	15 386,84	9 385,50
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	15 386,84	9 385,50
Tilikauden yli-/alijäämä	15 386,84	9 385,50

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot**Toistaiseksi palkatun henkilöstön määrä kunnan toimialoittain 31.12.2023**

	TP 2022	TP 2023
Yleishallinto	7	9
Sosiaalitoimi	57	
Sivistys- ja vapaa-aikatoimi	109	117
Tekninen toimi	31	28
Yhteensä	204	154

Henkilöstön kokonaismäärä on laskenut edellisestä vuodesta vuonna 2023. Tämä johtuu sote-uudistuksesta. Uuraisten kunnassa vakituista henkilöstöä oli 75,9 % koko henkilöstöstä. Työntekijärakenteessa tilapäisten työntekijöiden osuus on lisääntynyt verrattuna edelliseen vuoteen. Vuonna 2022 kunnan työntekijämäärä oli kokonaisuudessaan 251 henkilöä.

Työntekijöiden määrä yhteensä 31.12.2023

(sis. Vakinaiset, määräaikaiset ja työllistetyt)

	TP 2023
Yleishallinto	12
Sivistys- ja vapaa-aikatoimi	153
Tekninen toimi ja ympäristötoimi	38
Yhteensä	203

Luottamushenkilömaksut

	2023	2022	2021
			3
Suomen Keskusta, Uuraisten osasto	2 490,50	3 519,50	444,25
KD Suomen kristillisdemokraatit, Uuraisten osasto	109,75	138,50	237,75
Perussuomalaiset, Uuraisten osasto	1 324,00	1 606,00	664,30
Uuraisten Vasemmistoliitto	784,00	1 064,00	984,00
SDP, Uuraisten osasto	1 004,50	1 190,00	989,25
			6
Yhteensä	5 712,75	7 518,00	319,55

Tilintarkastajien palkkiot

	2023	2022	2021
Tilintarkastuspalkkiot			9
BDO Auditor Oy	0,00	5 528,67	550,00
SK-Reviisorit Oy	4 183,99	2 792,53	
Tilintarkastajan lausunnot			
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät			
Muut palkkiot			
			9
Palkkiot yhteensä	4 183,99	8 321,20	550,00

Intressitahotapahtumat

Uuraisten kunnalla ei ole merkittäviä intressitahoja, jotka tulisi kirjata tilinpäätöksen liitetietoihin.

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista 2023

- * Tilinpäätöskirja
- * Tase-erittelyt
- * Päiväkirja
- * Pääkirja tileittäin ja kustannuspaikoittain

- * Myyntireskontra
  - * tiliotteet ja saatavien erittelyt

- * Ostoreskontra
  - * tiliotteet

- * Palkanlaskenta
  - * palkkakortisto

Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä

Uuraisilla 17.4.2024

_____
Liisa Stenman-Kässi

_____
Antti-Pekka Kotilainen

_____
Veli-Matti Arponen

_____
Olli Humalajoki

_____
Veli Hytönen

_____
Satu Nieminen

_____
Virpi Salminen

_____
Juha Valkama

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta
tänään kertomuksen.

Uurainen, _____._____.2024

SK-Reviisorit Oy
Tilintarkastusyhteisö

_____
Ilari Karhu
tilintarkastaja, JHT, HT